СТРАТЕГИЈА ЗА ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈНА ГРАД СКОПЈЕ,

СО АКЦИОНЕН ПЛАН

ЗА ПЕРИОД 2018-2021

Скопје

Јули, 2018

Содржина

Вовед

1. Концепт и методологија 5

1.1 Анализа на состојба 8

1.2 Дефинирање на приоритети, стратешки цели и мерки 9

1.3 Следење на статусот на остварување на Стратегијата и акциониот план 11

1.4 Учесници во процесот 11

2. Принципи за развој на град Скопје 12

3. Основни активности на процесот на изготвување на Стратегијата и Акциониот план 13

4.Преглед на реализирани поважни активности 14

5. Постојна состојба на локалниот економски развој на градот Скопје 16

5.1Единици на локална самоуправа 17

5.2 Бизнис демографија и бизнис динамика 18

5.3 SWOT анализа 19

6. Визија, мисија и стратешки цели 24

6.1 Визија 24

6.2 Мисија на Стратегијата 25

6.3 Стратешки цели: 25

7. Стратешки цели 25

7.1 Паметен град – модернизација на градот 26

7.1.1 Паметен јавен превоз 26

7.1.2 Паметно улично осветлување 27

7.1.3 Паметно следење на квалитетот на воздухот 28

7.1.4 Паметно управување со отпад 28

7.1.5 Паметно решение за јавна безбедност 29

7.1.6 Паметно управување со сообраќај 29

7.1.7 Паметен паркинг 30

7.1.8 Паметно полнење на електрични возила 31

7.1.9 Паметно решение за изнајмување велосипеди 31

7.1.10 Паметно управување со кризи 31

7.1.11 Паметна Градска контролна табла 32

7.2 Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото 33
7.3 Поволно деловно опкружување 34
7.4 Подобрување на просторни квалитети и функции на градот 35
7.5 Подобрување на квалитетот на животот на граѓаните 37
7.6 Енергетика и енергетска ефикасност 38
7.7 Заштита на животната средина и природата 38
8. Имплементација, контрола, корективни мерки и ревизија на Стратегијата 41
9. Акционен план 43
Прилог 1 – Учесници во проектот 239
Завршни одредби 242

Вовед

Градот Скопје е најголемиот административен, културен, економски, спортски и урбан центар во Република Македонија и како таков овозможува целокупен општествен,економски и социјален развој и подобрен современ животен стил и стандард на неговите граѓани. Имајќи ја предвид важноста на градот Скопје, како главен град на државата, како и неговата организациска поставеност, се пристапува кон изработка на Стратегија за локален економски развој за периодот 2018-2021 год. која е неопходна алатка за економскиот развој на градот, а воедно и на целата држава. Целта е подобрување на квалитетите на градот Скопје и приближување на Р.Македонија кон Европската Унија. Покрај економскиот развој, за жителите на градот Скопје, од особено значење е развојот и на другите области од надлежност на градот, а што го прават градот да биде функционално, ефикасно, ефективно и модерно место за живеење.Локалниот економски развој е процес со кој локалните власти управуваат ефективно и ефикасно со расположивите ресурси и создаваат услови да се стимулира економската активност и да се отворат нови работни места.

Процесот на стратешкото планирање помага да се предвиди развојот на град Скопје и на општините во градот во иднина.Се фокусира врз прашањата од критично значење, можностите и проблемите пред кои е исправенградот и единиците на локалната самоуправа. Дава можност за пореално согледување на секојдневните проблеми и помага да се откријат и да се изнајдат вистинските решенија.

Се определуваат приоритетите и целите кои се сметаат за најважни, се дефинираат програми, проекти и активности преку кои се остваруваат дефинираните приоритети.

Сето тоа се прави со цел да се постигне визијата за иднината на градот. Стратешкото планирање е континуиран процес и служи за одредување на приоритетите за развој на Градот Скопје. Тоа е проактивен процес низ кој Градот Скопје сака да се подготви но и да ја обликува својата иднина, посветувајќи се на критичните стратешки прашања и активности со највисок приоритет.

Секторот за локален економски развој ги врши работите на планирање на локалниот економски развој, предлага развојни и структурни приоритети на ниво на Градот Скопје, предлага мерки и активности за водење на локалната економска политика и развојот на малите и средни претпријатија и претприемништвото, се грижи за развојот и исполнувањето на законските

обврски од надлежност на Градот Скопје во сферата на занаетчиството, угостителството, туризмот и трговијата, предлага мерки за развој и поттикнување алтернативен и културен туризам, предлага мерки за подобрување на условите за престој на туристите во Градот Скопје и туристичко пропагандно информирање, ја координира својата работа со другите сектори во рамки на градската администрација.

Стратешкото планирање е процес во кој се определуваат приоритетите и целите кои се сметаат за најважни, при што се дефинираат проекти и активности преку кои се остваруваат дефинираните приоритети и се утврдуваат потребните средства за реализација на приоритетите преку буџетскиот процес. На тој начин се реализира визијата за иднината на градот.

Визијата за град Скопје е насочена кон конструирање на просперитетени отворен град, еднаков за сите, град промотор на бизнисот и посакуван град за инвестирање со поволно деловно опкружување.Град со одржлива економија заснована на знаење, иновации и висококвалификувана работна сила.Град со инфраструктура и градби адаптирани на потребите на граѓаните, со квалитетни услуги за граѓаните што ќе го вбројат Скопје во редот на европски метрополи и паметни градови.

На тој начин,градот Скопје ќе биде инклузивен, модерен, просперитетен, силен општествен и економски центар и социјална заедница со подобрен животен стандард за сегашните и идните генерации.

1. Концепт и методологија

Методологијата ги дефинира фазите и постапките во процесот за изработка на Стратегијата за локален економски развој на град Скопје.

Ги вклучува временските рамки за остварување на конкретните мерки и активности и ја предвидува динамиката на активностите преку кои се обезбедува остварувањето на стратешките приоритети.

➢ Стратегијата за локален економски развој на Град Скопје со Акционен план за периодот 2018-2021 год. се заснова на следните активности:

- **Анализа на постојната состојба** со претставници од единиците на локалната самоуправа на територијата на град Скопје, коморите и другите институции за поддршка на МСП, со претставници од невладиниот и

бизнис секторот, со цел утврдување на степенот на реализација на досегашната стратегија, со преглед на планирани и реализирани средства. Анализата на постојната состојба се спроведе преку:

- ***Анкета***;
- ***Анкетни прашалници***;
- ***Интервјуа и директни работни средби*** со одредени релевантни претставници;
- ***Компаративна анализа*** на програмите (2014-2017) со реализираните проекти,приоритети,стратешки цели и мерки.

➢ **Нормативна рамка** – акти врз основа на кои е изработена Стратегијата за ЛЕР на Градот Скопје 2018-2021 година:

- Изборна програма на Градоначалникот на Град Скопје,
- Проблеми и состојби идентификувани во тек на анализа на постојната состојба во областите од надлежност на Град Скопје,
- Програми на секторите усвоени од страна на Совет на Град Скопје за 2018 година,
- Стратешки планови и документи на Град Скопје за планскиот период, за дејности од интерес на градот (Стратегија за култура, Стратегија за млади, Стратегија за МСП, Стратегија за образование, Стратегија за туризам, Стратегија за енергетска ефикасност и др).
- Закон за Град Скопје
- Закон за локална самоуправа
- Закон за социјална заштита
- Закон за животна средина
- Национална стратегија за одржлив развој во Република Македонија 2009-2030
- Стратегиски план за регионален развој на локалната самоуправа
- Европска стратегија за економски раст - Европа 2020
- Национална програма за усвојување на правото на Европската Унија (НПАА) 2017 – 2019
- Програма за развој на дејноста за заштитата на децата за 2018 година
- Стратешки план 2016-2018
- Стратегија за млади на Град Скопје 2014 – 2018
- Национална програма за развој на социјалната заштита 2011-2021
- Национална стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност 2010-2018

- индустриска политика на Република Македонија 2009-2020
- Предлог на Стратегија за управување со отпад на Република Македонија (2008 – 2020 година)
- Национална Стратегија за вработување на Република Македонија 2016-2020
- Национална стратегија за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост во РЕпублика Македонија (2010-2020)
- Стратегија за искористувањето на обновливите извори на енергија ВО Република Македонија до 2020 година
- Национална стратегија за стари ЛИЦА 2010 – 2020
- Стратегија за регионален развој на Република Македонија 2009-2019 година
- European Commission action plan for 5G – 2025

➢ **Прибирање и анализа на предлози за локалниот економски развој на Град Скопје** – преку вклученост на сите реалевантни засегнати страни, со цел квалитетна изработка на стратегијата и акцискиот план, за што е неопходно е да се обезбеди посветеност на сите партнери-учесници во процесот. Соработката со инволвираните партнери – учесници, се оствaруваше преку организирање на работни состаноци, средби и работнилници со цел добивање на потребните информации и предлози за дефинирање на развојните потреби и развојните потенцијали за локалниот економски развој.

➢ **Следење на статусот на остварување на Стратегијата и Акциониот план**, односно реализацијата на планираните проекти во однос на предвидената динамика. Од особено значење на следење на прогресот кон остварување на планираните активности е добивање навремена повратна информација на одговорните за реализација на акциониот план и потребите за евентуални прилагодувања и промени на Стратегијата и Акциониот план.

Реализацијата на стратегијата и акциониот план ќе се засноваат на моделот на долготрајна соработка, во кој се координираат ресурсите на сите партнери и ресурсите на Град Скопје. Ова треба да резултира со континуиранотоподобрување на резултатите во локалниот економски развој на градот.

Во продолжение е даден шематски приказ на методологијата и постапката за изработка на Стратегијата и Акциониот план за ЛЕР.

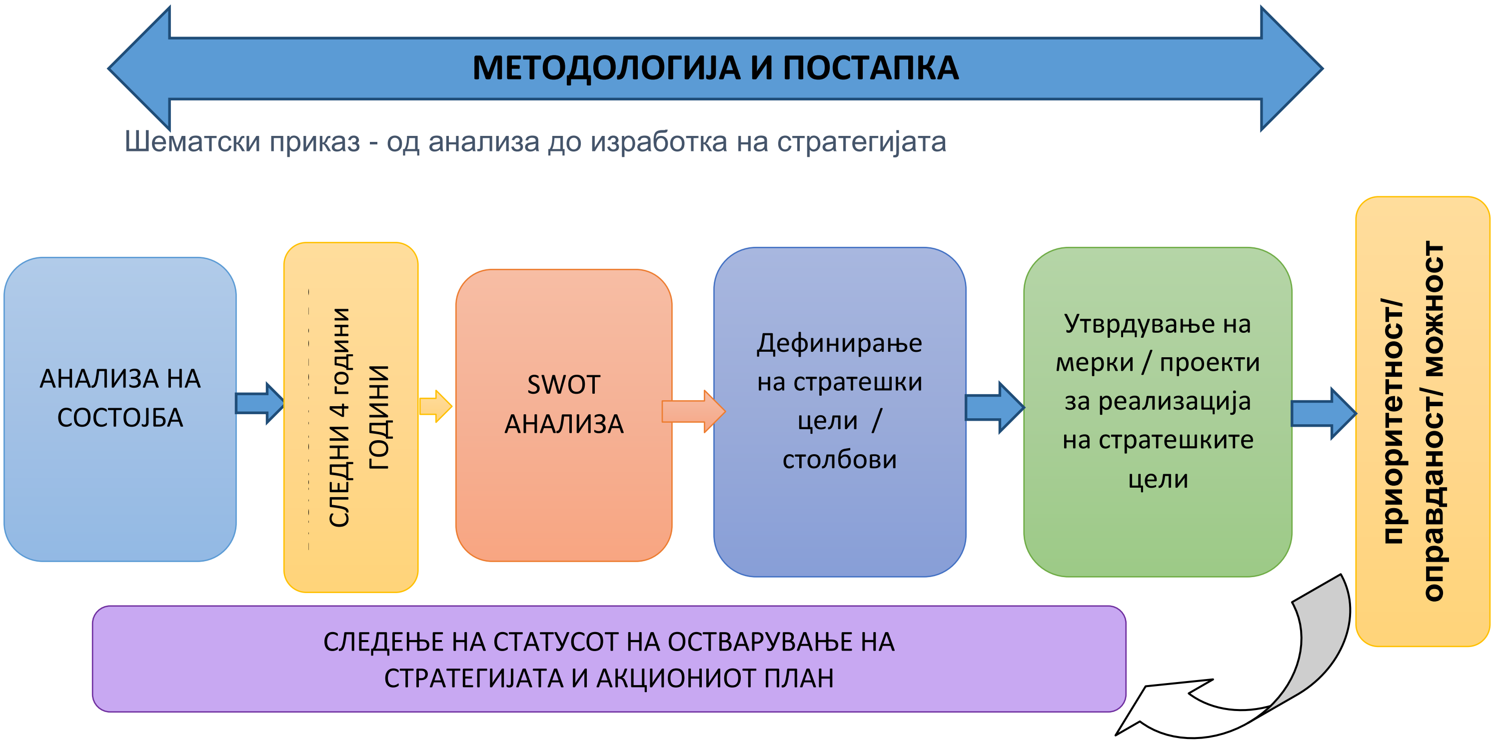

- Анализата треба да даде детална слика на состојбата на локалниот економски развој и да ги постави темелите за длабинско разбирање на постојната состојба како и динамиката на локалниот развој врзано за демографијата, општествените фактори, природните ресурси, расположливоста на инфраструктурата, квалитетот и заштитата на животната средина.
- Анализата содржи квантитативни и квалитативни податоци и параметри од соодветните бази на информации (пр.Стопанските комори, ССК, Државен завод за статистика, министерства, единици на локалната самоуправа итн).
- Од квалитетот на влезните податоци ќе зависи и квалитетот на оценката на состојбата за развојот на МСП, што е основа за утврдувањето на визијата, целите, приоритетите и мерките.
- Од самата анализа се согледуваат и утврдуваат:
    - Позитивните и негативните обележја;
    - Развојните проблеми и развојните потреби;
    - Индикаторите за потребен понатамошен развој.

Анализата на податоците е биде насочена кон оние сектори кои се утврдени како проблематични или потенцијални за развој.

1.2 Дефинирање на приоритети, стратешки цели и мерки

Визија

Визијата е јасна и прецизно определена идеја за посакуваните промени за локалниот економски развој на градот. Таа е општо формулирана и не е специфично конкретизирана за одделен сектор, туку упатува на општиот напредок кој треба да биде постигнат.

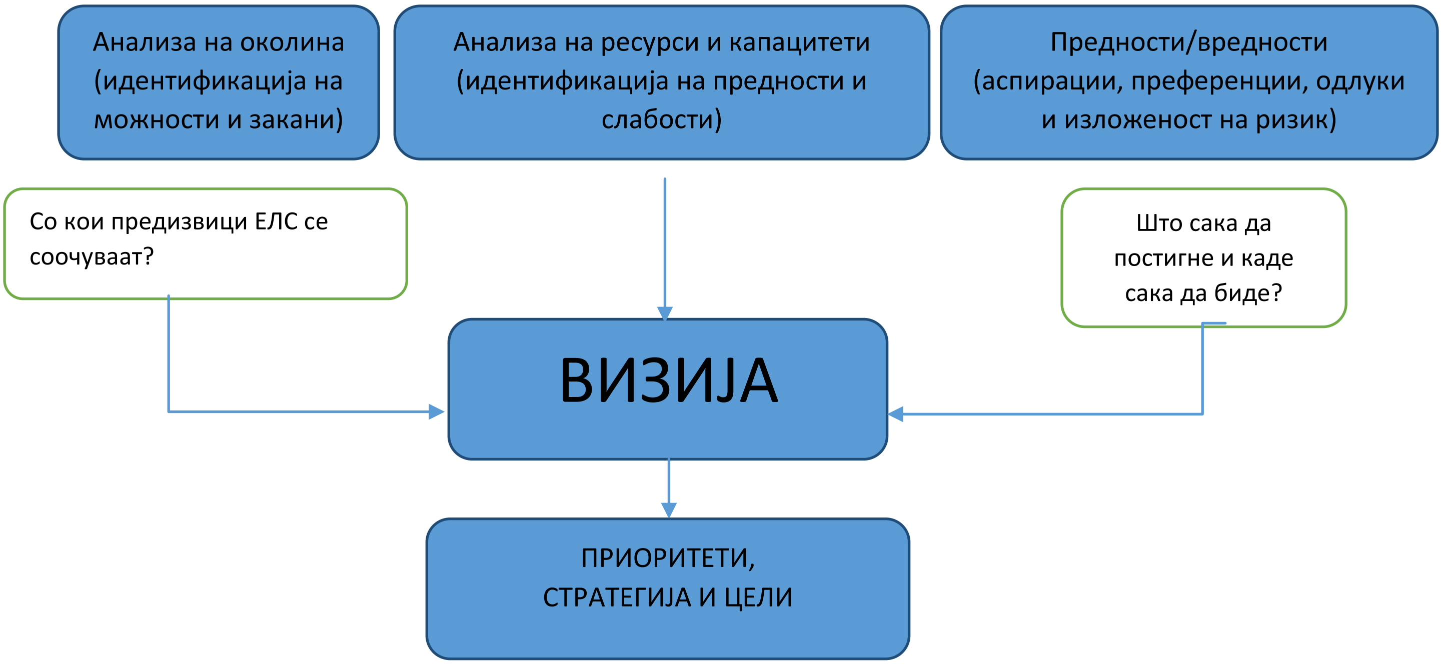

SWOT анализа и дефинирање на развојните потреби и потенцијали

- **Целта на SWOT анализата** е да се појасни конкретната состојба преку детално утврдување на силните и слабите страни како и можностите и заканите за понатамошен развој.
- **Слабостите и заканите** се анализираат во контекст на развојните потреби, а **предностите и можностите** во контекст на развојните потенцијали.
- **Предности** – се секторите, ресурсите и капацитетите на ЕЛС[1] со најголеми можности за успех.

[1]Единици на локална самоуправа

- **Слабости** – се секторите, ресурсите и капацитетите кои го ограничуваат или оневозможуваат развојот на ЕЛС.
- **Можности** – се секторите, ресурсите и капацитетите надвор од ентитетот, кои би можело да се искористат за развој на ЕЛС (унапредување и усовршување на предностите и/или намалување на слабостите).
- **Закани**- се секторите, ресурсите и капацитетите надвор од ентитетот кои можат да го загрозат развојот на ЕЛС (преку намалување на предностите и/или потенцирање и зголемување на слабостите).

Стратешки цели

Како резултат на анализата на состојбата се дефинираа седум клучни аспекти (столбови), од кои произлегоа следниве стратешки цели:

1. **Паметен град – модернизација на градот**
2. **Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото**
3. **Поволно деловно опкружување**
4. **Подобрување на просторни квалитети и функции на градот**
5. **Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните**
6. **Енергетика и енергетска ефикасност**
7. **Заштита на животната средина и природата**

Мерки

За секоја од стратешките цели беа разработени конкретни мерки, активности и проекти преку чија релизација треба да се остварат стратешките цели.

Утврдување на приоритетноста на предложените проекти

По дефинирањето на предлог проектите за секоја од стратешките цели, се пристапи кон утврдување на приоритетноста на мерките и проектите, на кои Стратегијата треба да се фокусира.

Утврдувањето на приоритетите се спроведе преку оценување на дефинираните мерки/ проекти од страна на учесниците на организираните работилници, во однос на следниве три аспекти:

1. Релевантност/ оправданост на мерката/ проектот

2. Приоритет на мерката/ проектот
3. Остварливост (можности) и Предуслови за реализирање на мерката/ проектот

Преку сумирање на оценката во однос на првите три аспекти се доби финална оценка за приоритетноста за конкретните мерки/ проекти.

На тој начин беа утврдени приоритетни мерки и проекти на кои треба да се фокусира Стратегијата, кои пред сè, се поделени на неколку области во рамки на Акциониот план, и тоа:

- Проекти од стратешко значење за развојот на град Скопје
- Животна средина
- Просторно планирање и урбанизам
- Сообраќај
- Енергетска ефикасност
- Комунални работи
- Туризам
- Занаетчиство
- Образование
- Култура
- ИТ и модернизација

1.3 Следење на статусот на остварување на Стратегијата и акциониот план

Следењето на статусот на остварување на стратегијата и акциониот план ќе се реализира преку јасно определени и дефинирани улоги и одговорности на носителите и корисниците на конкретните мерки и активности, како и нивната обврска за давање на навремена повратна информација на одговорните за реализација на дефинираните активности и проекти, како и потребите за евентуални прилагодувања и промени на Стратегијата и Акциониот план.

1.4 Учесници во процесот

Носител на процесот на изготвување и реализација на Стратегијата и Акциониот план за локален економски развој за периодот 2018-2021 година, е Градот Скопје, односно Секторот за локален економски развој на Град Скопје, со поддршка на компанијата Евросимовски Консалтинг.

Активно вклучени учесници при изработка на Стратегијата и Акциониот план беа назначените претставници од следниве институции:

- Град Скопје (релевантните сектори)
- Општини во Град Скопје
- Здруженија, асоцијации на МСП и, Занаетчиски и Стопански комори
- Навладини организации
- Министерства и други јавни институции

Листата на учесници е дадена во Прилог 1.

2. Принципи за развој на град Скопје

Долгорочно одржливиот развој на град Скопје треба да се концентрира на :

1. **Одржлив раст** - Подигнување на нивото на конкурентност во јавниот и во приватниот сектор, развој на инфраструктурата, еколошки и енергетски-ефикасен пристап, развивање и унапредување на техничките, организациските и човечките капацитети на институциите во областа на локалниот економски развој.
2. **Принцип на добро владеење и управување -** Зголемување и подобрување на капацитетот на јавната администрација , овозможување на владеењето на правото, намалување на корупцијата и партизацијата и создавање услови за поволна клима и опкружување кое ја поттикнува ефективноста и ефикасноста во работењето на бизнисите и обезбедува јавни услуги кои се неопходни за целокупниот развој.
3. **Инклузивен раст-** Акцентирање на потребата од зголемен развој на вештини, вработувања и самовработувања, инклузивно учество на пазарот на работна сила -
4. **Интеграција имеѓусебна соработка** - модел на континуирана соработка, во кој се координираат ресурсите на сите партнери и ресурсите на Град Скопје. Ова треба да резултира со континуирано подобрување на резултатите во севкупниот **економски,социјален и општествен развој**.

Како принцип треба да биде имплементиран на два начина:

- интеграција на заедничките локални потреби, постигната преку активно учество на сите локални и регионални актери и
- интеграција на плановите за развој на секторите кои меѓусебно треба да се поддржуваат, со цел обезбедување на компатибилност и

усогласеност на активностите за реализација на идентификуваните мерки.

5. **Квалитет** –треба да биде постигнат преку добро направената идентификација на социо-економската ситуација, добро дефинираните компаративни предности, како и селектирани можности и подрачјата на интервенција.
6. **Иновативности зголемена конкурентна способност -** конкурентност на додадената вредност, а не на ниска цената на работната сила. Како принцип е од особено значење за одржливиот развој на градот, наоѓа своја примена во утврдувањето и дефинирањето на проектите, како и во делот на можните форми на ефикасно користење на расположливите ресурси за реализација на проектите.
7. **Економско мрежно поврзување** Промовирање на инвестициите и мрежно поврзување со регионалната и европска економија.

3. Основни активности на процесот на изготвување на Стратегијата и Акциониот план

Во текот на изработката на Стратегијата за ЛЕР на Градот Скопје за периодот 2018-2021 година се консултираа организациските единици во Градот за тие да го дадат соодветниот придонес во креирањето на Стратегијата. Партиципативноста и учеството на сите заинтересирани страни во процесот на планирањето придонесе за да оваа Стратегија ги земе предвид приоритетите, целите, програмите, проектите и активностите на заинтересираните страни, како и искуствата од нивното остварување.

Појдовна основа при подготовката на Стратегијата беше проучувањето на програмските документи,стратегиите на општините/секторите,програмите, како и разговорот и комуникацијата со надлежните луѓе во градот за тоа како тие се остваруваат и кои се видувањата за нивното спроведување во иднина. Таа комуникација беше обезбедена преку подготвени и доставени анкетни прашалници до надлежните и одговорни лица од општините/секторите/бизнис секторот, стопанските и занаетчиската комора и НВО секторот, потоа преку разговори со надлежните од Градот, членови на работната група формирана од Градот за подготвување на Стратегијата за ЛЕР 2018-2021 година, сè со цел согледување на начинот на кој се остварувани досегашно поставените цели, програми и активности од одделните стратегии за комплетирање на анализата на постојната состојба. Потоа беа организирани работилици на кои се утврдија приоритетите и целите, програмите, проектите и активностите дефинирани во Стратегијата.

4.Преглед на реализирани поважни активности

За изработка на Стратегија за локален економски развој на Град Скопје, со Акционен план, за периодот 2018-2021 година, во периодот од февруари до јули 2018 година се реализирани следниве активности:

1. Потпишување на договор помеѓу Град Скопје и изведувачот на проектот ЕВРОСИМОВСКИ Консалтинг и започнување со изготвување на Стратегијата

2. Дефинирање и усогласување на методологија и концепт со предлог на активности и временска рамка за реализација на проектот.
   Методологијата ги дефинираше фазите и постапките во процесот за изработка на Стратегија за локален економски развој на Град Скопје, со Акционен план, за периодот 2018-2021 година. Беа дефинирани временски рамки за остварување на конкретните мерки и активности преку кои се обезбедува остварувањето на стратешките приоритети.

3. Реализирање на воведна презентација и работилница за SWOT анализа во Град Скопје.

4. Анализа на постојните стратешки документи и закони релевантни за локалниот економски развој.
   Ревизија на постојната Стратегија со анализа на степенот на реализација на Стратегијата, преглед на планирани и реализирани средства и давање коментари и заклучоци.

5. Подготовка и доставување на Прашалник за анализа на мислењата за изготвување на Стратегија за локален економски развој на Град Скопје, со Акционен план, за периодот 2018-2021 година

   Одговорите на анкетниот прашалник и предлозите искажани преку пополнетиот прашалник се составен дел од предложените проекти во Стратегијата за следниот четиригодишен период 2018-2021 год.
   Беа опфатени прашања во врска со:
   - постојната состојба на градот Скопје (со кои предизвици и проблеми се соочуваат единиците на локалната самоуправа, потреби на единиците на локалната самоуправа и МСП)
   - предлози за подобрување на деловното окружување за севкупен економски развој на градот и на единиците на локалната самоуправа

и можниот пристап до извори за финансирање за потребите за унапредување и развој
- идеи и предлози за поттикнување и подобрување на соработката меѓу општините и Градот Скопје
- идеи и предлози за поттикнување на локалниот економски развој (интегрирање на економски и социјални цели, решавање на социјалните и еколошките предизвици за зајакнување на инклузивниот раст)
- Планирани проекти кои се од значење за локалниот економски развој
- Развојни потреби (потреби на единиците на локалната самоуправа за понатамошен развој и унапредување во нивното работење)
- Развојни потенцијали (потенцијали и можности кои постојат и кои треба да се потенцираат и реализираат)

Прашалникот беше доставен до:

- Членови на работната група од Град Скопје
- Сектори во Град Скопје
- До сите општини на Град Скопје (10)
- Сојузот на Стопански Комори и Стопанската Комора, а преку нив до членките комори и претставници на бизнис секторот, согласно соодветна селекција на коморите
- Занаетчиска комора
- Министерство за Економија
- Министерства и институции
- Невладин Сектор (минимум 10 НВО)

Постапката за доставување на прашалникот беше повторена во месец јуни со цел да се добие оптимален број на целосно пополнети прашалници.

6. Анализа на постојната состојба во делот на локалниот економски развој на Град Скопје.

7. Одржување на дводневната работилница 28-29 Мај, Велесза изработка на Стратегијата за локален економски развој на Град Скопје.
   Беше организиран (модериран) семинар за дефинирање на визијата, мисијата и стратешките цели како и дефинирање и разработка на проектите, согласно стратешките приоритети.

8. Анализа на добиените одговори, мислења, предлози и идеи за проекти добиени од сите вклучени страни.

9. Нацрт стратегија – драфт

10. Очекување на забелешки

11. Вградување на забелешки и конечна верзија

5. Постојна состојба на локалниот економски развој на градот Скопје

Со цел да се добие реална слика за постојната состојба во делот на локалниот економски развој во Градот Скопје, се анализираа податоците од релевантните документи и стратегии кои се однесуваат на Република Македонија, дополнети со одредени статистички податоци за деловното опкружување и состојбата на малите и средни претрпијатија, животниот стандард на граѓаните, просторните квалитети и функции на градот и слични сегменти, како и сознанија добиени од истражувања направени посебно за потребните за изготвување на оваа Стратегија, а се однесуваат на целокупната состојба за можен и потенцијален развој во градот Скопје. Приказот на постојната состојба се базира на табеларен приказ за степенот на реализација на претходната Стратегија за локален екоономски развој на градот Скопје, за период 2014-2017 год,потоа преку анализа на мислењата и податоците добиени при комуникација со заинтересираните страни како претставници членови на работната група за изготвување на оваа Стратегија; резултати од одржаните работилници со претставници од сите општини во Градот Скопје, јавниот и приватниот сектор и стопанските комори.

Како појдовна основа при анализа на постојната состојба, е ревизијата на постојната Стратегија, со цел да се утврди степенот на реализација на досегашната Стратегија 2014-2017 и да се утврди реалната потреба на локалната заедница.

Преглед на степен на реализација на Стратегијата за ЛЕР2014-2017 год.	
Континуирано	27% од проектите и мерките кои беа составен дел од Стратегијата за локален економски развој 2014-2017 се со континуиран тек на реализација на активностите
Реализирани	Најголем дел (51%) од проектите и мерките кои беа составен дел од Стратегијата за локален економски развој 2014-2017 се целосно реализирани, со тенденција да се зголеми степенот на реализирани проекти поради континуитетот на активности
Нереализирани	22% од проектите и мерките кои беа составен дел од Стратегијата за локален економски развој 2014-2017 се нереализирани

5.1 Единици на локална самоуправа

За разлика од сите останати единици на локалната самоуправа во Република Македонија, градот Скопје се протега на подрачјата на кои се протегаат општините на Град Скопје. Подрачјето на градот Скопје, го сочинуваат подрачјата на општините:

- Аеродром
- Бутел
- Гази Баба
- Ѓорче Петров
- Карпош
- Кисела Вода
- Сарај
- Центар
- Чаир и
- Шуто Оризари

во границите утврдени со Законот за градот Скопје (Сл.весник на РМ бр 55/04).

Соодносот меѓу градот и општините во Град Скопје е дефиниран со Законот за градот Скопје. Законот точно ги дефинира подрачјата и границите на сите општини во градот. Во градот Скопје, надлежностите во областите утврдени со Уставот наРепублика Македонија ги извршуваат органите на градот Скопје иорганите на општините во градот Скопје.

Притоа, работите од локално значење што се функционално неделиви и подеднакво значајни за целото подрачје на градот Скопје, ги вршат органите на градот Скопје.

Работите од локално значење што се функционално деливи по својоткарактер и се од значење за општините во градот Скопје, ги вршаторганите на општините во градот Скопје.

Во вршењето на работите од својата надлежност градот Скопје и општините во градот Скопје остваруваат меѓусебна соработка преку:

- размена на материјали од своја надлежност заради меѓусебно информирање или давање согласност;
- иницијатива на акти и мерки за уредување на работи од заеднички интерес за градот Скопје;
- преземање на заеднички акции и мерки за решавање и вршење на работи од своја надлежност и
- давање стручна помош во извршување на закони и други прописи.

5.2 Бизнис демографија и бизнис динамика

Здравата конкуренција и големиот број на развиени бизниси, занаети и туризам, се дел од основата за успешна економија и поволно опкружување на една земја. Со економските реформи и некои од политиките, како што се кампањите за привлекување на странски инвестиции и субвенционирањето на самовработувањето, се создаваат услови за развивање на веќе постоечките бизниси, како и поддржување на идеите за нови бизниси, создавајки можности за луѓето од сите слоеви, возраст и место на живеење. Намалувајки ги социјалните разлики и негативните социјални феномени и создавајки поволни услови за развој на човековите капацитети имаат за цел да овозможат непречен бизнис и демографски развој на целата земја.

За обезбедување на економскиот раст, развој и благосостојба од фундаментално значење е обезбедување дифузија на знаењето. Оттука, воведувањето на мерки за унапредување на иновативноста претставува основен предуслов за остварување на позитивните економски и социјални придобивки. Широко е прифатено дека иновациите имаат централно значење за обезбедување раст на производството и продуктивноста во рамките на претпријатијата, а со самото тоа и на локалниот развој во целина.

Иновацијата е една од најпознатите и основни практики за поддршка на економскиот раст. Таа представува голем потенцијал за развој, и решенија за голем број економски и социјални предизвици.

Токму затоа, градот Скопје, во насока на прераснување во современ паметен град, треба да се поттикнува,поддржува и имплементира иновативните активности, воспоставувајќи развојврз основа на економија базирана на знаење.

Преку препораките од ЕУ, особено преку Стратегијата Европа 2020, се утврдува визијата за европската социјална пазарна економија за XXI век. Стратегијата “Европа 2020” предлага три приоритети што меѓусебно се надополнуваат:

- паметен раст (т.е. развој на економија што се заснова врз знаење и иновации),
- одржлив раст (т.е. промовирање на економија што поефикасно ги искористува ресурсите, што е позелена и поконкурентна) и
- инклузивен раст (т.е. негување економија со висока стапка на вработеност што обезбедува социјална и територијална кохезија).

Надоврзувајќи се на “Европа 2020”, земјите од Западен Балкан што се вклучени во претпристапните процеси изготвија, исто така, Стратегија за

Југоисточна Европа 2020 (ЈИЕ 2020), што претставува одраз на решителноста на сите влади во Југоисточна Европа за прифаќање на храбрите пристапи во политиките што се неопходни за постигнување на потребниот економски и социјален раст за подобрување на просперитетот на сите свои граѓани и за олеснување на евентуалното интегрирање во ЕУ. Во последниве две децении се бележат голем напредок и многу значајни постигнувања во Југоисточна Европа. Меѓутоа, регионот сè уште се соочува со определени сериозни предизвици. Стратегијата “ЈИЕ 2020” ја препознава потребата за регионална соработка во избраните области за справување со овие предизвици и забрзување на постигнувањето на развојните цели во клучните сектори.

5.3 SWOT анализа

Компаративните предности на Град Скопје се идентификувани преку SWOT анализа, направена на основа на истражувањето на слабите и јаки страни на опкружувањето, содржани во прегледот на други стратешки документи на Градот, разработката на истите, како и анализата на постојната состојба направена на одржаните работилници.

Конкурентните предности на Град Скопје се прикажани како силни страни и ги потенцираат факторите кои го прават Градот Скопје поволно место за работа и живеење. Слабите страни , претставени како факти и трендови , претставуваат пречки и/или ограничување на развојот. Можностите се услови кои би го овозможиле и олесниле развојот на конкурентските предности, додека пак заканите се неповолни трендови кои доведуваат до опаѓање на конкурентската предност на локалниот развој во однос на другите европски градови.

За идентификација на конкурентската предност на градот Скопје, се направи анализа на мислењата на претставниците од Град Скопје, при одржување на работилницата за преглед на SWOT анализа.

Градот Скопје, како главен административен, деловен, културен и образовен центар има мноштво силни страни, но и низа недостатоци. Врз основа на тоа пред градот стојат низа можности, но постојат и закани.

1. Силни страни	2. Слаби страни
1.1 Поволна географска локација на Градот 1.2 Голем економски потенцијал и голем пазар 1.3 Развиена трговска мрежа и големопродажба 1.4 Сертифицирани бизнис пријателски општини (О.Гази Баба, Град Скопје, ...) 1.5 Постоење на голем број невладини организации. 1.6 Поволни услови за развој на туризмот и за алтернативниот туризам. 1.7 Голем број на туристички атракции 1.8 Детално правно регулирани области 1.9 Децентрализирана надлежност на општините на град Скопје и градот Скопје. 1.10 Здрав банкарски систем со добар потенцијал за финансирање. 1.11 Голем број на добро развиени и конкурентни претпријатија 1.12 Добра деловна клима за водење деловни активности. 1.13 Развиен граѓански сектор. 1.14 Образовен центар на земјата, со голем број училишта, универзитети и научни институции. 1.15 Постоење на добра инфраструктура (патна, железничка, аеродромска, комунална,енергетска, телекомуникациска, интернет мрежа). 1.16 Уредени паркинг простори. 1.17 Постоење на конгресни, туристички и изложбени центри. (? !) 1.18 Постоење на програми за самовработување и други програми за поддршка на претприемништвото. 1.19 Постоење на социјална помош за невработените и социјална заштита за лицата со посебни потреби. (? !) 1.20 Помали административни трошоци. 1.21 Богато културно наследство (верски	2.1 Висока стапка на невработеност; 2.2 Висок индекс на сиромаштија, 2.3 Нецелосна база на статистички податоци и индикатори на ниво на Град Скопје 2.4 Неефективно и неефикасно функционирање на јавниот здравствен систем 2.5 Недоволни вложувања во истражување и развој; 2.6 Одлив на млади и образовани кадри 2.7 Нестимулирањена доброквалификувана работна сила 2.8 Неусогласеност помеѓу понудата на кадри и побарувачката за работна сила (некоординираност на образовните институции и барањата на работодавците и потребите на пазарот на трудот.) 2.9 Недоволни ресурси за капитални инвестиции во образованието; 2.10 Политизација при изборот на кадри. (? !) 2.11 Недоволна заштита на животната средина (опасност и штетност по здравјето на граѓаните) 2.12 Несоодветно постапување со отпадот (селекција и рециклирање) 2.13 Недостаток на знаења и свесност за проблемите со животната средина и ризиците од загадување 2.14 Недостаток на информации и знаења за погодностите од воведување на системи за управување со животната средина; 2.15 Недоволна интегрираност на активности од областа на животната средина во секојдневното бизнис опкружување 2.16 Ниско ниво на спроведување на концептот на почисто производство, спречување назагадувањето

и културно историски објекти) .	2.17 Застарени технологии (производство, транспорт, ...) 2.18 Високо ниво на емисија на штетни издувни гасови (индустрија , сообраќај, домаќинства, ...) 2.19 Бавно темпо за имплементација на структуралните реформи 2.20 Ниско ниво на координација на национално, локално и регионално ниво за спроведување на економската развојна политика. 2.21 Некомплетна и асиметрична информираност во градот за можностите за подобро функционирање 2.22 Слабо развиена економија за добро функционирање на бизнисот. 2.23 Недоволно ниво на домашни и странски инвестиции 2.24 Недостаток на управувачки вештини, иновативност, претприемништво и маркетинг техники за промоција на домашните производи, особено кај МСП. 2.25 Ниско ниво на технолошки развој помеѓу голем дел од компаниите (иновации, ресурси за алтернативни енергетски извори итн). 2.26 Неповолни извори на финансирање и висока цена на капиталот; 2.27 Недоволна подршка на “start-up” фирми, 2.28 Ниско ниво на ефикасно користење на фондовите на ЕУ ; 2.29 Недоволна искористеност на природните ресурси. 2.30 Недоволна искористеност на културните вредности на Град Скопје. 2.31 Недоволни вложувања во туризмот; 2.32 Недоволна општа и туристичка инфраструктура и пристап кон туристички дестинации 2.33 Непостоење на детални урбанистички планови за сите делови на град Скопје (? !) 2.34 Недоволна соработка на општините

	на град Скопје и градот Скопје со бизнис секторот 2.35 Недоволно искуство на јавната администрација за подготовка на проектна документација и вклучување на бизнис секторот во програмите на меѓународната заедница. 2.35 Недоволно искуство за лобирање за средства од нови програми и проекти; 2.36 Недостаток на институции за контрола на квалитетот на производите и услугите; 2.37 Неликвидност и недоволна финансиска стабилност на компаниите (МСП)

3. Можности	4. Закани
3.1 Промоција и поттикнување на бизнис пријателско опкружување 3.2 Користење на можностите што ги нудат институциите на ЕУ за МСП и претприемништвото 3.3 Проактивно вклучување и аплицирање во проекти на ЕУ програми за потребите на градот. 3.4 Поголема промоција од страна на Агенцијата за странски инвестиции и економските промотери во странство за инвестирање во градот Скопје. 3.5 Поддршка на процесите на воведување на иновации (нови технологии и развој на нови производи и услуги); 3.6 Подобра соработка на градот Скопје со скопските општини за поедноставно носење на потребните одлуки 3.7 Подобрување однос локална - централна власт. 3.8 Примена на меѓународните и ЕУ стандардите; 3.9 Стимулирање и поттикнување на самовработувањето. 3.10 Интензивирање на соработката со меѓународните финансиски институции	4.1 Стареење на населението во градот Скопје 4.2 Конкуренција од странски корпорации и нивни претставништва за инвестирање 4.3 Атрактивност на земјите на ЕУ за вработување на млади образовани луѓе; 4.4. Голема надворешна конкуренција што може да доведе до пропаѓање на локалните компании; 4.5 Одлив на квалификувана работна сила, воглавно млади (brain-drain) ; 4.6 Висока зависност од увоз на енергија 4.7 Глобализација и голема конкуренција на глобалниот пазар; 4.8 Нерационално користење на водата за пиење. 4.9 Влошување на економската состојба во градот и државата. 4.10 Поголеми трошоци за живот и водење бизнис 4.11 Недоволно достапни поволни извори за финансирање на МСП 4.12 Недоволна ефикасност на правниот систем. 4.13 Обновување на економската криза во земјата и во меѓународни размери (гео-политика)

3.11 Зголемување на ефикасноста на работата на јавните претпријатија 3.12 Изградба /подобрување на комуналната и сообраќајната инфраструктура 3.13 Подобрување на меѓуопштинската соработка 3.14 Унапредување на соработката на локалните институции со бизнис секторот 3.15 Зголемување на поддршката и проектите за развој на МСП и претприемништво на локално ниво 3.16 Гасификација на градот. 3.17 Развивање на алтернативни извори на енергија 3.18 Соработка помеѓу невладиниот , научниот сектор и бизнис секторот 3.19 Дополнително унапредување на патната и железничката инфраструктура 3.20 Зголемување на бројот на разновидни друштва за развивање способности, учење и развој преку практична работа. 3.21 Спречување на загадувањето, еко-ефикасност, еко-иновативност и трансфер на т.нар. зелени технологии 3.24 Интензивирање на процесот на прекугранична соработка со општините/градовите од ЕУ. 3.25 Вмрежување помеѓу повеќе општествени чинители локално, национално и меѓународно ниво. 3.26 Целосна хоризонтална и вертикална усогласеност на мрежата на институции за поддршка на МСП. 3.27 Интензивирање на соработка на локалната самоуправа со бизнис секторот и институциите за поддршка на бизнисот 3.28 Активно вклучување во регионалните мрежи на институции за поддршка на МСП, со цел регионално поврзување и соработка на фирмите 3.29 Субвенционирање на обуки за	4.14 Потенцијална нестабилност во регионот и Европа, предизвикано од бегалска криза или од тероризам. 4.15 Недостаток на финансиски средства за кофинансирање на проекти; 4.16 Скапо формално образование; 4.17 Неповолна старосна структура на дел од невработените; 4.18 Забавен процес на ЕУ интеграција на Република Македонија. 4.19 Неконтролиран раст на цената на енергијата 4.20 Трансфер на 'валкана технологија'. 4.21 Стареење на популацијата и очекувано намалување на бројот на школска популација 4.22 Систем на високо образование кој не одговара на потребите на бизнисот ; 4.23 Организациони, политички и финансиски тешкотии во процесот на меѓуопштинска (регионална) соработка 4.24 Недостиг на капитал потребен за развој на индустријата, како од домашни така и од странски инвеститори; 4.25 Низок институционален капацитет за целосна абсорпција на средствата од предпристапната помош ;

невработени и за доквалификација на активното население. 3.30 Ангажирање на невработени и работоспособни лица во активности од јавен интерес. 3.31 Поттикнување на кластерско здружување 3.32 Промоција на културата на претприемништвото 3.33 Иницирање и интензивирање на научно истражувачката дејност во образовните институции и воведување на ЕУ стандарди во поголем број сектори 3.34 Поголемо користење на кредити од МБПР од страна на претпријатијата од град Скопје 3.35 Воведување на стимулативни мерки за стопанските субјекти за примена на чисти технологии, користење на алтернативни извори на енергија, и ефикасно користење на енергенсите. 3.36 Зајакнување и примена на концептот јавно-приватно партнерство 3.37 Развивање на програми за промоција на културните и традиционалните вредности (промоција на туризмот)	

6. Визија, мисија и стратешки цели

6.1 Визија

Просперитетен и отворен град, еднаков за сите, со инфраструктура и градби адаптирани на потребите на граѓаните, со квалитетни услуги за граѓаните што ќе го вбројат Скопје во редот на европски метрополи и паметни градови.

Визијата е јасна и прецизно определена идеја за посакуваните промени за одредено урбано подрачје. Таа е општо формулирана и не е специфично

конкретизирана за одделен сектор, туку упатува на општиот напредок кој треба да биде постигнат во градот Скопје.

6.2 Мисија на Стратегијата

Оваа Стратегија има за цел да создаде предуслови за Град Скопје да стане иницијатор и промотор на севкупниот економски раст.

6.3 Стратешки цели:

1. Паметен град – модернизација на градот
2. Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото
3. Поволно деловно опкружување
4. Подобрување на просторни квалитети и функции на градот
5. Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните
6. Енергетика и енергетска ефикасност
7. Заштита на животната средина и природата

“Просперитетен и отворен град, еднаков за сите, со инфраструктура и градби адаптирани на потребите на граѓаните, со квалитетни услуги за граѓаните што ќе го вбројат Скопје во редот на европски метрополи и паметни градови.

СТОЛБ 1	СТОЛБ 2	СТОЛБ 3	СТОЛБ 4	СТОЛБ 5	СТОЛБ 6	СТОЛБ 7
Паметен град – модернизација на градот	Поттикнување на МСП и претприемништвото	Поволно деловно опкружување	Подобрување на просторни квалитети и функции на градот	Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард	Енергетика и енергетска ефикасност	Заштита на животната средина и природата

7. Стратешки цели

Стратешките цели кои се составен дел од оваа стратегија се насочени кон неколку аспекти, во кои акцентот е ставен на развивање на концептот на

паметен град (Smartcity), создавање на поволно деловно опкружување и конкурентен сектор на МСП, подобрување на животната средина, развивање на транспортната мрежа, дел за патната инфраструктура, комуналната инфрастуктура, изградба на системите за водоснабдување, што ќе придонесе за подобар економски раст и развој на градот.

7.1 Паметен град – модернизација на градот

Концептот на паметни градови се однесува на користењето на напредни дигитални технологии за оптимизирање на градските ресурси, намалување на трошоците, подобрување на квалитетот на животот и обезбедување на подобри услуги кон граѓаните.

Во време кога градовите се соочуваат со огромни економски и еколошки предизвици, токму технологијата може да биде клучен фактор за надминување на градските проблеми и унапредување на урбаното живеење.

Со цел да го придвижиме и градот Скопје во таа насока, предвидена е дигитализација и електронски пристап кон услугите што ги дава администрацијата. Тоа вклучува и имплементација и одржување паметен систем за управување со уличното осветление, како почеток на проектот „Скопје смарт сити“. Предвидени се и инвестиции за заштитата на животната средина преку повеќе проекти, како што се: изградба на нови велосипедски, пешачки и трим-патеки, подигнување јавно зеленило на магистрални улици и паркови, проекти за зелени покривни површини на станбени згради, сè со цел процентот на зеленило драстично да се зголеми во Скопје.

7.1.1 Паметен јавен превоз

Паметен јавен превоз е модуларно решение кое вклучува систем за автоматско лоцирање на возилата од јавниот превоз и систем за електронска наплата на билети, преку кои се обезбедуваат информации од сите поврзани возила и уреди и се овозможува контрола и оптимизација на активностите поврзани со јавниот превоз, во реално време.

Со автоматската локација на возилата од јавниот превоз се обезбедува оптимизирање и зголемување на ефикасноста на мрежата на превозни линии, подобрување на информациите што им се обезбедуваат на патниците, а со тоа и зголемување на квалитетот на услугата кон граѓаните: редовност, сигурност и

точност на автобусите. Исто така, заштедата на горивото како резултат на рационализација на превозот и пократкото стоење на возилата на постојките, значајно влијае за намалување на загадувањето на воздухот. Со електронската наплата на билетите која веќе се применува, се овозможува плаќање со електронски картички кои можат да се дополнуваат преку интернет, на автомати или во мрежата на услужни места на операторот на јавниот превоз, како и со мобилен телефон. На овој начин се овозможува ефикасност и контрола во работењето, а на граѓаните им се овозможуваат модерен сервис и услуга прилагодена на нивните потреби. Воедно, со замената на хартиените билети се придонесе и кон реализација на пошироки придобивки во однос на заштитата на животната средина.

Опремата која е потребна за паметниот јавен превоз, за возилата и станиците вклучува: валидатори, инфо-табли, компјутерски единици во возилата, контролни уреди, итн., со цел да се воспостави и осигури целосна контрола врз системите и ефикасни комуникации со операторите и корисниците на системот за јавен транспорт, а како придобивки од сето тоа, се јавуваат:подобрување на одржувањето на возилата, подобрување на управувањето со сообраќајот, обезбедување информации за корисниците итн.

7.1.2 Паметно улично осветлување

Уличното осветлување придонесува со повеќе од 40 проценти од сметките за електрична енергија на градовите и општините, и начинот на кој се управува со него има значајно влијание на трошоците од работењето, како и на самиот квалитет на услугата. Со имплементација на напредни и иновативни технологии, градовите и општините можат многу поефикасно да управуваат со уличното осветлување, воедно овозможувајќи им значајни придобивки на граѓаните.

Паметното улично осветлување опфаќа:

▪ Светилки базирани на напредна LED технологија, со висок животен век, кои овозможуваат намалена потрошувачка на електрична енергија и заштита на животната околина;

▪ Сензори кои овозможуваат прилагодување на интензитетот на светлината;

▪ Мрежна опрема која ја овозможува комуникацијата помеѓу светилките и централниот систем.

Придобивки од решението се: намалување на потрошувачката на енергија,намалување на трошоците за одржување, поголема безезбедност на

граѓаните,следење и анализа на перформансите на системот,прилагодување на осветлувањето во зависност од потребите на градот, и најзначајно, заштита на околината преку намалување на емисиите на стакленички гасови.

7.1.3 Паметно следење на квалитетот на воздухот

Решение кое обезбедува мерење и следење на состојбата на квалитетот на воздухот, како и проследување на информацијата за квалитетот на воздухот до надлежните институции со цел донесување одлуки за заштита на околината. Основното решение вклучува високо квалитетни калибрирани сензори кои се користат за мерење на концентрациите на гас и за детекција на концентрацијата на штетни честички во воздухот, со можност за надградба со дополнителни сензори за мерење на температурата и релативната влажност на воздухот. Собраните податоци од сензорите се проследуваат до софтверска платформа од која податоците понатаму се систематизираат и анализираат. Решението може лесно да се постави на која било локација во градот, притоа за помали трошоци споредбено со трошоците на традиционалните мерни станици за следење на квалитетот на воздухот. Решението ќе му овозможи на Градот Скопје подлабоко да навлезе во основните причини на загадувањето на воздухот, како и да го следи влијанието на промените во јавната политика поврзани со загадувањето на воздухот во конкретен реон.

7.1.4 Паметно управување со отпад

Дигитализација и автоматизирање на процесите за собирање отпад, преку што им се помага на комуналните компании да ги унапредат услугите за собирање отпад , оптимизирајќи ги оперативните трошоци.

Решението е флексибилно за различни видови и големини на компании за управување со отпад и овозможува заштеда на логистички и оперативни трошоци до 40%. Обезбедува детални информации за статусот на исполнетост на садот за отпад што ќе овозможи динамично оптимизирање на рути за собирање отпад и намалување на непотребните трошоци за транспорт. Таквата карактеристика им овозможува на компаниите кои управуваат со отпадот да се погрижат садовите да не бидат преплавени со отпад, и на тој начин позитивно ќе влијаат на животната средина, задоволството на граѓаните и искуството на туристите. Решението може да се надополни со систем за идентификација и мерење на тежина во камионите, па информациите за количината на отпад собрана од камионите и однесена на депонијата да

послужи како основа за воведување нов систем за наплата за да се овозможи фер политика од органот надлежен за управување со отпадот.

Би се постигнало преку вградување насензори во сите видови јавни садови за отпад со вградени модули за детекција на исполнетост на отпадот во садот, детекција на темепература, на движење и навалување на садот, RFID чипови кои се вградуваат на садовите за отпад и служат за нивна идентификација; како и централен компјутер кој се вградува во кокпитот од камионот и вага за мерење на тежината од собраниот отпад.

Како најзначајни придобивки од ваквото решение се : целосната автоматизација на процесите за собирање на отпадот, заштита на животната средина, намалување на трошоците за логистика и сл.

7.1.5 Паметно решение за јавна безбедност

Јавната безбедност е една од најважните услуги што ги нуди еден град, а воедно и една од најголемите ставки во вкупните трошоци за функционирањето на градовите и општините. Истражувањата покажуваат дека приближно 57% од оперативните трошоци на градот се припишуваат на јавната безбедност (полиција, пожарна, брза помош). Автоматизацијата на процесите во оваа област, придонесува градот да ги оптимизира оперативните трошоци, истовремено подобрувајќи ги услугите кон граѓаните и квалитетот на урбаното живеење. Паметното решение за јавна безбедност, преку видео анализа во реално време, им помага на надлежните органи да ги мониторираат јавните површини со цел навремена детекција на специфични, невообичаени настани и инциденти. На овој начин се овозможува и брза интервенција на терен, што е особено битно во итни ситуации кога секоја секунда е важна.

Паметното решение за јавна безбедност овозможува да се подобри општата безбедност во градот и да се зголеми ефикасноста во спроведувањето на законот преку употреба на вмрежени камери за надзор во комбинација со широк опсег на најсовремени модули за видео аналитика.

7.1.6 Паметно управување со сообраќај

Решението Паметно управување со сообраќај овозможува општ преглед на сообраќајот во реално време, комбинирајќи ги локациите на возилата и мобилните телефони, со што им помага на градските управи во управувањето со сообраќајот низ градот. Решението анализира големи количини мобилни

податоци во реално време, за да обезбеди комплетен увид во одвивањето на сообраќајот. Градот може да ги инкорпорира и постојните податоци од детектори на сообраќај, семафори, системи за управување со тунели, камери за надзор, или системи за информации за временските услови, за уште посеопфатен увид на состојбата во сообраќајот. Планерите на сообраќајот и урбаниот развој, од тековните и историските податоци, можат да увидат каде и кога постојат тесни грла во протокот на сообрќајот и да донесуваат подобри одлуки за планирање на нормалното одвивање на сообраќајот. Дополнително, планерите на сообраќајот можат подетално да направат проценка на влијанието на затворањето на патиштата при изградби или поправки, кога планираат пренасочувања и заобиколувања на областите во кои работите се во тек. И на крај, благодарение на отворената API инфраструктура, важните информации за одвивањето на сообраќајот можат автоматски и во реално време да се пренесат на надворешни системи, во вид на извештаи за сообраќајот. Со поддршка за најефикасен проток на информации од градот кон граѓаните се обезбедува помош за нивното движење во сообраќајот, потоа поквалитетна анализа на сообраќајот, подобрена комуникација на проблемите во сообраќајот, едноставни прегледи на мапите, подобро време на реакција, споделување информации итн.

7.1.7 Паметен паркинг

Решението Паметен паркинг помага на возачите да заштедат време за пронаоѓање слободно паркинг место, го намалува загадувањето и го намалува ризикот граѓаните да направат паркинг прекршоци.

Исто така, се овозможува подобро управување со сите предизвици поврзани со водење ефективна услуга за јавно паркирање. Во својата основна верзија, решението едноставно го следи статусот на слободни/зафатени паркинг места, може да се користи за евиденција на влез во затворени паркинзи и може да ги прикажува клучните информации во мобилната апликација или на стратешки поставените знаци во близина на паркингот. Решението дополнително може да се прошири со понапредни функционалности, како издавање дозволи за паркинг (станбени, за хендикепирани возачи, такси, градски автобуси и возила за достава), спроведување на прекршоците за паркинг, плаќање за паркинг услугата, па дури може и да контролира пристап до конкретни површини за паркинг.

Преку ова решение се овозможува преглед на паркинзите во целиот град,достапност наподатоци за зафатеност на паркинг местата во реално време, намалување на сообраќајот како и намалување на загадувањето.

7.1.8 Паметно полнење на електрични возила

Паметното полнење на електрични возила претставува отворен ИКТ екосистем кој поврзува инфраструктура за полнење - електрични полначи, софтвер за управување со електричните полначи и апликација, лесна за употреба, која им помага на возачите на електрични возила да пронајдат, да резервираат и да платат за полнењето на електричните возила.

Мобилните операторитреба обезбедуваат современа ИКТ платформа базирана на Cloud која во реално време испорачува информации за достапноста на електричните полначи до возачот на електричното возило. Инфраструктурата за електрично полнење може да биде поставена на јавен, отворен или затворен паркинг, во трговските центри, бензински пумпи и други приватни или јавни површини каде што паркирањето е дозволено,. Дополнително, лесно достапната инфраструктура за полнење на електричните возила, ќе ја зголеми употребата на електрични возила во градот, со што на долг рок ќе се намали емисијата на CO_2 и ќе се унапреди заштитата на животната средина и квалитетот на урбаното живеење.

7.1.9 Паметно решение за изнајмување велосипеди

Со зголемувањето на сообраќајните метежи низ градовите, велосипедот станува едно од најпосакуваните превозни средства, овозможувајќи најевтино и еколошко решение за дневните или еднократните патувања низ градот. Паметното изнајмување велосипеди е нов и интересен концепт, кој им нуди на граѓаните и туристите економичен начин на превоз и можност за заштеда на значително време при покривање на кратки растојанија низ градот.Преку примена на паметни и иновативни технологии, на граѓаните и туристите ќе им се понудат современи и практични услуги, истовремено овозможувајќи им целосна флексибилност и леснотија при користењето.

7.1.10 Паметно управување со кризи

Во криза секој момент е скапоцен и информациите се од клучна важност. Паметното управување со кризи на градовите им обезбедува алатка за намалување на времето на реакција во кризни ситуации, за оптимизација на мерките за реакција и за поддршка на планирањето на големи настани. Преку

ова решение, се собираат и анализираат деперсонализираните информации за густина на луѓето врз основа на податоците од мобилните мрежи речиси во реално време. Овој проток на податоци во реално време се обработува за да ги покаже концентрацијата на луѓето и нивното движење на мапа со висока резолуција. Овие информации се корисни во голем број ситуации со кои градот мора да управува, како што се спортски настани, паради, политички собири и концерти. Доколку настане проблем, решението Паметно управување со кризи може да обезбеди информации и до надлежните органи за да можат да преземат корективни дејства. Во секој случај и да не настане проблем, информациите сепак можат да се користат за да се идентификуваат потенцијалните проблеми во засегнатите области и да се осигури дека Градот може проактивно да го подобри искуството на граѓаните за идните настани.

7.1.11 Паметна Градска контролна табла

Паметната градска контролна табла им овозможува на градските власти да вршат далечински мониторинг, контрола и оптимизација на градската инфраструктура. Тоа им дава можност да го подобрат целокупното управување со градската инфраструктура, притоа постигнувајќи социјален, еколошки и економски успех.

Еден од најголемите предизвици на патот да се стане Паметен град е наоѓање начин како да се покаже вредноста на новите услуги за граѓаните. Градските власти ги користат податоците за функционирањето на градот, со цел да ги разберат и да ги решат проблемите на урбаното градско живеење, како помош при формулирање на јавните политики и за насочување на долгорочното оперативно управување. Имајќи предвид дека бројот на паметните апликации и напредните технологии за унапредување на работата на градовите секојдневно расте, разбирањето и користењето на овие податоци станува сѐ покомплексно и покритично. Решението Паметна градска контролна табла е алатка која врз основа на анализа на голем обем различни и брзо променливи податоци, ги идентификува трендовите кои влијаат на секојдневните градски оперативни активности, притоа подобрувајќи ја контролата врз градската инфраструктура. Паметната градска контролна табла ќе им помогне на градовите да го сфатат и да го прикажат влијанието на урбаните податоци, како и да ги искористат за подобрување на градот и услугите кон граѓаните и туристите.

7.2 Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото

Малите и средни претпријатија со својата жилавост, виталност и инвентивност, се генератори на нови вработувања и мобилизатори на сите фактори на производство. Тие стануваат сé поатрактивни во глобалното општество, па затоа се наметнува потребата од градење инфраструктура и регулативи за нивна ефективна поддршка. Претприемачката инфраструктура има клучна улога во развојот и поддршката на малите и средни претпријатија, а недостатокот на соодветна инфраструктура има инхибирачко дејство не само врз нивниот развој, туку и воопшто врз економскиот раст.

Град Скопје воспоставува политики за поддршка на високиот раст на МСП. Тие политики опфаќаат две работи:

- Политики за поттикнување зголемен број на МСП, како и
- Политики за поддршка на МСП, со цел да се задржи нивниот висок раст.

Политиките за поттикнување на зголемениот број на МСП обезбедуваат поволно деловно опкружување за претстојниот висок раст и развој на претприемничка култура, а додека пак политиките за поддршка на високиот раст на МСП имаат за цел да обезбедат конкурентен и продуктивен сектор на МСП.

Неинформираноста и асиметричната информираност се појавува како главен проблем со кој се соочуваат малите и средни претпријатија , стартапите, како и сите граѓани кои стравуваат од несигурна иднина во започнувањето на сопствен бизнис. Со цел намалување на влијанието од тој проблем, ќе се реализираат кампањи за промовирање на поддршката, програмите и обуките финансирани од Европската Унија, ќе се промовира претприемничката култура, креативното претприемништво, социјалното претприемништво, како и споделувањето на успешните претприемнички приказни со цел охрабрување на потенцијалните претприемачи.

Во согласност со препораките утврдени преку анкетните прашалници и консултации со единиците на локалната самоуправа, бизнис и невладиниот сектор, Градот ќе ги зајакне своите консултации и механизми за водење дијалог со приватниот сектор. Посебно внимание ќе биде посветено на вклучувањето на деловните жени во овие механизми, како и на микро претпријатијата.

Развојот на малите и средни претпријатија (МСП) овозможува да се почувствуваат нивните ефекти што побрзо во: вработувањето, зголемувањето на производството, јакнење на конкуренцијата, социјалниот и воопшто човечкиот развој.

Малите и средните претпријатија сè повеќе се соочуваат со меѓународната конкуренција и ја согледуваат потребата да се прилагодат на промените на нивното стратешко окружување. Ова не само што подразбира прилагодување на нивните домашни стратегии, туку сè повеќе фирмите се решаваат активностите да ги прошируваат надвор од границите на нивните земји. Со цел да се соочат со ваквите предизвици, малите и средните претпријатија треба да бидат свесни дека зголемената конкуренција се чини дека се вкоренува и во внатрешните и во надворешните перспективи на нивното работење.

Токму затоа, Градот Скопје, преку финансиска поддршка на проекти за организирање на обуки и консултантски услуги, преку промовирање на потребата од сертифицирање согласно меѓународните стандарди за квалитет (ISO), ќе ги поттикне малите и средни претпријатија да се надоградуваат во насока на зголемување на нивната конкурентност, што позитивно ќе влијае врз отворањето на нови вработувања и економскиот раст.

7.3 Поволно деловно опкружување

Градот Скопје како добитник на сертификатот за поволно деловно опкружување, ја потврдува ставката запосакувана деловна дестинација со поволно бизнис опкружување.Преку јакнење на постојната и развој на нова инфраструктура за деловна поддршка се унапредува поддршката и се поттикнуваат деловните иновации и на иновативните компании. Со оглед на тоа дека главен двигател на економијата во нашата земја се приватните претпријатија, малите бизниси како и занаетчиите, кои се главен сегмент за создавањето на нови работни места, зголемувањето на извозот, создавањето на иновативни производи и услуги, поголема промоција на домашните производи на странските пазари итн.

Со оглед на тоа дека токму малите бизниси и занаетчиите се главни всисувачи на невработеноста и промотори на иновативноста, од приоритетна важност е да се утврди конзистентна политика за поддршка на нивниот непречен развој, заради големата улога и значење во економскиот развој на земјата.

Неминовните процеси што се случуваат во опкружувањето се карактеризираат со динамични технолошки промени, зголемена глобална конкуренција, неизвесност и ризик. Сето тоа ја иницира потребата од поддршка и развој на малите и средни претпријатија, занаетчиите и останатите креативни и самостојни подизведувачи (freelancers), коишто со својата иновативност, креативност и перманентно зголемување на продуктивноста и флексибилноста, ќе одговараат на новонастанатите услови и значително ќе придонесат за вкупниот општествен развој.

Токму затоа, Градот Скопје, во соработка со надлежните институции и комори, ја дава потребната поддршка со цел создавање окружување во коешто претприемачите и семејните претпријатија може да просперираат и во коешто се наградува претприемништвото.Ќе се создаде поволно деловно опкружување за ситеМСП, вклучувајќи ги семејните претпријатија, преку поедноставена правна и регулаторна рамка, подобрено креирање политики и координирање, како и преку подобрени услуги за деловен развој и подобар пристап до финансии.

За соодветен економски развој е потребна соодветна соработка меѓу Град Скопје со останатите општини, во насока на воспоставување на кластери и индустриски зони, технолошки паркови, иновативни центри, центри за преквалификација и доквалификација, за деловна обука и советување, маркетниг подрачја за инвеститори, туристички атракции и сл.

За економскиот развој е потребна и соработка со збратимените градови, со кои нашиот град и општините имаат воспоставено односи на меѓусебна соработка, за брзо и лесно заживување на малите и средни претпријатија и меѓународните ланци на вредности во однос на привлекување на странски инвеститори и сл.

Како индикатори за економскиот развој служат порастот на инвестициите на ниво на општина, број на нови работни места (особено во поглед на занаетчиството, туризмот и останатите потенцијални сектори), пораст на вредноста на извозот и бројот на извозници, пораст на БДП како и пораст на просечната плата.

7.4 Подобрување на просторни квалитети и функции на градот

Значаен сегмент од планирањето на општествениот и локалниот развој на градот Скопје опфаќаат просторните квалитети и функции на градот.Просторот како систем или просторниот систем подразбира збир на елементи, склопови и

подсистеми поврзани во функционална целина, со цел создавање на функционална, економична, хумана и естетска средина, во која луѓето ќе најдат поволни услови за работа и живеење. Тоа подразбира функционална патна, техничка и комунална инфраструктура и соодветни услуги. Целите на просторното планирање претставуваат начин на обликување на ставовите и рационализација на сфаќањата за просторот и неговото менување врз основа на заедничките интереси на општествената заедница.

За општините и градот Скопје, во прв план е комуналната инфраструктура и услугите, поради тоа што тие се во надлежност на локалната самоуправа, но во процесот на стратешко планирање, во никој случај не смеат да бидат занемарени, поради тоа што битно влијаат врз квалитетот на животот на граѓаните. Тоа значи дека дел една од значајните цели за локалниот развој се однесуваи на унапредување на овој вид на инфраструктура.

Оваа стратешка цел, настојува да се создадат најдобри услови за живеење со минимални трошоци на изградба, преку оптимално користење на природните погодности, а во согласност со можностите, условите за развој, техниката и технологијата со кои располага пошироката заедница (создавање на функционална, економична, хумана и естетска средина на општествена благосостојба, хуманизација на просторот и зголемување на квалитетот на животната средина), изразено преку разните области – за урбанизам и просторно планирање, за сообраќај, за енергетска ефикасност, за комунални работи и сл. Со цел да се усогласи развојот на просторот на град Скопје со претпоставките за развој на повисоко ниво, начинот, режимот и обемот на барањата за користење на просторот, основната намена и користење на земјиштето, потребно е да се согледа општествениот развој и движењето на населението и да се дефинираат просторите погодни за развој на индустријата, земјоделството, шумарството, туризмот, итн.

Потребите за јакнење на идентитетот на град Скопје, за одржлив и просперитетен урбан развој, за подобрување на комуналните услуги, обезбедување и одржување на јавна чистота, одржување и модернизација на комуналната инфраструктура и слично, е со континуиран тек на активностите, во насока на создавање и изградба на паметен град кој ќе одговори на потребите на неговите граѓани.

Проблемите кои се појавуваат од делот на патната, техничката и комуналната инфраструктура, поекономично и поквалитетно се решаваат преку меѓусебна соработка на Градот со општините, преку заедничка подготовкаи имплементација на инфраструктурните проекти кои имаат влијание врз квалитетот на животот и општествениот развој, заедничко воспоставување на институции за социјална и здравствена заштита, како и основање на заеднички центри за обуки, преквалификации и доквалификации на невработени лица,

занаетчии, и сл, што покрај социјалниот аспект, има индиректен придонес и во доменот на економскиот развој.

7.5 Подобрување на квалитетот на животот на граѓаните

Квалитетот на живот се однесува на благосостојбата на луѓето. Тој опфаќа повеќе компоненти, меѓу кои едни се мерливи, како на пример - животниот стандард, а други се немерливи, како на пример - среќата, слободата во изборот, здравјето, животната средина, слободното време, сигурноста, образованието, општествениот живот, итн.

Животниот стандард го претставува квантитетот и квалитетот на добрата и услугите кои им се достапни на луѓето, како и начинот на кој тие добра и услуги се дистрибуирани меѓу нив. Сите економии и градови се стремат кон поголем економски раст. Меѓутоа,за да се смета економскиот раст за квалитетен, потребно е да генерира нови вработувања. Современите економии сé почесто се судираат со феноменот jobless growth, според кој економскиот раст не е проследен со соодветен раст на вработеноста (стапката на раст на вработеноста не ја следи стапката на раст на доходот). Недостатокот на нови вработувања директно се одразува врз квалитетот на живот на луѓето, а посебно предизвикува зголемување на стапката на сиромаштија.

Квалитетот на економскиот раст зависи и од тоа дали и колку економскиот раст е физички деструктивен, односно дали и колку влијае врз намалувањето на шумскиот фонд, загадувањето на водите, почвата, воздухот, итн. Притоа, треба да се има предвид дека, колку што деградацијата на животната средина е опасна за сегашните, толку, и уште повеќе, е опасна за идните генерации. Меѓутоа, одржливиот развој не е поврзан само со животната средина. Тој е поврзан и со општествениот и економскиот систем, кои преку својата флексибилност треба да придонесат за зачувување на можностите и шансите идните генерации да живеат со најмалку исто ниво на квалитет на живот, како сегашните генерации.

Токму затоа, оваа Стратегија е насочена кон подобрување на квалитетот на животот на граѓаните, водејќи сметка првенствено за заштита на нивното здравје, преку заштитата на животната средина, воспоставувањето на соодветна комунална и патна инфраструктура.

Градот Скопје презема соодветни активности во насока на поттикнување на граѓаните , бизнис заедницата, и локалните власти да иницираат проактивност и креираат соработка со цел подобрување на севкупните услови за живот.

7.6 Енергетика и енергетска ефикасност

Концептот на енергетската ефикасност прераснува во сè поголем приоритет за локалниот економски развој, особено за градот Скопје.
Со оглед на тоа дека заштедите на енергија се од витално значење за заштита на животната средина, а воедно се едни од најмоќните и најефективните начини за постигнување на енергетски одржлива иднина, оваа стратешка цел упатува на потребата од намалување на потрошувачката на енергија, замената на користењето на необновливите ресурси со обновливи, замена на енергетски неефикасната потрошувачка со ефикасна, изолација на просториите кои се греат и сл.

Градот ги поддржува акциите на компаниите за воведување одржливи практики во секојдневното работење,насочени кон заштита на животната средина преку енергетско ефикасни производи и практики. Унапредената перформанса води кон зголемена ефикасност на ресурсите и директни заштеди, а може да го зголеми и пристапот кон клиенти кои бараат еколошки и енергетско ефикасни производи и услуги.

Главна цел е намалување на трошоците за енергија во градот, пред сè во делот на општинските објекти кои се во нејзина надлежност како и за уличното осветлување, осигурување на нормални (стандардно комфорни) услови за престој и работа во сите простории, обезбедување на инфраструктурата на градот (јавното осветлување), намалување на емисијата на штетни материи во воздухот и околината, поголема примена на обновливи извори на енергија.

Основната цел ќе се реализира преку спроведување на модернизирање на зградите кои се сопственост на градот, промена на навиките на сите корисници на зградите, обука на персоналот задолжен за спроведување и следење на мерките за енергетска ефикасност, зголемување на свеста на граѓаните.

7.7 Заштита на животната средина и природата

Потребите за меѓуопштинска соработка, најизразени и највидливи се точно на подрачјето на заштитата на животната средина поради тоа што токму

заштитата на животната средина е еден од најголемите предизвици на денешницата. Промовирањето на одржливиот еколошки развој и интелигентното користење на енергијата се едни од основните цели на град Скопје. Градот ја поддржува зелената економија преку еко-иновации и услуги од областа на животната средина со цел генерирање на бизнис можности од еколошките предизвици, преку што им се овозможува на компаниите да ја унапредат еколошката и енергетската перформанса, да ги намалат трошоците и да пристапат до зелените пазари. Секој е должен да ги унапредува и штити животната средина и природата.

Потребно е организирано, систематско и економично собирање, двоење и рециклирање на отпадните материи, преку воспоставување на регионални депонии. Потребно е промовирање на потребата и развој на свеста за должноста да се штити, чува и унапредува природниот екосистем. Освен подобреното економично и делотворно решавање на проблемите во градот, се воспоставуваат и можности за отворање на нови потенцијални места за вработување, преку погони за рециклирање на отпадот.

Досега се сретнувавме со непреземање конкретни мерки за намалување на загаденоста на воздухот. Како последица на оваа недоволна грижа, нашиот град ее меѓу најзагадените во Европа. Токму поради тоа, Градот Скопје ќе започне со политика за обврзување на големите индустриски капацитети за имплементација на еколошките стандарди, со цел вградување на соодветни филтри. Инспекциските служби на локалната власт ќе започнат да се грижат за соодветно и квалитетно откривање и санкционирање на загадувачите.
Ќе се продлабочи соработката и координацијата помеѓу централната и локалната власт во насока на преземање на конкретни системски мерки за намалување на загадувањето на воздухот.

Исто така, се наметнува потребата од соодветно управување со депониите кои најчесто се наоѓаат на периферијата на населените места, кои не се обележани ни оградени, ниту имаат чуварска служба. Со цел да се намали негативниот ефект од расфрланиот смет и неподносливата миризба, ќе се пристапи кон подготвителни дејствија за реализација на проектот за регионално депонирање на отпадот, според кој е предвидено поставување на собирни центри и постепена изградба на регионални депонии, во кои покрај прописното депонирање на отпадот, би се вршеле негова селекција и рециклажа.
За таа цел, Градот Скопје ќе пристапи кон информирање на јавноста за потребата од соодветно постапување и управување со отпадот, со цел вклучување на што е можно поголем број на надлежни институции, тела,

невладини организации и компании во реализацијата на проектите за поставување на собирни центри и регионално депонирање на отпадот.

Исто така, неопходна е меѓуопштинска соработка во поглед на заштита на водотеци и заштита од поплави. Овие потенцијални опасности ги надминуваат капацитетите на една општина за справување со истите и бара усогласено дејствување на сите општини и градот кои се заинтересирани за решавање на проблемот.

Во насока на стекнување на титулата „Европска зелена престолнина“ до 2021 год. и за да се оствари концептот на одржлив град, Градот Скопје презема соодветни мерки и приципи за спречување на загадувањето, создава заедништво помеѓу општеството, стопанството и екосистемите, валоризација на културната, економската и еколошката разновидност за обезбедување на сигурна и здрава средина за човекови интеракции, образование, вработување, рекреација, домување, стопанство и културен развој, дава поддршка на политиките и програмите што предвидуваат ефикасно користење природните ресурси и ги повикува останатите ентитети и субјекти за покренување иницијативи и преземање мерки за заштита и спречување од загадувањето.

Заштитата на околината подразбира и бара постоење на капацитети кои можат да вршат периодични мерења, за која е потребна посебна оппрема и стручен кадар.
Како индикатори кои треба да се пратат во рамки на делот за заштита за животната средина се:

- пораст на бројот на институции, организации и компании со воведен стандард ISO14000
- однос меѓу сеча и пошумување
- број на диви депонии
- количина на преработен / рециклиран отпад
- број на пациенти кои имаат проблем со дишните патишта
- број на денови во годината во кои водата и воздухот биле прогласени за загадени
- број на загрозени билни и животински видови
- број на извршени проверки на клучните аспекти за загадување на вода,почва и воздух итн

Во зависност од специфичноста на околината и поставените цели за заштита на животната средина, треба да се дефинираат клучните ризици и да се воспостави систем на следење на нивното движење.

Тоа е можно на ниво на локална заедница, а во случај на недостиг од капацитети за специфични мерења, можат да се ангажираат ресурси од други сектори (компании и организации кои се бават со оваа област), за да на долг рок се воспостават соодветни капацитети за ваквите мерења.

8. Имплементација, контрола, корективни мерки и ревизија на Стратегијата

Стратегијата за локален економски развој на Град Скопје е со траење во период од 4 години (2018-2021 година). За нејзиното имплементирање ќе се грижи Градот Скопје, односно Секторот за локален економски развој, заедно со другите сектори и општини во Градот.
За успешна реализација на Стратегијата, по нејзиното усвојување и стапување во сила, Градот Скопје ќе отпочне со реализација на дел од проектите предвидени со Акционен План, како и да ги целосно да ги дефинира потребните средства.

Во изработка на Стратегијата клучен дел имаше работата на работна група составена од сите чинители во град Скопје значајни за локалниот економски развој.

Во Стратегијата се вградени нивните перцепции за актуелната состојба во градот, нивните потреби и очекувања за поддршка и правци на развој, како и подготвеноста на Град Скопје да излезе во пресрет на нивните барања. Следењето на статусот на остварување на Стратегијата и Акциониот план ќе се реализира преку јасно определени и дефинирани улоги и одговорности на носителите и корисниците на конкретните мерки и активности, како и нивната обврска за давање на навремена повратна информација на одговорните за реализација на дефинираните активности и проекти, како и потребите за евентуални прилагодувања и промени на Стратегијата и Акциониот план. Носител на процесот на изготвување и реализација на Стратегијата и Акциониот план за локален економски развој за периодот 2018-2021 година, е Градот Скопје, односно Секторот за локален економски развој на Град Скопје.

Редовна ревизија и контола преку одржување на состаноци на квартално ниво на работната група под координација на Град Скопје, односно Секторот за локален економски развој, а под покровителство на градоначалникот на Град Скопје, се клучни за следење на реализацијата и имплементацијата на Стратегијата. За успешна имплементација на оваа Стратегија особено е важно

да се обезбедат потребните ресурси, а пред сè финансиски средства предвидени во Акциониот план. За таа цел, потребно е Градот да ги вметнува средствата потребни за реализација на проектите од Акциониот план во своите годишни буџети, а за 2018 година да изготви ребаланс на буџетот, со кој ќе се обебедат потребните средства наменети за реализација на проектите предвидени за 2018 година. Градот Скопје, имајќи предвид дека голем број од проектите во Акциониот план имаат повеќе извори на финансирање (заради неможноста на Градот да ги обезбеди сите потребни средства за реализација на целокупната Стратегија), потребно е проактивно, плански и во соработка на сите сектори во Градот, а под координација на Секторот за локален економски развој, Секторот за меѓународна соработка и Секоторот за финансии, да работи на изнаоѓање финансиски средства од други извори (домашни и меѓународни организации, развојни агенции, европски и други фондови, и др.) за реализација на оваа Стратегија. За секој од проектите наведени во оваа стратегија, Градот Скопје, после усвојувањето на стратегијата потребно е да објавува повици за изведувачи за секој поединечен проект вграден во Акциониот план.

Реализацијата на Стратегијата зависи и од надворешни и внатрешни фактори кои се од клучна важност за локалниот економски развој на град Скопје. Согласно тоа, потребите, приоритетите, мерките и активностите во стратегијата можат да трпат промени. Овие измени ќе бидат разгледувани и одобрувани на редовните квартални состаноци на работната група.

9. Акционен план

Наведените предлози проекти кои се составен дел од Акциониот план на Стратегијата за локален економски развој на град Скопје за периодот 2018-2021 год. се воспоставени со цел да имаат повеќекратни ефекти на краток, среден и долг рок.

Главна цел е поголем обем и квалитет на јавните услуги на локално ниво, насочени кон обезбедување стабилни услови за економска активност, поддршка на локалниот бизнис сектор, привлекување нови инвестиции, заштита на животната средина, подобрување на инфраструктурата и просторните функции на градот, како и на целокупниот животен стандард на граѓаните. Постигнувањето на ваквите цели подразбира доследна имплементација на концептот на ЛЕР.

Акциониот план содржи ориентационен преглед на приоритетните проекти (оценувани и бодувани проекти во однос на три аспекти и тоа - релевантност/ оправданост на мерката/ проектот, приоритет на мерката/ проектот, остварливост (можности) и предуслови за реализирање на мерката/ проектот, како и детална разработка на проектите според области, со утврдена и определена стратешка цел на која и припаѓа конкретниот проект, потоа краток опис, цел и целни групи, временска и финансиска рамка на предложените проекти.

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ЛЕР (2018 – 2021)

Предлози од стратешко значење за развојот на Град Скопје					
Цели,мерки и проекти	Финална оценка / **ПРИОРИТЕТ**	**Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)**	**Период на имплементација / временска рамка/ рокови**	**Очекувани резултати**	**Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси**
1. Скопје – Smart City („паметен град“)	18	Стратешка цел: Паметен град – модернизација на градот Краток опис: Глобализацијата, бурниот економски, технолошки, информатичко-комуникациски развој ја наметнуваат потребата големитеградови/општини да го применат концептот на smart city/smart community, кој во основа се базира врз нов начин на функцио-нирање и комуникација со граѓаните преку користење напредни информатичко-комуникациски технологии за максимално користење на ресурсите на општината, намалени трошоци, подобрување на квалитетот на животот и обезбедување подобриуслуги за граѓаните.	Континуирано до 2021 година	Подобрување на квалитетот на животот Обезбедување на подобри услуги кон граѓаните Оптимизирање на градските ресурси	

		Во системот се вклучуваат информациски системи на локалните служби, smart city/smartcommunity, се промовира за користење на урбаната информатика и технологија за подобрување на ефикасноста на услугите. ИКТ им овозможува на општинските власти да комуницираат директно со заедницата и општинската инфраструктура и да го следат она што се случува во општината, како се развива општинатаи како да се овозможи подобар квалитет на животот. Примената на smart концептот ќе овозможи градоначалникот,Советот и администрацијата да комуницираат непосредно сограѓаните, а граѓаните, пак, ќе можат непосредно да се вклучат во работата на општината. Во рамките на проектот за Smart City може да се унапредат следниве аспекти од функционирањето на градот: - Паметен јавен превоз - Паметно улично осветлување - Паметно управување со сообраќај - Паметен паркинг - Паметно управување со отпад - Паметно следење на квалитетот на воздухот - Паметно решение за јавна безбедност - Паметно изнајмување на велосипеди - Паметна гратска контролна табла			

		Цел: Воведување и користење на напредни дигитални технологии во различни аспекти на ниво на Град Скопје, во насока на подобрување на квалитетот на животот и обезбедување на подобри услуги кон граѓаните. Целни групи/ носители: Сите граѓани на Град Скопје Градот Скопје			
2. Изградба на инфраструктура за комплекс СМАРТ СИТИ кај Скопски Саем		Стратешка цел: Паметен град – модернизација на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на инфраструктура за комплекс СМАРТ СИТИ кај Скопски Саем. СМАРТ СИТИ ќе биде изграден во вид на мини град, во кој ќе бидат вклучени хотели, станбени објекти и трговски центар. Цел: Изградба на модерен деловен, стамбен и хотелски комплекс. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје (60%) Општина Гази Баба (40%)	2019 – 2021 година	Зголемување на деловниот, стамбениот и туристичкиот потенцијал на Град Скопје	3.000.000 ЕУР (2019 – 2021) По 1.000.000 ЕУР годишно

3. Бизнис пријателски општини		<u>Стратешка цел:</u> <u>Поволно деловно опкружување</u> <u>Краток опис</u>: Воведување на стимулативни мерки во вид на грантови, субвенции, кредитирање итн., а во насока на мотивирање на општините на Град Скопје за усвојувањето на стандардите и критериумите за бизнис пријателски општини. <u>Цел</u>: Унапредување на условите за водење на бизнис на локално ниво во насока на зголемување на економски раст на локалните економии и привлекување на нови инвестиции. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани Општини во Град Скопје Град Скопје	Средина на 2019 година	Зголемен број на општини во Град Скопје успешно стандардизирани за Бизнис пријателски општини. Зголемување на економски раст на локалните економии Привлекување на нови инвестиции и отварање на нови бизниси на локално ниво	
4. Функционална градска администрација и Јавни претпријатија		<u>Стратешка цел:</u> <u>Поволно деловно опкружување</u> <u>Краток опис:</u> Со реализација на проектот „Паметен град“, Скопје ќе стане модерна престолнина, каде што основен двигател се напредните информатички технологии, со што и самата градска администрација ќе биде пофункционална и ќе се унапреди поврзаноста помеѓу јавните претпријатија,	Континуиран о до 2021 година	Обезбедување на подобри услуги кон граѓаните	

		во насока на подобрување на услугите кон граѓаните. Ќе се овозможи системско прибирање на централизирано корисни информации, достапни и корисни за секој граѓанин. Цел: Обезбедување на ефикасни и ефективни јавни услуги, со целосен увид во перформансите на градската администрација. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје Јавни претпријатија			
5. Форуми и јавни дебати на ниво на г.Скопје, општини, сектори		Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните Краток опис: Да се воспостави редновна пракса на континуирана основа да се организираат форуми и јавни дебати на ниво на Град Скопје и Општините во Град Скопје. Овие настани може да бидат тематски организирани и да покриваат поединечни сектори и области, по кои ќе се води дискусија, ќе се споделуваат ставови и мислења, во насока на дефинирање на конкретни потреби и мерки за локален економски развој. Цел:	Континуирано до 2021 година	Подобар увид во потребите на локалната заедница Непречена комуникација со сите засегнати чинители во насока на утврдување на конкретни потреби и мерки за локален економски развој, од различни сектори/ области.	

		Организрање на форуми и јавни дебати, во насока на утврдување на конкретни потреби и мерки за локален економски развој, од различни сектори/ области. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани Град Скопје Општини на Град Скопје			
6. "Центар на заедница на општина"		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните</u> <u>Краток опис:</u> Активно вклучување на граѓаните во подготовка и усвојување на локалните политики,преку отворен пристап до локалната самоуправа, за да може секој граѓанин да даде конкретни предлози и мислења. <u>Цел</u>: Вклучување на граѓаните во креирањето на локалните политики, со што истите ќе бидат изработени и спроведувани согласно реалните потреби и очекувања на граѓаните. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани Град Скопје Општини на Град Скопје	Континуирано до 2021 година	Нов модел на отворена и услужна локална самоуправа за сите Креирање и спроведување на локалните политики, согласно реалните потреи и очекувања на граѓаните	

7. Развивање на меѓуопштинска соработка и креирање на културна политика за меѓуопштинска соработка		Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Меѓуопштинската соработка опфаќа две или повеќе соседни општини кои работат заедно заради вршење општински административни задачи, испорачување јавни услуги до граѓаните и поттикнување локален развој преку поефикасно и поекономично вршење на надлежностите на општините утврдени со закон и за остварување на нивните заеднички интереси и цели. Подигнување на свеста кај општините за потребата и придобивките од меѓуопштинската соработка. Цел: Унапредување на меѓуопштинска соработка и креирање на културна политика за меѓуопштинска соработка, во насока на поефикасно и поекономично вршење на надлежностите на општините. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје Општини на Град Скопје	Континуирано до 2021 година	Поефикасно и поекономично вршење на надлежностите на општините Обезбедување на подобри услуги кон граѓаните	
8. Гасификација на град Скопје (секунд.мрежа)		Стратешка цел: Енергетика и енергетска ефикасност	Крај на 2019 година	Заштеда на електрична енергија	

		Краток опис: Скопје, во зимскиот период, е енормно загаден град, со загаденост неколкупати поголема од дозволената. Ова особено се должи на фактот што голем број домаќинства и стопански капацитети, за загревање на објектите, користат огревно дрво, нафта и отпадно масло, гуми, пластика и друго. Поврзувањето на домовите на градскиот гасовод, ќе ја намали употребата на горивата кои ја загадуваат животната средина. План за гасификација на Град Скопје вклучува: - Доизградба на примарната гасоводна мрежа во западниот дел на Град Скопје - Изградба на секундарна гасоводна мрежа, приоритетно, за населбите од градот кои не се поврзани на централниот топлификациски систем Цел: Намалување на употребата на горивата кои ја загадуваат животната средина, а со тоа и намалување на загаденоста на Град Скопје, преку приклучување на домаќинствата и стопанските капацитети на гасоводна мрежа. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје		Намалување на загаденоста во Град Скопје	

9. Политика на третман на комунален отпад (селекција на отпад)		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Заштитата на животната средина е приоритет на новите политики наградот. Планирано е воведување на подземните, вградени контејнери, со кои покрај чиста средина ќе се овозможи и селекција на отпадот за рециклирање. Проектот ќе се реализира преку активности за подигнување на јавната свест за потребата од здрава и чиста животна средина: чист воздух, намалување на отпад, воспоставување наменски ин- дикатори за процена на ризиците за здравјето на децата од загадениот воздух, набавка на опрема за справување со биоразград- ливиот отпад, подигнување на свеста за потребата од селекција на отпадот за негово понатамошно управување и сл. Цел: Налалување на загадувањето преку подигнување на свеста за соодветна селекција и правилно отсреанување на комуналниот отпад и негово понатамошно управување. Целни групи/ носители: Граѓани	Континуирано до 2021 година	Намалување на количеството на комунален отпад Намалување на загаденоста на животната средина преку правилна селекција и третман на отпадот	

		Град Скопје Општини на Град Скопје			
10. Соработка со неформални собирачи на отпад		<u>Стратешки цели:</u> <u>Заштита на животната средина и природата и подобрување на квалитетот на живот и животниот стандард на граѓаните</u> <u>Краток опис</u>: Вклучување на неформалните собирачи на отпад во формалниот систем за собирање и управување со отпадот во Скопје, во наока на унапредување на соработката во управувањето со отпадот. Формализирање на неформалните собирачи на отпад и нивно вработување, во организираниот систем за управување со отпад. <u>Цел</u>: Подобрување на управување со отпадот, унапредување на центрите за собирање, селектирање и складирање на отпадот на ниво на Град Скопје. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани Град Скопје Неформалните собирачи на отпад	Почеток на 2019 година	Подобрено управување со отпадот Унапредување на центрите за собирање, селектирање и складирање на отпадот на ниво на Град Скопје	
11. Колекторски систем – филтри		<u>Стратешки цели:</u> <u>Заштита на животната средина и природата и подобрување на просторните квалитети и функции на градот</u>	2018 – 2020 година	Прочистени отпадни води Заштита на животната средина	

		Краток опис: Воспоставување на колекторски систем како интегрално решение за собирање отпадни води и нивно прочистување. Цел: Прочистување и третман на отпадните води. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
12. Законски основ за посебен третман на дрвја и зеленило при градежни активности		Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Да се воведе законско барање за посебен третман на дрвја и зеленило при градежни активности. Цел: Заштита на дрвјата и зеленилото при градежни активности. Целни групи/ носители: Градежно компании Град Скопје Граѓани	2019 -2020 година	Заштита на дрвјата и зеленилото при градежни активности Заштита на животната средина	
13. Субвенции за купување за велосипеди		Стратешки цели: Заштита на животната средина и	Континуиран о до 2021 година	Помасовно користење на велосипедот како	10 милиони денари за 2018 година

		природата Краток опис: Стимулирање на граѓаните за помасово користење на велосипеди, преку субвенции за нивно купување. Инвестиции во подобрување на условите за користење на велосипедот како превозно средство, преку реконструкција на постоечките и изградба на нови велосипедски патеки. Цел: Стимулирање на граѓаните за помасовно користење на велосипедот како превозно средство. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје		превозно средство Почист воздух	
14. Екомобили		Стратешки цели: Паметен град – модернизација на градот Заштита на животната средина и природата Краток опис: Постепена замена на возилата што се движат на фосилни горива, што ги користат градските служби (автомобили, мотори и комбиња), со нови, електрични и хибридни возила. Градот треба да биде пример пред граѓаните за кревање на	Континуиран о до 2021 година	Почист воздух Придобивки во однос на заштита на животната средина	

		свесноста за проблемите со загадувањето и на личната одговорност. Цел: Секое идно возило,набавено од градот, да работи на електричен или на хибриден погон. Намалување на трошоците, преку набавка на задолжителната набавка на еколошки возила од пониска класа. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје			
15. Интегриран градски превоз – smart mobility		Стратешка цел: Паметен град – модернизација на градот Краток опис: Електричен градски превоз = smart mobility – енергетски ефикасен градски превоз што троши минимално количество електрична енергија и е опремен со систем за брзо полнење без емисија на издувни гасови што го загадуваат воздухот. Промоција на електричен транспорт со цел да се подигне свеста на граѓаните и туристите за менување на навиките, намалување на загадувањето на воздухот и времето за патување, одржлива мобилност, како и можност да се развијат други иновативни транспортни средства (на пр. електричен автомобил, автобус,	До 2021 година		

		воз и сл.) Цел: Намалување на загадувањето на воздухот и времето за патување Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
16. Zip Line (преку р.Вардар)		Стратешка цел: Паметен град- модернизација на градот Краток опис: Изградба на Адреналинска жичница во должина од 400 метри, на потегот од Музејот на современа уметност до Градскиот парк. Цел: Зголемување на туристичката и рекреативна понуда на Град Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	2019 – 2020 година	Зголемување на туристичката и рекреативна понуда на Град Скопје	2 - 3 милиони денари
17. Субвенции за поставување фотоволтаични сончеви панели за производство на електрична енергија и		Стратешка цел: Енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Учеството на зелената енергија во вкупната потрошувачка на енергија од	Почеток на 2019 година	Зголемено користење на природни извори на енергија Производство на	

за вградување геотермални топлински пумпи за индивидуални и колективни станбени објекти		страна на градот е скоро незначителна. Воведување и преземање на конкретни мерки преку соодветна адаптација на законската рамка, треба да се стимулира и субвенционира поставување фотоволтаични сончеви панели за производство на електрична енергија и за вградување геотермални топлински пумпи за индивидуални и колективни станбени објекти. Цел: Стимулирање на искористеност на природните извори на енергија преку поставување на фотоволтаични сончеви панели и вградување геотермални топлински пумпи. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје		електрична енергија преку поставување на фотоволтаични сончеви панели	
18. Центар за нови бизниси		Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Центар за започнување и развој на бизниси е проект што ќе понуди современи услови за работа по принципот на самовработување, на младите и на невработените граѓани во Градот Скопје. Центарот ќе спроведува програми за развој на: - Самовработување на поединци со професионални квалификации,	Крај на 2020 година	Зголемен број на ново отворени соствени бизниси Зголемен број на самовработени поединци со професионални квалификации	

		вмрежување на светските платформи на труд и ќе ги обучи како за кратко време да остварат приходи од странство и - Поттикнување за започнување сопствен бизнис според бизнис-идеја, со тематски обуки и со помош за развој на идејата како и со пристап до финансиската помош од инвеститорите и донаторите. Центарот ќе биде дел од светски познатите програми што се спроведуваат во најразвиените економии во светот и го поттикнуваат претприемаштвото кај младите. Цел: Поттикнување на самовработување, вмрежување на светските платформи на труд, поттикнување за започнување сопствен бизнис, тематски обуки и пристап до финансиска помош од инвеститори и донатори. Целни групи/ носители: Млади претприемачи Граѓани Град Скопје			
19. Фонд за кофинансирање на ЕУ проекти.		Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Основање на засебен фонд за	Средина на 2019 година	Навремено исплатени финансиски средства за кофинансирање на ЕУ проекти	

		кофинансирање на ЕУ проекти, со што ќе се обезбеди навремена исплата на потребните финансиски средства. За некои повици Владата на РМ обезбедува средства за таа цел. Тоа е неефикасно и се исплаќа најчесто по завршување на проектите или многу задоцнето. Цел: Навремена исплата на потребните финансиски средства за кофинансирање на ЕУ проекти. Целни групи/ носители: Институции/ компании кои работат на ЕУ проекти Град Скопје		Успешна реализација на проектите	
20. Трениг Центар за апликација на фондови		Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Основање на тренинг центар за сервис и поддршка за целните групи за апликација на фондови. Цел: Успешно аплицирање за добивање на фондови преку соодветен тренинг и поддршка за компаниите. Целни групи/ носители: Компании Град Скопје	Почеток на 2019 година	Зголемен број на успешни апликации за добивање на фондови	

		Стопански комори Консултантски компании			
21. Нов градски парк со ботаничка градина помеѓу СЦ „Борис Трајковски“ и „Карпош 4“		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Како логичен продолжеток на зелениот појас по течението на Вардар и Градскиот парк, во делот помеѓу СЦ „Борис Трајковски“ и „Карпош 4“, ќе се изработи нов градски парк со првата ботаничка градина во Македонија. <u>Цел</u>: Надоместување на изгубеното зеленило меѓу зградите во Карпош, со заеднички простор во најубавиот дел од општината. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани Град Скопје	2019 – 2020 година	Зголемување на зеленилото во Град Скопје Унапредување на животната средина	
22. Мапирање на запуштените општествени објекти на територија на Град Скопје и нејзините Општини.		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис</u>: Преку мапирање на запуштените општествени објекти кои се наоѓаат на територијата на град Скопје и скопските општини, се врши целосен увид на неупотребливите и напуштени објекти.	До крај 2020 година	Ефикасно искористување на подрачјата на територија на град Скопје	

		Со самото тоа, ќе се добијат потребните податоци за неупотребените простори и ќе се пристапи кон нивна пренамена (преуредување, реконструкција или рушење и изградба). Цел: Преуредување на просторот и запуштените општествени објекти со нивна пренамена Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје			
23. Нов мост за поврзување на населбата Аеродром, со општина Гази Баба		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Изградба на пешачки мост за поврзување на општината Гази Баба и општината Аеродром, „Керамидница“ – спортска сала „Јане Сандански“. Одговор на барањето за граѓаните на „Ќерамидница“, за нивно поврзување со Аеродром, преку реката Вардар. Изградба на мост за пешаци и велосипедисти по највисоки стандарди. Дополнителна урбанизација на населбата и пристап до работните места и институциите во општината Аеродром. Цел: Подобра поврзаност помеѓу двете општини.	Крај на 2018 година	Можност за полесно движење на жителите и полесна поврзаност меѓу двете населби Дополнителна урбанизација на населбата	

		Целни групи/ носители: Жителите на населбата „Керамидница" Општина Аеродром Општина Гази Баба			
24. Мост на Вардар – пешачки премин		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Продолжување на бул. „Свети Климент Охридски", со мост над реката Вардар и со тунел под Скопското кале и поврзување со булеварот „Никола Карев". Во зависност од имплементацијата на сообраќајните решенија за јужниот и северниот булевар, како и тунелот под Калето, го ослободуваме центарот на градот од возила, освен од оние за јавен превоз и за локалците тој да се користи како шеталиште, наменето за сите. Цел: Ослободување на центарот на градот од возила, освен од оние за јавен превоз и за локалците тој да се користи како шеталиште, наменето за сите. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје	Почеток на 2020 година	Ослободување на центарот на градот од возила, освен од оние за јавен превоз и за локалците тој да се користи како шеталиште, наменето за сите. Повторно враќање на луѓето на улиците на Мал Ринг, отварање на дуќаните и зголемување на прометот	

25. Мост во населба Карпош за поврзување со бул.Скупи		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Отварање на директен пристап на карпошани до идниот клинички центар и Бардовци. Продолжување на „Љубљанска“ со мост преку Вардар и нејзино спојување со улицата „Скупи“ и со булеварот „Словенија“ што ги поврзува Чаир, Бутел и Гази Баба, во мини градска обиколница на центарот. <u>Цел</u>: Намалување на метежот околу „Ситимол“ со директен пристап до подалечните делови од градот и до автопатот. <u>Целни групи/ носители</u>: Жители на оптина Карпош Сите граѓани Град Скопје	До крај на 2020 година	Намалување на метежот околу „Ситимол“ Полесен пристап на жителите на општина Карпош до подалечните делови од градот и до автопатот	
26. Нивелација на раскрсницата кај Мавровка		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис</u>: Денивелација на сообраќајните ленти на раскрсницата кај Мавровка кои се вкрстуваат. Одвојување на пешаците и велосипедистите со посебни и безбедни коридори, кои ќе им овозможат побрз премин над раскрсницата.	2019 – 2020 година	Полесен и побезбеден проток на сообраќајот на раскрсницата кај Мавровка Олеснето движење за пешаците и велосипедистите	

		Цел: Отсранување на едно од најтесните сообраќајни грла во Скопје, полесен и побезбеден проток на сообраќајот и олеснето движење за пешаците и велосипедистите. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје			
27. Тунел за поврзување на О.Аеродром со О.Кисела Вода Спојување на бул.“Трета македонска бригада“ и “Борис Трајковски“		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Аеродром е општина во која нејзините жители се задушуваат во сообраќајниот хаос, било да се пешаци, велосипедисти, мотоциклисти или возачи. Во соработка со општината, нудиме решенија за надминување на сообраќајниот хаос во т.н. сообраќаен „шпиц“. Интензивирање на соработката со општината за брзо завршување на започнатата изведба на бул. „Трета македонска бригада“, отвораме нови коридори за олеснето поврзување на општината Аеродром со соседните општини, поставуваме нови семафори онаму каде што има премини за училишта и добро синхронизирана сообраќајна сигнализација. Поврзуваме општина Кисела Вода со соседната општина Аеродром, со нова	2019 – 2020 година	Полесен и побезбеден проток на сообраќајот Олеснето движење за пешаците и велосипедистите	

		врска, преку пругата за Велес. Спојувајќи ги „3 ударна бригада" и „Првомајска" кај Расадник, врската ќе ја премине пругата зад фабриката „Раде Кончар" и ќе содржи функционални пешачки и велосипедски патеки. Цел: Оваа врска треба да им овозможи на граѓаните побрз пристап до образовните, здравствените и до другите јавни институции во тој дел на градот. Целни групи/ носители: Жители на општина Аеродром Жители на општина Кисела Вода Град Скопје			
28. Прочистувачи на воздухот		Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Посветеност кон решавање на проблемот со високата концентрација на ПМ-честитките во воздухот во Скопје. Носење на најреволуционерните патенти за прочистување на воздухот на денешнината, применети во најзагадените градови во светот, каков што е, на пример, градот Пекинг. Прочистувачите функционираат по принципот на заробувањето на честичките во воздухот и со вградените	2019 – 2020 година	Подобрен квалитет на воздух Намалување на загадувањето на воздухот	

		технологии го прочистуваат воздухот во нивната непосредна близина. Воведување на прочистувачи на воздухот – јонизатори за училниците во средните училишта на град Скопје. Цел: Подобрување на квалитетот на воздухот, а со тоа и квалитетот на животот за сите граѓани. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје			

Животна средина

Цели, мерки и проекти	Финална оценка / ПРИОРИТЕТ	Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)	Период на имплементација / временска рамка/ рокови	Очекувани резултати	Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси
1. Изготвување **План за заштита од поплави**, согласно Законот за водите	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Со овој план се опфаќаат мерките за	До крајот на 2018 год.	Зголемување на урбаната отпорност на Град Скопје	1,5 милион денари

		заштита и спасување на луѓето и материјалните добра кои се загрозени од поплави предизвикани од високи водостои на реки или езера поради обилни врнежи. Со планот се предвидуваат оперативни мерки и други дејства за заштита и одбрана од поплави и потребните средства за негово извршување, како и органот или субјектот што ќе раководи со заштита и одбрана од полави. Документот има за цел да направи квалитативна и квантитативна анализа и сублимација на податоците за можните опасности и ризици, а врз основа на тоа да се организираат административни и стручни работи во врска со организацијата, подготовка и работа на субјектите во системот на управување со кризи. <u>Цел:</u> -Документот има за цел да направи квалитативна и квантитативна анализа и сублимација на податоците за можните опасности и ризици, а врз основа на тоа да се организираат административни и стручни работи во врска со организацијата, подготовка и работа на субјектите во системот на управување со кризи. -Зголемување на урбаната отпорност на Град Скопје <u>Целни групи/ носители:</u> Граѓани на град Скопје УНДП Град Скопје ЦУК			

2. Изготвување надворешен план за технолошки катастрофи.	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Со овој план се опфаќаат мерките за заштита и спасување на луѓето и материјалните добра кои се загрозени од техничко-технолошки катастрофи како експлозивни уривања, катастрофи во рудници или производствени капацитети, пукнатини,уривања и други оштетувања на брани коишто го загрозуваат населението и материјалнитедобра, радиолошка, хемиска или биолошка контаминација и загадување на воздухот, хавариии поголеми дефекти, сообраќајни несреќи во патниот, железничкиот, водениот и воздушниот сообраќај. Цел: Зголемување на урбаната отпорност на Град Скопје Целни групи/ носители: Граѓани на град Скопје УНДП Град Скопје ЦУК ДЗС	2019 год.	Зголемување на урбаната отпорност на Град Скопје	1,5 милион денари
3. Реализирање на активности произлезени од членување во	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата	Континуирано до 2021 согласно	Заштита на здравјето и благосостојбата на	250.000 денари годишно (членарина)

мрежата на Здрави градови на СЗО		Краток опис: Градот Скопје влезе во мрежата на Здрави градови во 2016 година. Градовите кои се дел од оваа мрежа работат и се вклучени во глобалниот развоен „Проект за Здрави Градови“ кој претставува фазен проект и секоја негова фаза трае пет години. Проектот е започнат осумдесетите години од минатиот век и досега се завршени пет фази. Во Европа денес постојат преку 90 проектни градови кои здружено работат на реализација на шестата фаза од проектот, а на глобално ниво проектот вклучува над 3000 градови. Цел: Заштита на здравјето и благосостојбата на луѓето Целни групи/ носители: Граѓаните на град Скопје Град Скопје	активностите од мрежата на СЗО	луѓето	
4. Изработка на Здравствен профил на Град Скопје и Акциски план за јавно здравје	27	Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот на граѓаните Краток опис: Јавното здравје се однесува на сите организирани мерки (јавни или приватни) со цел да се спречи болеста, промовира здравјето и да се продолжи животот кај населението како целина. Овие активности имаат за цел да обезбедат услови во кои	2020 год.	Заштита на здравјето и благосостојбата на луѓето превенција и рано откривање на болести, Информирање за здрави животни стилови	1 милион денари

		луѓето можат да бидат здрави,притоа делувајќи на ниво на население, а не на ниво на пациент или болест. Развивање политики и механизми за следење на социјалните детерминанти на здравјето, со цел утврдување и намалување на причините за здравствените нееднаквости. Зајакнување на промоцијата на здравјето, превенцијата и раното откривање на болести, информирање за здрави животни стилови и здравствени ризици; зајакнување на секундарната превенција преку поголем опфат на скрининг програмите, собирање и анализа на податоците од реализираните скрининзи и нивна употреба во изработка на политики за донесување на подобро структурирани интервенции за превенција и рано откривање на болестите; зајакнување на терциерната превенција со вклучување и на други сектори <u>Цел:</u> Заштита на здравјето и благосостојбата на луѓето <u>Целни групи/ носители:</u> Граѓани на град Скопје Град Скопје ЈЗУ ИЈЗ			
5. Испитување на влијанието на загадениот воздух врз	27	<u>Стратешки цели:</u> <u>Заштита на животната средина и природата и подобрување на</u>	Континуирано до 2021	Заштита на здравјето и благосостојбата на луѓето	300.000 денари

здравјето на луѓето		квалитетот на живот на граѓаните Краток опис: Информираноста за ефектите врз здравјето предизвикани од изложување на различните загадувачки супстанции постојано се зголемува како резултат на истражувачките студии и сѐ поголемиот интерес и свесноста за здравствениот аспект на загадувачките супстанции во воздухот. Дури и релативно ниските концентрации на загадувачки супстанции може да предизвикаат одредени здравствени ефекти кај ранливите категории на граѓани. Според тоа, подобрениот квалитет на воздухот може да ја намали изложеноста на загадувачките супстанции во воздухот, а со тоа и негативните здравствени ефекти предизвикани од загадувачките супстанции. Цел: Заштита на здравјето и благосостојбата на луѓето Целни групи/ носители: Град Скопје ЈЗУ ИЈЗ			
6. Систематско испитување на нивото на радиоактивност во животната средина, на	27	Стратешки цели: Заштита на животната средина и природата и подобрување на квалитетот на живот на граѓаните	Континуирано до 2021	Заштита на здравјето и благосостојбата на луѓето	1,550.000 денари на годишно ниво

годишно ниво.		Краток опис: Покрај неконтролираната урбанизација и моторизација, како и демографската миграција, нагласен е и проблемот со отстранувањето и пречистувањето на цврстиот и течен отпад што директно влијае на сериозна деградација на животната средина, но и индиректно го загрозува здравјето на населението. Овие состојби и неизбежната експанзија на консумеризмот ја доведоа во опасност не само безбедноста и квалитетот на водата за пиење, туку и безбедноста на храната. Повеќето регистрирани индустриски жешки точки во државата кои се провлекуваат повеќе децении, како и растечките ефекти од климатските промени ја комплетираат сликата за исклучително сериозното ниво на загрозување на сите медиуми на животната средина, а со тоа и неопходноста од итна стратешка, интерсекторска интервенција на сите нивоа во градот. Исто така, несомнена е и потребата за унапредување на животните стилови и навики на населението во испреплетените сегменти на оваа област. Цел: Заштита на здравјето и благосостојбата на луѓето Целни групи/ носители: Град Скопје ЈЗУ ИЈЗ			

7. Пошумување на падините на Водно	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис</u>: Водно е комплексен екосистем и бели дробови на Скопје.Токму затоа, Водно мора секоја година да се освежува со 65 хектари нова шума, наспроти досегашните 2-3 хектари. Водно сега обезбедува 35-40% од потребното зеленило. Пошумувањето е од особено значење за постигнување подобри еколошки услови, како во однос на климатските услови, условите за подобрување на квалитетот на воздухот,така и за обезбедување на биолошка разновидност на градските зелени површини. <u>Цел:</u> Подобри еколошки услови и зголемен биодиверзитет <u>Целни групи/ носители:</u> град Скопје Граѓани Град Скопје ЈП Паркови и зеленило Македонски шуми	Континуира но до 2021	Заштита на парк-шумата Водно и зголемен биодиверзитет	2 милиони денари годишно
8. Градина на покривот на ГТЦ	27	<u>Стратешки цели:</u> <u>Паметен град- модернизација на градот и подобрување на квалитетот на животот на луѓето</u>	Средина на 2019 и континуира но	Подобри еколошки услови и зголемен биодиверзитет	15.000.000 денари по фаза годишно ниво

		Краток опис: Атрактивноста го прави овој простор посакуван за културни и за комерцијални содржини. На површина од неколку илјади метри квадратни, ќе се постави и посади зеленило што ќе им биде достапно за уживање на граѓаните. Новите дрвја ќе обезбедуваат поквалитетен воздух, сенка и ладење, а просторот ќе може да се користи за разни културни и градски настани. Цел: Подобри еколошки услови и зголемен биодиверзитет Целни групи/ носители: Град Скопје ГТЦ Граѓани			
9. Континуирано спроведување на активностите за издавање Б интегрирани еколошки дозволи и одобрување на елаборати за животна средина	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Исполнување на законските обврски од областа на животната средина согласно Законот за животна средина,Законот за управување со отпад и останатите поврзани законски акти. Надлежен орган за издавање на А интегрираните еколошки дозволи е Министерството за животна средина, а за Б интегрирани еколошки дозволи надлежен орган се единиците на локалната самоуправа со исклучок на оние	Континуирано до 2021	Подобрување на квалитетот на животната средина	не се потребни додатни финансиски средства

		инсталации кои се наоѓаат во заштитените подрачја за кои дозволата ја издава МЖСПП. Целта која треба да се постигне со воведување на овој тип на дозволи е спречување доколку тоа не е можно намалување на загадување на најмала можна мера со што стандардите на квалитет на животната средина во РМ ќе се подигнат на ниво на оние во Европската Унија. Цел: Подобрување на квалитетот на животната средина Целни групи/ носители: Г.Скопје Министерство за животна средина и просторно планирање Општини			
10. Континуирано ажурирање на Интегрираниот катастар на загадувачи на животната средина	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Обезбедување на сознанија за емисиите во медиумите на животната средина: воздух, вода и почва и истите да се систематизираат преку континуирано ажурирање на Катастарот на загадувачи на животната средина кој претставува основа за следење на индикаторите за квалитетот	Континуирано до 2021	Подобрување на квалитетот на животната средина	1 милион годишно

		на воздухот, водите и почвата. Исто така катастарот претставува референтна точка при спроведувањето на анализа на ефектите од преземените мерки за подобрување на квалитетот на животната средина. Цел: Подобрување на квалитетот на животната средина Целни групи/ носители: Г.Скопје			
11. Дрво за секое дете „семејно дрво“	27	Стратешки цели: Заштита на животната средина и природата и подобрување на квалитетот на животот на луѓето Краток опис: Засадување на дрвја во чест на новородените деца, пласирано/лоцирно на некој од градските дрвореди, паркови или скверови. На дрвото ќе има плочка каде што ќе го пишува името на детето и датумот на раѓање. Низ годините, секој што засадил дрво ќе може да го следи растот на дрвото заедно со неговото дете. Цел: Надомест за изгубеното зеленило и дополнително да се зголемат парковите и дрворедите во сите општини во градот. Целни групи/ носители: Жители на г.Скопје	2018 и континуирано	Зголемување на фондот на дрвја , проширени паркови со вклучен социјален аспект на урбаното зеленило	бр. на деца годишно 2000

		Град Скопје Паркови и зеленило Македонски шуми			
12. Изработка на Локален еколошки акционен план за град Скопје 3 (ЛЕАП 3) 2018- 2024	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Локалниот еколошки акционен план за животна средина (ЛЕАП) претставува највисок локален стратешки документ за заштита, планирање и управување со животната средина. ЛЕАП-от како стратешки документ од суштинско значење ги детектира актуелните состојби во областа на животната средина и усвојува соодветни краткорочни и долгорочни мерки за разрешување на идентификуваните проблеми за граѓаните на град Скопје. Главните цели на процесот на изработка на ЛЕАП се: Проценка на состојбите со животната средина на локално ниво; Дефинирање, проценка и поставување на проблемите од областа на животната средина, базирани на ризикот за човековото здравје, еко-системите и генерално квалитетот на животот; Развивање стратегии и активности за намалување на ризиците по животната средина во	Крај на 2018	Воспоставена структура за соработка, информирана јавност за постоечките проблеми од областа на животната средина, Зголемена јавна свест за прашањата поврзани со животната средина во општината; Успешно развиени стратегии за решавање на проблемите од областа на животната средина	2018-2024 3 милиона ден. 50.000 евра

		општината; Зголемување на јавната свест и одговорност за заштита на животната средина и зголемување на поддршката од јавноста за инвестициите од областа на животната средина во општината. Цел: Донесување стратешки документ за животна средина Целни групи/ носители: жители на г.Скопје Г.Скопје			
13. Заштита од ерозија: Утврдување на ерозивни подрачја на територија на Град Скопје	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Ерозијата на почвата е најтежок облик на деградација на почвата. Водата или ветерот се двата основни причинители на ерозијата, но човекот со неправилното користење на почвата може да ја предизвика и забрза ерозијата. Основните принципи на планирање за составување на плодоредот на почви изложени на ерозија се да почвата што покусо време биде изложена на ерозија без растителен покривач, посевите да се со што погуст склоп и со подолга вегетација, да се одгледуваат повеќегодишни треви и	Континуирано до 2021	Заштита на почви и население	нема потреба од фин.средства

		легуминози а предност да имаат густоредовите озими посеви во споредба со широкоредните или јарите посеви. Сите земјоделски активности, вклучувајќи го и сеењето или садењето, треба да се изведуваат попреку на наклонот на теренот. Во полиња каде наклонот не е поголем од 10°, обработката и сеидбата треба да бидат попреку на правецот на ветерот кој преовладува, така што гребените после орањето и редовите од растенијата ја ублажуваат ерозијата. <u>Цел:</u> Заштита на почви и население <u>Целни групи/ носители:</u> Град Скопје МЖСПП Општини Скопски плански регион			
14. Континуирани активности за заштита и уредување на заштитените локалитети на Град Скопје	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторните квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис</u>: Територијата на градот Скопје со околината изобилува со богата биолошка разновидност. Сплетот од различни географски, геоморфолошки и климатски карактеристики е причина за диференцирање на поголем број хабитати и заедници, кои од своја страна нудат	Континуирано до 2021	Заштита и уредување на заштитените локалитети	9 милиони годишно Матка - 5 милиони годишно

		услови за развој на преку 2000 видови од царствата на габите, растенијата и животните. Меѓутоа, вековното антропогениo влијание на овие простори придонело за намалување на бројот на автохтоните видови. На подрачјето на Скопскиот регион регистрирани се 12 подрачја или објекти, заштитени како природно наследство. (Водно,Кожле,Ручица,Катлановско блато,Скопска Тврдина (Кале), Катлановски предел, Острово, Арборетум, Кањон Матка, Гази Баба, Јасен, Пештера Дона Дука.) Цел: Заштита на природата Целни групи/ носители Град Скопје ЈП Паркови и зеленило			
15. Мониторинг на биодиверзитетот на заштитените подрачја	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Заштитените подрачја нудат социјални, еколошки и економски придобивки за луѓето и локалните заедници. Исто така, заштитените подрачја нудат можност за зачувување на биолошката развновидност, ги одржуваат стабилни еколошките процеси и природните циклуси, претставуваат работна површина за научни истражувања и нудат опција за локален развој на подрачјето.	Континуирано до 2021	Заштита на природата и заштитените подрачја	150.000 долари – мониторинг Град Скопје (250.000 долари) УНДП

		Преку мониторингот на заштитените подрачја, ќе се овозможи поголема заштита поради тоа што токму тие се економски машини за создавање капитал. Цел: Заштита на природата Целни групи/ носители УНДП Град Скопје ЈП Паркови и зеленило			
16. Зголемување на зелениот фонд (Зелени коридори, вертикално зеленило и кровно зеленило)	27	Стратешки цели: Заштита на животната средина и природата и подобрување на квалитетот на животот на луѓето Краток опис: Поради постојаното намалување на зелените површини во градот, со цел зголемување на свеста за потребата од истите, ќе се градат зелени ѕидови,коридори, кровно зеленило и континуирано ќе се зголемува зелениот фонд. По примерот на современите метрополи, ќе се покријат безличните ѕидови со природно зеленило. Цел: Подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух за жителите на град Скопје Целни групи/ носители	Континуирано до 2021	Зголемен зелен фонд	25 милиони ден. годишно 2018-2021 (100 милиони ден.за 4 год)

		Град Скопје Општини УНДП			
17. Зелен катастар	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис</u>: Попис на сите дрвја, лоцирани на јавните површини во Скопје, и нивно класифицирање според локација, вид, старост, големината на крошната и сл. Податоците ќе бидат собрани во единствен регистар, што ќе биде користен како основа за идно управување со градското зеленило во Скопје. <u>Цел:</u> Управување со градското зеленило во Скопје <u>Целни групи/ носители</u> Жители на град Скопје, Град Скопје Општини, УНДП ЈП Паркови и зеленило (ажурирање)	2020 год. и континуирано	Попис на сите дрвја	1 милион ден. годишно (4 милиони за 4-годишен период)
18. Изработка на нови експертизи за утврдување на границите на заштитните зони на	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис</u>:	2019 год.	Утврдување на границита на заштитни зони	7 милиони денари

изворот Рашче и бунарското подрачје Нерези - Лепенец		Сеопфатна анализа со која ќе се утврдат границите, начините на полнење и користење на изворите, нивните капацитети, со цел да се утврдат потребните мерки за нивна заштита и исправност <u>Цел:</u> Зачувување на квалитетот на изворите на вода за пиење <u>Целни групи/ носители</u> жители на Г.Скопје Град Скопје ЈП Водовод и канализација МЖСПП			
19. Донесување нови правни акти за заштита на изворите за водоснабдување (МЖСПП на предлог на Град Скопје)	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис</u>: Правните акти за заштита на изворите за водоснабдување се од големо значење со цел систематска, правилна, ефективна и ефикасна заштита на истите, преку кои ќе се регулираат прашањата за нивно користење, снабдување како и заштита од можни несакани потенцијални закани. <u>Цел:</u> Зачувување на квалитетот на изворите на вода за пиење <u>Целни групи/ носители:</u>	2019 год.	Зачувување на квалитетот на изворите на вода за пиење	нема потреба од фин. средства

		Жители на Г.Скопје МЖСПП Град Скопје ЈП Водовод и канализација			
20. Спроведување на континуиран мониторинг на водите што ги хранат изворот Рашче и бунарите Нерези – Лепенец.	27	<u>Стратешки цели:</u> <u>Заштита на животната средина и природата и подобрување на квалитетот на живот на луѓето</u> <u>Краток опис</u>: Проектите за мониторинг на површинските и на подземните води и трасерските испитувања се од исклучително значење за водоснабдувањето на Скопје. Континуирано ќе се работи на подобрување на наплатата и на намалување на загубите на вода во системот. <u>Цел:</u> Зачувување на квалитетот на изворите на вода за пиење <u>Целни групи/ носители:</u> жители на Г.Скопје ЈП Водовод и канализација	Континуирано до 2021	Подобрување на квалитетот на изворите на вода за пиење	2 милиона ден. годишно
21. Изработка на Регистар на бунари за стопански цели за Скопски регион	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис</u>: Евидентирање на бунарите, нивната локација, сопственост, намена, количина и	Средина на 2019 год.	Утврдување на зафатите на подземните води на подрачјето на Скопскиот регион	1 милион ден.

		динамика на црпење на водите, квалитет на водите, начин на одведување на отпадните води и сл. Проектот е во рамки на проектот за зајакнување на урбаната отпорност, а како дел од активностите предвидени со Акциониот план на Студијата за климатски промени на град Скопје. Цел: Управување со подземните води Целни групи/ носители: Град Скопје УНДП			
22. Изработка на Студија за подземни води за Скопски регион	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Подземните води во Скопската котлина ги карактеризираат два водоносни слоја (аквифери): силно издашен семи-артерски аквифер во површински песок и чакал со глинени хоризонти и ниско издашен слој во лапорци во подповршинскиот слој. Преку изработка на Студија за подземните води ќе се утврди и идентификува влијанието на и врз подземните води. Цел: Управување со подземните води	До 2019 год.	Соодветно управување со подземни води	3 милиони ден.

		Целни групи/ носители: Град Скопје УНДП			
23. Изработка на План за управување со подземните води во Скопски регион	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Преку планот ќе регулира соодветното управување и одведување на отпадните води и ќе се намалат можностите за загадување на површинските и подземни води. Цел: Управување со подземните води Целни групи/ носители: Скопски плански регион Град Скопје УНДП	До 2019 год.	Соодветно управување со подземните води	3 милиони ден.
24. Спроведување на анализи и истражувања на нови извори за водоснабдување со вода за пиење	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Утврдување на локации како алтернативни извори за водоснабдување кадешто се вршат хемиски, микробиолошки анализи со фреквенција еднаш во месецот, како и радиолошки анализи, паразитолошки анализи и анализи за присуство на пестициди и резидуи согласно закон. Предмет на континуитан мониторинг се:	Континуирано до 2021	Изнаоѓање нови извори за водоснабдување	2.500.000 ден на годишно ниво континуирано секоја год.

		Кадина река, Мала река, Патишка река, како и изворот Врело во Матка. Активностите се во функција да се дојде до релевантни податоци за евентуалното соодветно користење на ресурсите. Целта е да се утврдат капацитетот и квалитетот на водите за кои постои реално стручно мислење дека се погодни извори за обезбедување вода за пиење за потребите на Скопје. Цел: Изнаоѓање нови извори за водоснабдување Целни групи/ носители: За потребите на град Скопје Г.Скопје ЈП Водовод и канализација Институт за јавно здравје УХМР			
25. Континуирано спроведување на мезометеоролошки мерења и создавање автоматска мрежа	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Поставување на автоматски метеоролошки станицикои ќе ја мерат температура на воздухот, релативната влажност, правец и брзина на ветерот и количеството на врнежи преку што ќе се овозможи континуирано следење на временските прилики во Скопје во текот на годината.	2020 год.	Намалување на влијанието на климатските промени	600.000 денари годишно

		Цел: Намалување на влијанието на климатските промени Целни групи/ носители: УХМР Град Скопје			
26. Ажурирање на Инвентарот на стакленички гасови	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Инвентарот на стакленички гасови е база на податоци на пресметани директни и индиректни стакленички гасови емитирани или отстранети од атмосферата во текот на еден временски период. Инвентарот на стакленички гасови ги вклучува емисиите ослободени како резултат на активностите при кои се согорува гориво, фугитивните емисии при ископување/екстракција на цврсти горива и при пренос и дистрибуција на течни гасни горива како и сегментите од останатите сектори. Во секоја анализа, од голема важност е точноста на влезните податоци, бидејќи тие ја диктираат прецизноста на резултатите. Намалувањето на несигурноста на влезните податоци може значително да ја	2020 год.	Намалување на влијанието на климатските промени	1 милион денари годишно

		зголеми веродостојноста на резултатот. Ова е главната причина за да се направат анализи на несигурност, бидејќи тие се сметаат како средства кои може да помогнат да се приоретизираат напорите на национално ниво за намалување на несигурноста на влезните податоци во иднина. <u>Цел:</u> Намалување на влијанието на климатските промени <u>Целни групи/ носители:</u> УНДП Град Скопје			
27. Реализирање на активности предвидени со ЛЕАП – 6 год	18	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис</u>: Локалниот акционен план за животна средина содржи среднорочни и долгорочни активности и мерки за заштита на животната средина и здравјето на луѓето од интерес и во надлежност на градот Скопје, Предложените акции и мерки во Акцискиот план потребно е да бидат ефикасно и навремено спроведени, треба да се врши набљудување и оценување (мониторинг евалуација) на процесот на нивно имплементирање, односно степен на постигнати резултати.	Континуира но до 2021	Реализирање на ЛЕАП	Износот ќе се утврди со изготвениот документ - ЛЕАП

		Цел: Реализација на активностите утврдени со ЛЕАП Целни групи/ носители: Г.Скопје ЈП Општини Министерства Институции			
28. Промовирање алтернативен сообраќај - (Европска Недела на Мобилност) електромобилност,вело-сипедизам, јавен превоз	18	Стратешки цели: Паметен град и заштита на животната средина и природата Краток опис: Промоција и претставување на многубројни активности и проекти што се поврзани со одржливата мобилност, со која ќе се испрати силна порака за користење на алтернативните видови на транспорт. Граѓаните преку Европската недела на мобилност, ќе имаат можност да се едуцираат, да спортуваат, да се натпреваруваат, да разменуваат позитивни искуства и да учествуваат на трибини и форуми посветени на одржливиот транспортен систем. Цел: Подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух Целни групи/ носители:	Континуирано до 2021	Развиен алтернативен сообраќај и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух	700.000 денари годишно

		Граѓани Град Скопје Општини ЈП МЖСПП Средни училишта Факултети Основни училишта, градинки Канцеларија на ЕУ Институции Граѓани			
29. Спроведување на почетни активности за изградба на пречистителна станица за комунални отпадни води на Град Скопје во с.Трубарево	18	Стратешки цели: Подобрување на просторните квалитети и функции на градот и заштита на животната средина и природата Краток опис: Изградбата на пречистителна станица за отпадни води претставува врвен приоритет на Градот Скопје. Целта на проектот е изведба на пречистителната станица за отпадни води, заради подобрување на квалитетот на водите,како и заради подобрување на квалитетот на живот во Скопскиот регион. Цел: Целта е да се заштитат подземните води во овој дел од Скопскиот регион, но и директно да се намали загадувањето на водата.	2020 да почне градба на пречистителна станица	Изградба на пречистителна станица и подобрување на квалитетот на површинските и подземните води	20 милиони евра за почетни активности Колектори 12,5 мил.евра 136 милиони евра за цел проект

		<u>Целни групи/ носители:</u> Влада на РМ МЖСПП Град Скопје Министерство за транспорт и врски Меѓународни фондови			
30. Ажурирана проценка на загрозеноста од сите видови ризици и опасности и изработка на мапа на опасности за Град Скопје	18	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис:</u> Анализа и аналитичка обработка на податоци за појави и настани кои можат да ја нарушат безбедноста на подрачје на дел од регион на градот и во градот во целина. Процена на загрозеноста на подрачјата на општините и на градот Скопје од сите ризици и опасности како документ во кој се интегрирани процените на надлежните локални органи, кои се однесуваат за подрачјето на општините и на градот Скопје и кои е се во функција на планско, навремено, целесообразно и координирано донесување на одлуки, насоки и препораки за преземање на потребните мерки и активности на субјектите на Системот за управување со кризи на локално ниво. <u>Цел:</u> Зголемување на урбаната отпорност на	Континуирано до 2021	Зголемување на урбаната отпорност на Град Скопје	3 милиони денари годишно

		Град Скопје <u>Целни групи/ носители:</u> УНДП Град Скопје ЦУК ДСЗ			
31. Донесување Интегриран план за урбана отпорност	18	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис:</u> Донесување на Интегриран план со цел зајакнување на капацитетите на градот Скопје за развој и спроведување на интегрирани програми за намалување на ризиците од катастрофи и климатски ризици (поплави, топлотни бранови, урбани топлотни острови, вода за пиење, здравство и сл.). Подобрена достапност на информации и зголемена јавна свест за ризиците од катастрофи и климатски промени во урбаните области преку имплементација на иновативни методологии и ИКТ решенија. ПРЕДВИДУВАЊЕ НА ИДНИНАТА – Идентификување на најранливите сектори на климатски промени во Скопје на „поинаков“ начин, и утврдување на социо-економска ранливост и климатски ризици – оцена за општините на Град Скопје <u>Цел:</u>	2020 год.	Зголемување на урбаната отпорност на Град Скопје	2 милиони денари годишно

		Зголемување на урбаната отпорност на Град Скопје Целни групи/ носители: УНДП Град Скопје ЦУК ДЗС			
32. Рекултивација на просторот на поранешната депонија Вардариште.	18	Стратешка цел: Подобрување на просторните квалитети и функции на градот Краток опис: Воспоставување и обезбедување на услови за преземање конкретни активности за санација и уредување на просторот на депонијата. Цел: Рекултивација на депонијата и заштита и култивирање на почви Целни групи/ носители: МЖСПП Град Скопје Општина Гази Баба	2020 год.	Рекултивација на депонијата	5 милиони ден за техничка документација за голф игралиште
33. Изнаоѓање извори за снабдување со техничка вода за комунални потреби.	18	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Изнаоѓање на нови извори или обработка и	Континуира но до 2021	Нови извори за водоснабдување со техничка вода	

		преработка со подоцнежна испорака на технолошка вода, под што се подразбира зафаќање, обработка и дистрибуција на вода преку водоснабдителниот систем до главниот водомер на корисникот на услугата. <u>Цел:</u> Реализација на комунални дејности и изнаоѓање нови извори за водоснабдување со техничка вода <u>Целни групи/ носители:</u> град Скопје Општини Град Скопје Општини ЈП Паркови и зеленило			
34. Изработка на техничка документација за собирање на поројните води на Скопска Црна Гора	18	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис:</u> Јужните падини на Скопска Црна Гора се доста стрмни, оголени, со мали, поројни сливни подрача, што условува нагло собирање и површинско истекување на водата од врнежите, кон подножјето, односно во правец на Скопје и реката Вардар. Доколку пошуменоста е поголема или растителната покривка погуста, значителен дел од врнежите ќе се впијат во вегетацијата и во почвата. Огромната концентрација на водна маса, бара коридор			12 милиони ден.

		по кој ќе дојде кон Вардар. Сепак, запуштените дренажни канали, често полни со шут и отпадоци, издигнатите објекти и сообраќајници без пропусти и канали, ниските и слабо пропустни мостови, предизвикуваат насобирање на водата и формирање на мали езера. Од притисокот на водата, препреките на патот попуштаат и водата се излева силно низводно или странично, предизвикувајќи поплави. Поради тоа неопходно е комплексно делување со изработка на солидна програма, елаборати, стратегии и мерки за превенција, но и дејствување во ризични ситуации. <u>Цел:</u> Решавање на проблемот со поројните води во регионот <u>Целни групи/ носители:</u> Град Скопје Општини Гази Баба и Арачиново Скопски плански			
35. Скопје – европска зелена престолнина	18	<u>Стратешки цели:</u> <u>Паметен град и заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис:</u> Поставување на стандарди за подобрување на животната средина и амбициозни цели за одржлив развој. Поднесување на пријава до Европска комисија, -во 2021 година. Планирано конструирањето на	Континуирани активности до 2021	Скопје – европска зелена престолнина	финансиски средства потребни за проширување на топлификациона мрежа, гасификација, јавен превоз, пречистителна станица без рок - континуирано

		велосипедски алеи и пешачки патеки на секоја реновирана или новоизградена улица. Ова има за цел да им обезбеди на граѓаните алтернативни правци за патување во градот,со што ќе се намали емисијата на штетни гасови. Цел: Скопје – европска зелена престолнина Целни групи/ носители: Жители на град Скопје Влада на РМ, Град Скопје општини во град Скопје, меѓународни странски фондови			
36. Пуштање во функција на пречистителната станица во Волково	18	Стратешки цели: Подобрување на просторните квалитети и функции на градот и заштита на животната средина и природата Краток опис: Пречистителната станица за отпадни води има голем еколошки бенефит бидејќи се затвораат 6000 септички јами кои се потенцијална опасност за загадување на воздухот, почвата и подземните води. Особено поради тоа што се наоѓаат во близина на бунарскиот систем на Лепенец, кој е дополна на скопскиот систем за водоснабдување од Рашче. Оваа пречистителна станица ги прифаќа отпадните води од околните населени	2018/2019 год.	Функционална пречистителна станица	20 милиони ден.

		места Цел: Подобрување на квалитетот на површинските и подземните води Целни групи/ носители: МЖСПП ЈП Водовод Општина Ѓорче Петров Град Скопје			
37. Изготвување планови за управување со заштитените локалитети	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Заштитените подрачја нудат социјални, еколошки и економски придобивки за луѓето и локалните заедници. Преку деталните планови за управување со заштитените локалитети ќе се ограничи можноста за урбанизација и индустријализација во овие подрачја, а ќе се преземат и мерки за одржување/зачувување и подобрување на состојбата на одредени видови и живеалишта. Со мерките содржани во планот индиректно ќе се влијае и на заштита и на подобрувањето на квалитетот на амбиентиот воздух. Цел:	2019 год.	Заштита на природата	3 милиони денари за 3 подрачја

		Заштита на природата Целни групи/ носители: Град Скопје МЖСПП ЈП Паркови и зеленило			
38. Заштита на крајбрежни живеалишта во Скопскиот регион Рипариски	18	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Утврдување и преземање на потребните мерки и активности за заштита на крајбрежните живеалишта во Скопскиот регион Цел: Заштита на природата Целни групи/ носители: УНДП Град Скопје	Континуирано до 2021	Заштита на природата	1 милион денари
39. Изработка на Карта на биотопи на Град Скопје.	18	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Карта на биотопи како единица на животниот простор во кој главно владеат воедначени услови за живот. На тој начин, преку изработка на Картата на биотопи ќе се утврдат биоценозите што населуваат еден или повеќе биотопи, со	2020 год.	Заштита на природата	2 милиони на годишно ниво 6 милиони за 3 год

		цел класифицирање и детално утврдување на нивните улоги и активности во процесите на размената на материјата и енергијата во рамките на екосистемот. <u>Цел:</u> Заштита на природата <u>Целни групи/ носители:</u> УНДП Град Скопје ПМФ Шумарски факултет			
40. Реализирање на дел од активностите од Акцискиот план на Отпорно Скопје – Стратегија за климатски промени	18	<u>Стратешка цел:</u> <u>Заштита на животната средина и природата</u> <u>Краток опис:</u> Преку реализацијата на активностите од Акцискиот план од Стратегијата за климатски промени се доближуваме чекор поблиску до концептот на Smart City со решенија за брзата урбанизација и предизвици кои ги носат климатските промени. Се зајакнуваат капацитетите на градот Скопје за развој и спроведување на интегрирани програми за намалување на ризиците од катастрофи и климатски ризици (поплави, топлотни бранови, урбани топлотни острови, вода за пиење, здравство и сл.). Се подобрува достапноста на информациите и се зголемува јавната	рок – 5 год со можност за осврт на 10 год	Намалување на влијанието на климатските промени.	Средствата се во зависност од поединечните активности

		свест за ризиците од катастрофи и климатските промени во урбаните области преку имплементација на иновативни методологии и ИКТ решенија. Цел: Намалување на влијанието на климатските промени Целни групи/ носители: Град Скопје УНДП			
41. Обновување на системот за одведување на поројните води на Водно.	9	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Преку обновување на системот за одведување на поројните води на Водно ќе се подобри квалитетот на водата преку намалување на загадувањето, елиминирање на отпадот и минимизирање на ослободување на опасни хемикалии и материи, преполовување на уделот на непречистени отпадни води и значително зголемување на рециклирањето и повторна безбедна употреба на водите Цел: Решавање на проблемот со поројните води во регионот Целни групи/ носители: Град Скопје	До 2020 год.	Подобрен систем за одведување на поројни води на Водно	5 милиони годишно

		О.Центар О.Карпош ЈП: Паркови и зеленило Улици и патишта Комунална хигиена			
42. Функционирање на постојните помали пречистителни станици во Сарај и Кондово.	9	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Според постоечката законска регулатива во земјава секое населено место со над 2.000 жители треба да има пречистителна станица на отпадни води, но со проектот планирани се и места со помалку жители, бидејќи идејата е загадувањето на водните текови и ресурси да се намали за 70%. Цел: Подобрување на квалитетот на површинските и подземни води Целни групи/ носители: МЖСПП Општини Сарај Кондово	Контунуирано до 2021	Подобрување на квалитетот на површинските и подземни води	
43. Изработка на Стратешка карта на бучава за град Скопје	9	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Стратешката карта за бучава ја покажува состојбата со нивото на бучава за период	2020 год.	Заштита од штетното влијание на бучавата во урбана средина	5 милиони денари

		од пет календарски години кои и претходат на годината на изработка на стратешката карта на бучава. Треба да се во согласност со измените на просторните и урбанистичките планови. Се изработува со помош на софтверска програма. Цел: Заштита од штетното влијание на бучавата во урбана средина Целни групи/ носители: МЖСПП Град Скопје Општини			
44. Спроведување на постапката за заштита на нови локалитети	9	Стратешка цел: Подобрување на просторните квалитети и функции на градот Краток опис: Валоризација и заштита на нови локалитети Цел: Заштита на природата Целни групи/ носители: МЖСПП Град Скопје ЈП Паркови и зеленило	Континуирано до 2021	Заштита на природата	3 милиони денари
45. Прочистувачи на воздухот кула за прочистување -	4	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата	До 2021	Намалување на штетните влијанија од загадениот воздух.	500.000 евра

The Smog Free Tower		Краток опис: Револуционеренпатент за прочистување на воздухот е The Smog Free Tower. Со досегашните истражувања, како и со поставувањето на оваа кула во неколку најзагадени градови во светот, докажано е дека оваа кула, која функционира преку „заробување“ на честичките во воздухот, со својата вградена јонизирачка технологија прочистува 30.000 m3 воздух. И покрај тоа што станува збор за сериозна и капитална инвестиција, со поставувањето на ваков вид кула/кули низ градот, во соработка со градските и со другите општински власти, значително ќе се подобри квалитетот на воздухот и тоа ќевлијае врз намалувањето на белодробните заболувања, како и за поголема заштита на животната средина. Цел: Корисници на просторот во близина на кулата за прочистување на воздухот Целни групи/ носители: Град Центар, О.Центар			

Просторно планирање и урбанизам

Цели,мерки и проекти	Финална оценка / ПРИОРИТЕТ	Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)	Период на имплементација / временска рамка/ рокови	Очекувани резултати	Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси
1. Инвестирање во обуки на градската администрација заради стекнување на искуства и знаења во подготвување на проектна документација	27	Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на живот и животниот стандард на граѓаните Краток опис: Инвестирање во обуки на градската администрација заради стекнување на искуства и знаења во подготвување на проектна документација. Цел: Ефикасно користење на фондовите на ЕУ и друг тип на едукацијаза градската администрација. Целни групи/ носители: Вработени во градска администрација,заради користење на финансиски средства од различни фондови и стекнување знаења и искуство за примена на европска легислатива Град Скопје Општините во град Скопје	Континуирано до 2021 година	Успешна подготовка на проектна документација Поголема искористеност на ЕУ фондовите	

2. Исполнување на договорни обврски на Град Скопје и Општините во град Скопје по склучени договори за надоместок на уредување на градежно земјиште во делот на изградба на инфраструктурни објекти	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Исполнување на договорни обврски на Град Скопје и Општините во град Скопје по склучени договори за надоместок на уредување на градежно земјиште во делот на изградба на инфраструктурни објекти Цел: Изградба на инфраструктурни објекти со взаемна координација меѓу Градот и Општините, а во интерес на инвеститорите кои плаќаат надоместок за уредување на градежно земјиште. Целни групи/ носители: Инвеститори Град Скопје Општините во град Скопје	Континуирано до 2021 година Сукцесивно по склучен договор за регулирање на надоместокот за уредување на градежно земјиште	Навремено регулирање на надоместокот за уредување на градежно земјиште	
3. Изготвување на Детални урбанистички планови за сите делови на Град Скопје	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Изготвување на Детални урбанистички планови за сите делови на Градот заради развој на Општините по основ на наплатен надоместок на уредување на градежно земјиште од кој ќе произлезе и	Континуирано до 2021 година Согласно приоритети утврдени од страна на Општините, а во	Реализација на инфраструктурни објекти Развој на Општините Привлекување на странски инвестиции	

		опремувањето на градежното земјиште со соодветна инфраструктура. Цел: Здобивање на финансиски средства за реализација на инфраструктурни објекти по основ на реализација на Детални планови,развој на Општините,привлекување на странски инвестиции. Целни групи/ носители: Град Скопје Општините во град Скопје	координација со Град Скопје		
4. Координирана Законска регулатива која ја прецизира надлежноста на Град Скопје	27	Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Утврдување на координирана Законска регулатива која ја прецизира надлежноста на Град Скопје. Цел: Усогласена и координирана законска регулатива. Целни групи/ носители: Град Скопје Општините во град Скопје Ресорните министерства	До крај на 2018 година	Усогласена и координирана законска регулатива.	
5. Спроведување на редовни масовни анкети меѓу граѓаните	8	Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните	Континуирано до 2021 година	Добивање на повратна информација од страна на граѓаните	

		Краток опис: Спроведување на редовни масовни анкети меѓу граѓаните , во насока на утврдување на нивните потреби и приоритети Цел: Утврдување на потребите и приоритетите на граѓаните на Град Скопје Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Општините во град Скопје	Сукцесивно пред носење на актот за планирање на проекти во основен Буџет во тековната година	на редовна основа Утврдување на потребите и приоритетите на граѓаните на Град Скопје	
6. Развивање на примарна сообраќајна мрежа	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Развивање на примарна сообраќајна мрежа во насока на подобрување на сообраќајот,растеретување на сообраќајот во центарот на градот,намалување на сообраќаен метеж, бучава и загадување на воздухот. Цел: Растеретување на сообраќајот во центарот на градот,намалување на сообраќаен метеж,бучава и загадување на воздухот. Целни групи/ носители:	2019 -2021 година Сукцесивно, пред носење на актот за планирање на проекти во основен Буџет во тековната година	Растеретување на сообраќајот во центарот на градот Намалување на сообраќаен метеж, бучава и загадување на воздухот	

		Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
7. Изработка на просторни и урбанистички планови	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на оперативен урбанизам (инвеститори и локална самоуправа). <u>Цел</u>: Измена и дополна на ГУП, согласно реалните урбанистички потреби.	Крај на 2018 година	Изработка на просторни и урбанистички планови,согласно реалните потреби	Согласно Буџет за 2018 30.000.000,00 и програма за тековна
8. ПРОЕКТИ	**27**	**<u>Стратешка цел:</u>** **<u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u>** **<u>Краток опис:</u>** **Уредување на градежното земјиште со изградба на примарна комунална инфраструктура која е законска обврска на Град Скопје. Превземени обврски, по склучени договори за надоместок за уредување на градежно земјиште** **<u>Цел</u>:** **Подобрување на сообраќајот на подрачјето на градот преку реализација на сообраќајни решенија за магистални и собирни улици согласно ГУП на Град Скопје и соодветните ДУП-ови Збогатување на културниот и рекреативниот живот во**	**2018-2020 година**	**Подобрување на сообраќајот на подрачјето на Град Скопје** **Збогатување на културниот и рекреативниот живот во Град Скопје.**	**Согласно Буџет за 2018 и програма за тековна година**

		Град Скопје. **<u>Целни групи/ носители</u>:** **Граѓани на Град Скопје** **Град Скопје**			
8.1 Проекти за изградба на улици и одржување	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Континуирано реализирање на проектите за изградба на улици и одржување. <u>Цел</u>: Подобрување на сообраќајот на подрачјето на градот преку реализација на сообраќајни решенија <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Подобрување на сообраќајот на подрачјето на Град Скопје	2.000.000 денари
8.2 Проекти за изградба на комунална инфраструктура	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Континуирано реализирање на проектите за изградба на комунална инфраструктура. <u>Цел</u>: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните.	Крај на 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните.	2.000.000денари

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8.3 Изработка на проект за ревитализација на Езеро Треска (со меѓуопштинска соработка)	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: СРЦ „Треска“ е еден од капиталните објекти во градот што треба да им остане на другите генерации. Со неговото заживување граѓаните на Град Скопје ќе добијат пристојно катче за рекреација и можност да избегаат од жештините и загадувањето. Изработка на колекторски систем на Треска за водите од оваа река да влегуваат чисти во Вардар и приспособување на Езерото за капење. Цел: Заживување на Езеро Треска, во вид на рекреативен центар со чиста вода за капење. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Општина Сарај со договор за меѓусебно учество	Крај на 2020 година	Заживување на Езеро Треска, во вид на рекреативен центар со чиста вода за капење	7.000.000 денари
8.4. Изработка на проект за ЛУНА ПАРК	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот	Крај на 2018 година	Прифатен проект за нов, модерен забавен Луна парк	4.000.000 денари

		<u>Краток опис:</u> Изработка на проект за нов Луна парк во Скопје. <u>Цел</u>: Прифатен проект за нов, модерен забавен Луна парк со нова опрема и реквизити. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		со нова опрема и реквизити.	
8.5.Подготвување проекти вклучувајќи дизајн на улици, патишта и автопати	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Подготвување на проекти вклучувајќи дизајн на улици, патишта и автопати. <u>Цел</u>: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните	110.000.000 денари
8.6.Проект за крстосници на Јужен Булевар со К.Охридски и со Кочо Рацин (ЛИМАК)	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Подготвување на проекти за крстосници на Јужен Булевар со К.Охридски и со	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	5.000.000 денари

		Кочо Рацин. Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8.7. Изработка на проект за крстосница кај Судска палата	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проектза крстосница кај Судска палата. Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	500.000 денари
8.8. Изработка на проект за булевар Никола Карев од Словенечка до Обиколница	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за булевар Никола Карев од Словенечка до Обиколница .	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	3.000.000денари

		Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8.9. Изработка на проект за бул.Свети Климент Охридски од булевар Илинден до булевар Никола Карев	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за булевар Свети Климент Охридски од булевар Илинден до булевар Никола Карев Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	30.000.000денари
8.10.Изработка на проект за бул. Словенија (од клучка со бул. Илинден до клучка со Никола Карев)	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за булевар (од клучка со бул. Илинден до клучка со Никола Карев) Цел: Подобрување и растеретување на	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	7.000.000 денари

		сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8.11.Изработка на проект за бул.Љубљанска од булевар Илинден до булевар Словенија	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за булеварЉубљанска од булевар Илинден до булевар Словенија Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	4.000.000 денари
8.12.Изработка на проект за бул.АСНОМ на делот во Керамидница до Новата сала Аеродром	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за булеварАСНОМ на делот во Керамидница до Новата сала Аеродром Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	7.000.000 денари

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8.13. Изработка на проект за пешачки мост – надпатник на булевар Александар Македонски(потег од 16 та Македонска бригада до Естекада)	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за пешачки мост – надпатник на булевар Александар Македонски(потег од 16 та Македонска бригада до Естекада) Цел: Побезбедно и олеснето движење на пешачите во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Побезбедно и олеснето движење на пешачите во овој дел од градот.	3.000.000 денари
8.14.Изработка на проект за бул.Хрватска(од Босна и Херцеговина до Александар Македонски)	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за булеварХрватска (од Босна и Херцеговина до Александар Македонски) Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	7.000.000 денари

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8.15.Изработка на проект за бул.Александар Македонски од Агросервис до клучка Дијамант	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за булеварАлександар Македонски од Агросервис до клучка Дијамант Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	1.000.000 денари
8.16Проект за спојување на ул.Лазо Трповски со изградба на натпатник кај железничка пруга Скопје Север од ул.Босна и Херцеговина до ул.Боца Иванова	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проектза спојување на ул.Лазо Трповски со изградба на натпатник кај железничка пруга Скопје Север од ул.Босна и Херцеговина до ул.Боца Иванова Цел: Подобрување и растеретување на	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот Побезбедно и олеснето движење на пешачите во овој дел од градот	3,000.000денари

		сообраќајот и побезбедно и олеснето движење на пешачите во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8.17.Изработка на проектна документација за булевар Илинден од Љубљанска до северна обиколница	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за булеварИлинден од Љубљанска до северна обиколница Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	6.000.000 денари
8.18.Проект за реконструкција на улица Македонско Косовска бригада	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Подготвување на проект за реконструкција на улица Македонско Косовска бригада Цел: Подобрување и растеретување на	Крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	400.000 денари

		сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8.19 Проекти за пешачки и велосипедски патеки и мостови	6	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Подготвување на проекти за пешачки и велосипедски патеки и мостови. <u>Цел</u>: Побезбедно и олеснето движење на пешачите во Град Скопје. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Побезбедно и олеснето движење на пешачите во Град Скопје.	1.500.000денари
9.РЕКОНСТРУКЦИЈА		**<u>Стратешка цел:</u>** **<u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u>** **<u>Краток опис:</u>** **Одржување, реконструкција на сообраќајници во надлежност на Град Скопје во насока на решавање на сообраќајни проблеми во смисла намалување на сообраќаен метеж ,а со тоа и намалување на бучавата загадување на воздухот од издувни**	**2018 – 2020 година**	**Намалување на сообраќаен метеж** **Намалување на бучавата и загадувањето на воздухот од издувни гасови.** **Заштита на учесниците во сообраќајот**	

		гасови. **Заштита на учесниците во сообраќајот пешаците по тротоарите и пешачки премини.** **Редовно, периодично и интервентно одржување и реконструкција на магистрални,собирни улици.** **Иницирање на граѓаните за помасовно користење на велосипеди** **Цел:** **Создавање на зони за културни настани,одмор и дружби на граѓаните на озеленети и облагородени пешачки зони.** **Целни групи/ носители:** **Граѓани на Град Скопје** **Град Скопје**		**Помасовно користење на велосипеди**	
9.1.Проширување на бул. Х.Т. Карпош Во делот на општина Чаир	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за проширување на бул. Х.Т. Карпош Во делот на општина Чаир Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	20.000.000 денари

		Град Скопје			
9.2.Реконструкција, одржување на ул. Сарај и улици, сообраќајници во Глумово	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за реконструкција и одржување на ул. Сарај и улици, сообраќајници во Глумово Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2018 год	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот	13.100.000 денари
9.3. Изградба, реконструкција на раскрсница ул.8-ми Септември и ул.Скупи	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба, реконструкција на раскрсница ул.8-ми Септември и ул.Скупи Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	11.000.000 денари

9.4.Проширување и реконструкција на бул. 3та Македонска бригада, 1 и 2 фаза со кружен тек	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за проширување и реконструкција на бул. 3та Македонска бригада, 1 и 2 фаза со кружен тек. <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2019 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	12.000.000 денари
9.5.Реконструкција на автобуски постојки и улици	8	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за реконструкција на автобуски постојки и улици <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	10.000.000 денари
9.6. Проширување и реконструкција на ул.	8	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети</u>	До крај на 2019 година	Подобрување и растеретување на	25.000.000 денари

Александар Урдаревски		и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за проширување и реконструкција на ул. Александар Урдаревски. Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		сообраќајот во овој дел од градот.	
9.7.Проширување и реконструкција на ул. Цветан Димов (2ра фаза)	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за проширување и реконструкција наул. Цветан Димов (2ра фаза) Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	5.000.000 денари
9.8. Изградба, реконструкција на бул. Србија со кружен тек со ул. Христо	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот	До крај на 2019 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој	60.000.000 денари

Татарчев		Краток опис: Реализација на проект за изградба и реконструкција набул. Србија со кружен тек со ул. Христо Татарчев Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		дел од градот.	
9.9.Реконструкција, одржување на ул. Народни херои	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за реконструкција и одржување на ул. Народни херои Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	1.000.000 денари
9.10.Реконструкција, одржување на бул. Партизански Одреди од ул.Франклин Рузвелт до бул.8ми Септември	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис:	До крај на 2019 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	164.500.000 денари

		Реализација на проект за реконструкција и одржување на бул. Партизански Одреди од ул.Франклин Рузвелт до бул.8ми Септември Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
9.11.Реконструкција, одржување на мостови (конструкција, коловоз, тротоари, огради, дилатациони фуги и осветлување)	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за реконструкција и одржување на мостови (конструкција, коловоз, тротоари, огради, дилатациони фуги и осветлување) Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот и побезбедно и олеснето движење на пешачите во Град Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот и побезбедно и олеснето движење на пешачите во Град Скопје.	30.000.000 денари
9.12.Реконструкција, одржување на ул.ДимитријаЧуповски(од	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој	10.000.000 денари

Бул.Климент Охридски до Бул.Даме груев-кај Палома Бјанка		Краток опис: Реализација на проект за реконструкција и одржување наул.Димитрија Чуповски(од Бул.Климент Охридски до Бул.Даме груев-кај Палома Бјанка. Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		дел од градот.	
9.13.Изградба, одржување и реконструкција на надпатник (вкрстување на бул Александар Македонски со Пролетна офанзива)	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за реконструкција на надпатник (вкрстување на бул Александар Македонски со Пролетна офанзива) Цел: Побезбедно и олеснето движење на пешачите во Град Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Побезбедно и олеснето движење на пешачите во Град Скопје.	85.000.000 денари
9.14. Реконструкција на улици во село Крушопек	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети	До крај на 2018 година	Подобрување на сообраќајот и	2.000.000 денари

		и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за реконструкција на улици во село Крушопек Цел: Подобрување на сообраќајот и движењето во село Крушопек. Целни групи/ носители: Граѓани на село Крушопек Град Скопје		движењето во село Крушопек.	
9.15.Изградба, одржување и реконструкција на улица Ацо Шопов и Лондонска	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект изградба, одржување и реконструкција на улица Ацо Шопов и Лондонска Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	30.000.000 денари
9.16.Изградба, одржување и реконструкција на Ул.Босна и Херцеговина	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	260.000.000 денари

		Краток опис: Реализација на проект за изградба, одржување и реконструкција на улица Босна и Херцеговина Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
9.17.Изградба, одржување и реконструкција на 2 ра Македонска бригада и Ферид Мурати	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба, одржување и реконструкција на 2 ра Македонска бригада и Ферид Мурати Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	10.000.000 денари
9.18.Изградба, одржување и реконструкција на Кеј на р.Вардар, ролерски, велосипедски, трим патеки и пешачки мост	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба,	До крај на 2018 година	Подобрување на кејот на реката Вардар како место за рекреација и пешачење.	13.000.000 денари

		одржување и реконструкција на Кеј на р.Вардар, ролерски, велосипедски, трим патеки и пешачки мост Цел: Подобрување на кејот на реката Вардар како место за рекреација и пешачење. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
9.19.Изградба, одржување и реконструкција на велосипедски патеки	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба, одржување и реконструкција на велосипедски патеки Цел: Подобрување на условите за користење на велосипеди. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Подобрување на условите за користење на велосипеди. Почист воздух	85.000.000 денари
9.20. Изградба, одржување и реконструкција на Ул.Димо Х.Димов и Ул.Антон Панов	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба,	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	15.000.000 денари

		одржување и реконструкција на Ул.Димо Х.Димов и Ул.Антон Панов <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
9.21 Реконструкција и одржување на Бул.Никола Карев	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за реконстукција и одржување на Бул.Никола Карев <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	140.000.000 денари
9.22 Изградба,реконструкција и одржување на Ул.Брадфордска- фазна реализација	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба, реконстукција и одржување на Ул.Брадфордска- фазна реализација	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	10.000.000 денари

		Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
9.23 Изградба, реконструкција и одржување на Ул.Македонско Косовска Бригада-фазна реализација	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба, реконстукција и одржување на Ул. Македонско Косовска Бригада-фазна реализација Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	60.000.000 денари
9.24 Изградба, реконструкција и одржување на Ул.Андон Димитров (Жарко Зрењанин)	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба, реконстукција и одржување на Ул.Андон Димитров (Жарко Зрењанин)	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	37.000.000 денари

		Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
9.25 Изградба, реконструкција и одржување на мали површини, скверови, дрвореди, зелени површини	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба, реконструкција и одржување на мали површини, скверови, дрвореди, зелени површини Цел: Унапредување на зелените површини во Град Скопје и подобрување на животната средина Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2019 година	Унапредување на зелените површини во Град Скопје Подобрување на животната средина	20.000.000 денари
9.26 Реконструкција на фасади- обврски по склучени договори	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за реконструкција	До крај на 2019 година	Зголемена енергетска ефикасност на објектите Унапреден естетски	145.000.000 денари

		на фасади- обврски по склучени договори. Цел: Реализирани склучени договори во однос на реконструкција на фасади. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		изглед на објектите	
10. И З Г Р А Д Б А		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Имплементација и одржување на паметен систем на управување со улично осветлување заради дополнителна заштеда на ел.енергија,зачувување на животна средина. Квалитетно водоснабдување со изградба на водоводни системи. Решавање на проблемот со отпадни води преку зафаќање и одведување на атмосверските и фекалните отпадни води Современи и подобри услови за работа на градската администрација Исполнување на договорни обврски по склушени договори за уредување на градежно земјиште. Цел: Обезбедување на квалитетно јавно осветлување согласно меѓународни	2018 – 2020 година	Заштеда на електрична енергија Зачувување на животна средина	

		стандарди и прописи на магистрални и собирни улици кои се во надлежност на Град Скопје. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
10.1.Изградба на деловни објекти ГРАДСКА КУЌА со надзор над нејзината изградба	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проектот за изградба на Градска куќа. <u>Цел</u>: Нова локација и зграда во која ќе бидат сместени кабинетот на градоначалникот на Град Скопје, Архивата на Град Скопје, салата за Советот и градската администрација. <u>Целни групи/ носители</u>: Вработени во Град Скопје Град Скопје	До крај на 2019 година	Поквалитетни и подобри услови за работа Унапреден естетски изглед и функционалност на просториите на Град Скопје	282.650.000 денари
10.2.Изградба на улици по склучени договори за надоместок за уредување на гр.земјиште	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на улици по склучени договори за надоместок за уредување на гр.земјиште	До крај на 2020 година	Унапредување на сообраќајот и животната средина	210.000.000 денари

		Цел: Унапредување на сообраќајот и животната средина Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
10.3.Изградба на комунална инфраструктура	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Континуирано реализирање на проектите за изградба на комунална инфраструктура. Цел: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните.	135.000.000 денари
10.4.Изградба на ЛУНА ПАРК набавка на РЕКВИЗИТИ и нивно монтирање иизградба на приклучоци и трафостаница	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на градежниот дел и изградба на новиот луна парк, со паралелна набавка, транспорт и монтажа на нова опрема и реквизити.	Крај на 2020 година	Изграден нов, модерен забавен Луна парк со нова опрема и реквизити.	117.000.000 денари

		Цел: Изграден нов, модерен забавен Луна парк со нова опрема и реквизити. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
10.5.Изградба на катна гаража Даме Груев	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проектот за изградба на катна гаража Даме Груев Цел: Подобрени услови за квалитетен и безбеден паркинг на возилата Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2018 година	Подобрени услови за квалитетен и безбеден паркинг на возилата	18.110.000 денари
10.6.Изградба на бул.АСНОМ во делот на Керамидница до Србија	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на бул. АСНОМ во делот на Керамидница до Србија Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	5.000.000 денари

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
10.7. Изградба на ул. Боца Иванова-фазна реализација	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на ул. Боца Иванова-фазна реализација. Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	50.000.000 денари
10.8. Изградба на бул. Х.Т. Карпош (до Натаниел Кучевишки)	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на бул. Х.Т. Карпош (до Натаниел Кучевишки) Цел: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители:	До крај на 2019 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	160.000.000 денари

		Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
10.9.Изградба на бул. Х.Т. Карпош (од Натаниел Кучевишки до обиколница)	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на бул. Х.Т. Карпош (од Натаниел Кучевишки до обиколница) <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	150.000.000 денари
10.10.Изградба на дел од ул.Есенинова и подземни бунари со линиски системи	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на дел од ул.Есенинова и подземни бунари со линиски системи <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје	2018 – 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	70.000.000 денари

		Град Скопје			
10.11.Изградба на главни доводни системи за водоснабдување	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализирање на проектите за изградба на главни доводни системи за водоснабдување. <u>Цел</u>: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните.	35.000.000 денари
10.12.Изградба на водовод во Шуто Оризари	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализирање на проект за изградба на водовод во Шуто Оризари. <u>Цел</u>: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во Шуто Оризари. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани во Шуто Оризари Град Скопје	Крај на 2018 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во Шуто Оризари .	2.300.000 денари

10.13.Фекална канализација долж бул. Партизански одреди, од Московска до Мост Обединети Нации	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализирање на проект за изградба на фекална канализација долж бул. Партизански одреди, од Московска до Мост Обединети Нации Цел: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот.	9.00.0 нари
10.14 Изградба на гасификациона дистрибутивна мрежа	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на гасификациона дистрибутивна мрежа. Цел: Намалување на потрошувачка на електрична енергија, заштита на животната средина. Целни групи/ носители: Граѓани на општина Гази Баба Град Скопје (60%) Општина Гази Баба (40%)	2018 – 2020 година	Намалување на потрошувачка на електрична енергија Заштита на животната средина Почист воздух	1.000.000 ЕУР (2019 – 2022) Годишно по 250.000 ЕУР

10.15 Изградба на патна и комунална инфрструктура во индустриска зона Северна Заобиколница	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на патна и комунална инфрструктура во индустриска зона Северна Заобиколница. Цел: Подобро функционирање и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните. Целни групи/ носители: Граѓани на општина Гази Баба Град Скопје (40%) Општина Гази Баба (20%) Влада на Р. Македонија (40%)	2018 – 2020 година	Подобро функционирање и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот.	12.000.000 ЕУР (2019 – 2022) Годишно по 3.000.000 ЕУР
10.16 Изградба на секундарна патна мрежа во Хиподром 2	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на секундарна патна мрежа во Хиподром 2. Цел: Подобро функционирање и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители:	До крај на 2019 година	Подобро функционирање и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	3.500.000 ЕУР 2019 – 2022 (1 год. – 500.000 ЕУР, 2год.– 4год. по 1.000.000 ЕУР

		Граѓани на општина Гази Баба Град Скопје (60%) Општина Гази Баба (40%)			
10.17.Изградба на атмосфеска канализација на ул.Боца Иванова до А.Урдаревски	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализирање на проект за изградба на атмосфеска канализација на ул.Боца Иванова до А.Урдаревски Цел: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2019 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот.	16.000.000 денари
10.18.Изградба на атмосф. канализација по дел од бул. Никола Карев (од клучка детелинка до ул. 155)	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализирање на проект за изградба на атмосфеска канализација по дел од бул. Никола Карев (од клучка детелинка до ул. 155) Цел: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот.	Крај на 2019 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот.	7.500.000 денари

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
10.19.Изградба на јавно осветлување и интегриран систем за јавно осветлување	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализирање на проектите за изградба на осветлување и интегриран систем за јавно осветлување. Цел: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните, заштеда на електрична енергија и унапредување на животната средина. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните. Заштеда на електрична енергија Унапредување на животната средина	310.000,000 денари
10.20.Изградба на Минор и мајор корито на река Лепенец, од влив со река Вардар до граница на ГУП(фазна реализација)	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализирање на проект за изградба на Минор и мајор корито на река Лепенец, од влив со река Вардар до граница на ГУП (фазна реализација) Цел: Намалување на опасноста од излевање	Крај на 2019 година	Намалување на опасноста од излевање на реката Лепенец. Унапредување на животната средина	33.000,000 денари

		на реката Лепенец и унапредување на животната средина. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
10.21.Изградба на Минор и мајор корито од мост во Сарај до мост на 8ми Септември (фазна реализација)	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализирање на проект за изградба на Минор и мајор корито од мост во Сарај до мост на 8ми Септември (фазна реализација) Цел: Намалување на опасноста од излевање и унапредување на животната средина. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2020 година	Намалување на опасноста од излевање Унапредување на животната средина	105.000.000 денари
10.22. Изградба-дислокација со надзор над изградба на 110 KWна далекувод на Бул.Христијан Т.Карпош	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализирање на проект за изградба - дислокација со надзор над изградба на 110 KW на далекувод на Бул.Христијан Т.Карпош.	Крај на 2019 година		21.000.000 денари

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
10.23 Изградба на фекален колектор по Ул.155 Општина Чаир	12	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализирање на проект за изградба на колектор по Ул.155 Општина Чаир. Цел: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2019 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните во овој дел од градот.	21.000.000 денари

Сообраќај

Цели,мерки и проекти	Финална оценка / **ПРИОРИТЕТ**	**Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)**	**Период на имплементација / временска рамка/ рокови**	**Очекувани резултати**	**Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси**
1. Проширување на булеварот „Никола	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети	До крај на 2020 година	Подобрување и растеретување на	

	Карев“ и на „Александар Македонски“, т.н. „Северен булевар“.		<u>и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за проширување на булеварот „Никола Карев“ и на „Александар Македонски“, т.н. „Северен булевар“. <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		сообраќајот во овој дел од градот.	
2.	Булевар „Босна и Херцеговина“	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за булевар „Босна и Херцеговина“. Надградба на улицата „Босна и Херцеговина“ во булевар. Пренасочување на фреквентниот сообраќај од урбаните крвни садови во вените на градот Скопје. Одговарање на барањата на граѓаните од општината Бутел со системско решение. Оваа градска магистрала ќе ги поврзе булеварот „Словенечка“ и новопланираниот булевар „Хрватска“. <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на	До крај на 2018 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	

		сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
3. Продолжување на „Љубљанска“ со мост преку Вардар и спојување со улицата „Скупи“ и со булеварот „Словенија“	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Отварање на директен пристап на жителите на општина Карпош до идниот клинички центар и Бардовци. Продолжување на „Љубљанска“ со мост преку Вардар и нејзино спојување со улицата „Скупи“ и со булеварот „Словенија“ што ги поврзува Чаир, Бутел и Гази Баба, во мини градска обиколница на центарот. <u>Цел</u>: Намалување на метежот околу „Ситимол“ со директен пристап до подалечните делови од градот и до автопатот. <u>Целни групи/ носители</u>: Жители на оптина Карпош Сите граѓани Град Скопје	До крај на 2020 година	Намалување на метежот околу „Ситимол“ Полесен пристап на жителите на општина Карпош до подалечните делови од градот и до автопатот	
4. Основен сообраќаен проект за поставување на сообраќајни знаци со променлива содржина (VMS) и	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u>	До крај на 2018 година	Поголема безбедност во сообраќајот	

опрема за мониторинг на пет влезови во Скопје.		Реализација на основен сообраќаен проект за поставување на сообраќајни знаци со променлива содржина (VMS) и опрема за мониторинг на пет влезови во Скопје. Сообраќајните знаци се набавени се чека нивно поставување од страна на ЈП „Улици и патишта“. <u>Цел</u>: Поставување на безбедна сигнализација според сите европски безбедносни стандарди. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
5. Основен сообраќаен проект за воведување на сообраќајни ленти за возила кои вршат јавен превоз на патници во градот Скопје.	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на основен сообраќаен проект за воведување на сообраќајни ленти за возила кои вршат јавен превоз на патници во градот Скопје. <u>Цел</u>: Подобро функционирање на јавниот градски превоз. <u>Целни групи/ носители</u>:	До крај на 2019 година	Подобро функционирање на јавниот градски превоз Поголема безбедност во сообраќајот	

		Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
6. Основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на дел од бул. „Никола Карев“ на потег од клучка Бит Пазар до крстосница со ул. „Самоилова“ во Скопје со ревизија.	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на дел од бул. „Никола Карев“ на потег од клучка Бит Пазар до крстосница со ул. „Самоилова“ во Скопје со ревизија. Реконструкција и проширување на булеварот како и проширување на постојните крстосници, воведување на нови сигнални планови и линиска координација. Добиена согласност од МВР. <u>Цел</u>: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
7. Дополнителна лента на крстосниците на дел од бул. Кузман Јосифовски - Питу на потегот од	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u>	До крај на 2020 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој	

крстосницата со ул.Никола Карев до крстосницата со ул.Борис Кидрич во Скопје и репрограмирање на линиска координација на булеварите Видое Смилески – Бато, Јане Сандански и Кузман Јосифовски – Питу во Скопје.		Реализација на проект за дополнителна лента на крстосниците на дел од бул. Кузман Јосифовски - Питу на потегот од крстосницата со ул.Никола Карев до крстосницата со ул.Борис Кидрич во Скопје и репрограмирање на линиска координација на булеварите Видое Смилески – Бато, Јане Сандански и Кузман Јосифовски – Питу во Скопје. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		дел од градот.	
8. Основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на дел од бул. „Босна и Херцеговина“ на потег од крстосница со ул. „Хрватска“ и ул. „Христијан Тодоровски - Карпош“ до крстосница со бул. „Словенија“ во Скопје.	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект зарежим на сообраќај на дел од бул. „Босна и Херцеговина“ на потег од крстосница со ул. „Хрватска“ и ул. „Христијан Тодоровски - Карпош“ до крстосница со бул. „Словенија“ во Скопје. Проширување на булеварот со по три сообраќајни ленти во правец со средишно зеленило со пешачки и велосипедски патеки.	До крај на 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	

		Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
9. Изработка на ОСП за режим на сообраќај на дел од бул. „Александар Македонски“ на потегот од клучка “АГРОСЕРВИС“ до клучката “ЕСТЕКАДА“ во Скопје со ревизија.	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект зарежим на сообраќај на дел од бул. „Александар Македонски“ на потегот од клучка “АГРОСЕРВИС“ до клучката “ЕСТЕКАДА“ во Скопје со ревизија. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	До крај на 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
10. Изработка на ОСП за режим на сообраќај на дел од ул. „Пролетна офанзива“ на потег од крстосница со ул.	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис:	2018 – 2020 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој	

„Благоја Стефковски“ до крстосницата со бул. „А.Македонски“ во Скопје со ревизија.		Реализација на основен сообраќаен проект зарежим на сообраќај на дел од ул. „Пролетна офанзива“ на потег од крстосница со ул. „Благоја Стефковски“ до крстосницата со бул. „А.Македонски“ во Скопје со ревизија. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		дел од градот.	
11. Основен сообраќаен проект за воведување на двонасочен сообраќај на ул. „Владимир Комаров“ во Скопје.	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект за воведување на двонасочен сообраќај на ул. „Владимир Комаров“ во Скопје. Цел: Подобро функционирање и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2020 година	Подобро функционирање и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	

12. Изградба на булевар Пролетна Офанзива	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на булевар Пролетна Офанзива. <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Општина Гази Баба Град Скопје (100%)	2018 – 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	10.000.000 ЕУР (2019 – 2022) 1 год. и 2 год. по 2.000.000 ЕУР 3 год и 4 год по 3.000.000 ЕУР
13. Проширување на улицата Перо Наков на ниво на булевар	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за проширување на улицата Перо Наков на ниво на булевар. <u>Цел</u>: Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Општина Гази Баба Град Скопје (100%)	2018 – 2020 година	Подобрување и растеретување на сообраќајот во овој дел од градот.	2.000.000 ЕУР (2019 – 2021) 1 год. - 2 год. – по 500.000 3 год. 1.000.000 ЕУР

14. Доизградба на рути од Кисела Вода кон Карпош и Ѓорче Петров од една страна и од Бутел низ Чаир до Центар со соодветна сигнализација и физичко одвојување на патеката за велосипеди.	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за доизградба на рути од Кисела Вода кон Карпош и Ѓорче Петров од една страна и од Бутел низ Чаир до Центар со соодветна сигнализација и физичко одвојување на патеката за велосипеди. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2020 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
15. Модерна сигнализација	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проекти за воведување на модерна сигнализација во сообраќајот. Цел: Поставување на безбедна и модерна сигнализација според сите европски безбедносни стандарди. Целни групи/ носители:	2018 – 2020 година	Безбедност за сите учесници во сообраќајот	

		Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
16. Основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на дел од ул. „Есенинова“ на потег од крстосница со бул. „3-та Македонска бригада“ до крстосница со бул. „Борис Трајковски“ поради изградба и сообраќајно уредување на улицата	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на дел од ул. „Есенинова“ на потег од крстосница со бул. „3-та Македонска бригада“ до крстосница со бул. „Борис Трајковски“ поради изградба и сообраќајно уредување на улицата Цел: Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2019 година	Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
17. Посебна сообраќајна лента за јавниот автобуски и такси-превоз, означена и одделена од другите учесници во сообраќајот.	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект за воведување на сообраќајни ленти, означени и одделени од другите учесници во сообраќајот за возила кои вршат јавен автобуски и такси - превоз на патници во градот Скопје.	До крај на 2019 година	Подобро функционирање на јавниот автобуски и такси - превоз на патници во градот Скопје Поголема безбедност во сообраќајот	

		Цел: Подобро функционирање на јавниот автобуски и такси - превоз. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
18. Завршување на започнатата изведба на бул. „Трета македонска бригада“	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Завршување на започнатата изведба на бул. „Трета македонска бригада“, преку интензивирање на соработката со општина Аеродром. Отворање на нови коридори за олеснето поврзување на општината Аеродром со соседните општини, поставување нови семафори онаму каде што има премини за училишта и добро синхронизирана сообраќајна сигнализација. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	Крај на 2018 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
19. Изградба на натпатник кај Алкалоид	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети	2018 – 2019 година	Побезбедно и олеснето движење	

		<u>и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на натпатник кај Алкалоид. <u>Цел</u>: Побезбедно и олеснето движење на пешачите во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		на пешачите во овој дел од градот	
20. Основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на бул. „Македонска војска“ на потег од крстосница со бул. „Партизански одреди“ до крстосница со ул. „Црногорска“ фаза 1 и фаза 2 во Скопје.	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на бул. „Македонска војска“ на потег од крстосница со бул. „Партизански одреди“ до крстосница со ул. „Црногорска“ фаза 1 и фаза 2 во Скопје. <u>Цел</u>: Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2019 година	Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
21. Основен сообраќаен	12	<u>Стратешка цел:</u>	2018 – 2019	Подобро	

проект за режим на сообраќај на дел од бул. „Партизански одреди“ поради воведување на дополнителни ленти за леви свртувања на потегот од крстосницата со ул. „Франклин Рузвелт“ до крстосница со ул. „Ангел Динев“ во Скопје.		Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект за режим на дел од бул. „Партизански одреди“ поради воведување на дополнителни ленти за леви свртувања на потегот од крстосницата со ул. „Франклин Рузвелт“ до крстосница со ул. „Ангел Динев“ во Скопје. Цел: Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	година	функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
22. Основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на дел од бул. „Борис Трајковски“ на потег од влезот во ф-ка “СТАКЛАРА“ до крстосница со ул. „Јустинијан Први“ и локалниот пат за Марков манастир во Скопје - Фаза 2	9	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект за режим на дел од бул. „Борис Трајковски“ на потег од влезот во ф-ка “СТАКЛАРА“ до крстосница со ул. „Јустинијан Први“ и локалниот пат за Марков манастир во Скопје - Фаза 2 Цел: Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	2018 – 2019 година	Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
23. Пробивање на „Словенечка“	8	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за пробивање на „Словенечка“. Изграден пред една деценија, булеварот „Словенија“ имаше за цел да ги задоволи потребите на граѓаните од општините Бутел, Чаир, Шуто Оризари, како и да го растовари сообраќајот во овој дел од градот. Доизградба на овој булевар и обезбедување на пократка врска помеѓу општините. Со овој стратешки зафат во сообраќајната инфраструктура, ќе се обезбеди побрза сообраќајна комуникација на повеќе општини од левата страна на Вардар со бул. „Илинденска“ и општина Карпош. Цел: Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2019 година	Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	

24. Продолжување на бул. „Свети Климент Охридски“, со мост над реката Вардар и со тунел под Скопското кале и поврзување со булеварот „Никола Карев“	8	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за продолжување на бул. „Свети Климент Охридски“, со мост над реката Вардар и со тунел под Скопското кале и поврзување со булеварот „Никола Карев“. <u>Цел</u>: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2020 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
25. Пробивање на булевар„Хрватска“, од обиколницата во Бутел до надвозникот кај „Пиварница“.	6	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за пробивање на булеварот „Хрватска“, од обиколницата во Бутел до надвозникот кај „Пиварница“. Растеретување на сообраќајот низ населбите „Железара“ и „Автокоманда“. Овозможување на директна врска со Бутел. Ова решение позитивно ќе се одрази и на комуникацијата со деловната зона, на потегот: стар кванташки пазар – улица „Перо Наков“.	2018 – 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	6.000.000 ЕУР (2019 – 2022) 1 год. и 2 год. по 1.000.000 ЕУР 3 год и 4 год по 2.000.000 ЕУР

		Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
26. Основен сообраќаен проект на ул. „15-ти Корпус“ на потег од бул. „Киро Глигоров“ до ул. „Благоја Стефковски“ во Скопје.	4	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект на ул. „15-ти Корпус“ на потег од бул. „Киро Глигоров“ до ул. „Благоја Стефковски“ во Скопје. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
27. Основен сообраќаен проект за режим на сообраќај на ул. „Перо Наков“ на потег од крстосница со ул. „Индустриска 1“ и ул.	4	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен	2018 – 2019 година	Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	

„Индустриска 2“ до крстосница со бул. „Киро Глигоров“ во Скопје.		проект за режимна сообраќај на ул. „Перо Наков“ на потег од крстосница со ул. „Индустриска 1“ и ул. „Индустриска 2“ до крстосница со бул. „Киро Глигоров“ во Скопје. Проширување на улицата со средишно зеленило, обнова на сообраќајна сигнализација со цел зголемена безбедност во сообраќајот како и поголемо ниво на услуга во индустриската зона. Цел: Подобро функционирање и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
28. Основен сообраќаен проект за поставување на сообраќајна сигнализација за известување на учесниците во сообраќајот за културните, историските, природните и туристичките знаменитости и останати	3	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект за за поставување на сообраќајна сигнализација за известување на учесниците во сообраќајот за културните, историските, природните и туристичките знаменитости и останати карактеристични објекти и содржини во Скопје. Проектот е комплетно завршен со добена согласност од МВР и истиот опфаќа	2018 - 2019 година	Подобра сообраќајна означеност и видливост на културните, историските, природните и туристичките знаменитости и останати карактеристични објекти и содржини во Скопје.	

карактеристични објекти и содржини во Скопје.		поставување на вертикална сигнализација на повеќе улици и булевари со кои ќе се означат поважните карактеристични објекти во Скопје. Цел: Подобра сообраќајна означеност и видливост на културните, историските, природните и туристичките знаменитости и останати карактеристични објекти и содржини во Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје			
29. Спуштена раскрсница кај Мавровка	2	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за спуштена раскрсница кај Мавровка. Денивелација на сообраќајните ленти кои се вкрстуваат, одвојување на пешаците и велосипедистите на посебни и безбедни коридори, кои ќе им овозможат побрз премин над раскрсницата. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	2018 – 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
30. Пробивање на „Илинденска“ со нов мост	2	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за пробивање на „Илинденска“ со нов мост. Пробивањето на булеваротт „Илинденска“, со мост над реката Вардар, кон „Ѓорче Петров“, и поврзување со обиколницата, во насока на обезбедување на нејзина поголема искористеност. Жителите на населбите „Даме Груев“, „Ново село“, „Кисела јабука“ и Волково, во рамките на општината „Ѓорче Петров“, ќе се поврзат со општината Карпош и полесно сообраќајно ќе комуницираат со центарот на градот и со неговите содржини. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2020 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
31. Мој паркинг		Стратешка цел: Паметен град- модернизација на	2018 – 2020 година	Воведување на централизиран	

		градот Краток опис: Реализација на проект „Мој паркинг“. Со реализација на проектот „Мој паркинг“, се овозможува модерно управување со паркинг-местата во надлежност на градот. Воведување на дигитализација на градските паркинг-места, со централизиран систем на мониторинг и наплата, кои ќе ја зголемат ефикасноста на услугите за граѓаните. Од друга страна, на граѓаните ќе им се овозможи корисничка апликација за увид на слободните паркинг-места, во реално време. Олеснување на барањето на слободно паркинг-место, во однос на заштеда на времето и на ресурсите на граѓаните. Цел: Дигитализација на градските паркинг-места, со централизиран систем на мониторинг и наплата. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		систем на мониторинг и наплата Олеснување на барањето на слободно паркинг-место Заштеда на времето и на ресурсите на граѓаните	
32. Пешачки мост Ќерамидница		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот	Крај на 2018 година	Можност за полесно движење на жителите и полесна поврзаност меѓу	15.000.000 ЕУР (2019 – 2022) 1 год. – 3.000.000 ЕУР 2 год. – 4 год.

		<u>Краток опис:</u> Изградба на пешачки мост за поврзување на општината Гази Баба и општината Аеродром, „Керамидница“ – спортска сала „Јане Сандански“. Одговор на барањето за граѓаните на „Ќерамидница“, за нивно поврзување со Аеродром, преку реката Вардар. Изградба на мост за пешаци и велосипедисти по највисоки стандарди. Дополнителна урбанизација на населбата и пристап до работните места и институциите во општината Аеродром. <u>Цел</u>: Подобра поврзаност помеѓу двете општини. <u>Целни групи/ носители</u>: Жителите на населбата „Керамидница“ Општина Аеродром Општина Гази Баба Град Скопје (100%)		двете населби Дополнителна урбанизација на населбата	по 4.000.000 ЕУР
33. Обиколен пат од стариот пат Скопје – Тетово (наплатна рампа) до полициската станица Матка.		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за обиколен пат од стариот пат Скопје – Тетово (наплатна рампа) до полициската станица Матка. Поврзување на Матка со автопатот Скопје-Тетово, во насока на нејзина лесна	2018 – 2021 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај	

		достапност до сите делови од Скопје. Намалување на сообраќајот на главната улица низ Сарај и Шишево. Зголемување на безбедноста на децата од селата и унапредување на животната средина. Пристапноста на Матка отвора многу повеќе можности за развој на туризмот и на рекреативните содржини на локацијата, а со тоа повеќе пари и работни места за локалните жители. <u>Цел</u>: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај.. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
34. Изградба на кружен тек кај мостот кон Сарај		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на кружен тек кај мостот кон Сарај. Станува збор за критично место од сообраќаен и безбедносен аспект. Исклучувањето кон Сарај, преку мостот, создава застои и сообраќаен метеж. На ова место, ќе се изгради кружен тек за регулирање на сообраќајот кон повеќе патни правци. Решение што истовремено ќе ги намали метежот, бучавата и	2018 – 2021 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	

		загадувањето, а ќе се зголеми општата безбедност во сообраќајот. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
35. Изградба на железнички надвозник во населбата „Даме Груев“		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на железнички надвозник во населбата „Даме Груев“. Железничкиот надвозник во населбата „Даме Груев“ е единствена, но несоодветна врска за поврзување со правецот Ново село – Никиштани. Тесен и критичен, особено во текот на зимскиот период. Изградба на нов надвозник, со зголемен капацитет, велосипедска и пешачка патека. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај, како и побезбедно и олеснето движење на пешачите во овој дел од градот.	2019 – 2020 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот Побезбедно и олеснето движење на пешачите во овој дел од градот	

		<u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
36. Затворање за сообраќај на кејот кај ГТЦ		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на квалитетот на животот на луѓето</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за затворање на сообраќај на кејот кај ГТЦ. Кејот на Вардар кај ГТЦ е претворен во сообраќаен хаос, каде што возилата се движат врз руиниран плочник и постојано им пречат на гостите во ресторантите и на пешаците на кејот. Осмислување и реновирање на просторот, во соработка со Општина Центар. <u>Цел</u>: Враќање на кејот кај ГТЦ, онаков каков што го знаат граѓаните – слободен, широк и сечиј. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2019 – 2020 година	Прекин на сообраќајот на кејот кај ГТЦ Враќање на кејот кај ГТЦ, онаков каков што го знаат граѓаните – слободен, широк и сечиј.	
37. Монтажни паркинзи „ЧАИРЧАНКА“ и „ЏОН КЕНЕДИ“		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u>	2018 – 2019 година	Подобрени услови за квалитетен и безбеден паркинг на возилата	

		Реализација на проектот за изградба на монтажни паркинзи „ЧАИРЧАНКА“ и „ЏОН КЕНЕДИ“. Цел: Подобрени услови за квалитетен и безбеден паркинг на возилата Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
38. Проширување на главната улица во Општина Шуто Оризари		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за проширување на главната улица во Општина Шуто Оризари. Ново сообраќајно решение адаптирано на потребите на граѓаните. Пренасочување на сообраќајот во други правци со цел да се релаксира на главната улица. Уредување на тротоарите на улицата, за да обезбедат подобар проток на пешаците, но и повеќе муштерии за продавачите. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во Општина Шуто Оризари.	2018 – 2021 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во Општина Шуто Оризари.	

		Целни групи/ носители: Граѓани на Шуто Оризари Град Скопје			
39. Основен сообраќаен проект за режим на сообраќај и репрограмирање на линиска кординација (зелен бран) по должината на бул. Партизански Одреди во Скопје.		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект за режим на сообраќај и репрограмирање на линиска кординација (зелен бран) по должината на бул.Партизански Одреди во Скопје. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
40. Рампи за пристап со велосипеди до недостапни јавни простори и вело-паркинзи.		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за воведување на рампи за пристап со велосипеди до недостапни јавни простори и вело-паркинзи. Цел:	2018 – 2019 година	Помасовно користење на велосипеди Почист воздух	

		Стимулирање на користење на велосипеди. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
41. Основен сообраќаен проект за режим на сообраќај и репрограмирање на линиска координација (зелен бран) по должина на бул. Илинден на потегот од крстосницата со бул. Гоце Делчев до крстосницата со ул. Љубљанска во Скопје.		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на основен сообраќаен проект за режим на сообраќај и репрограмирање на линиска координација (зелен бран) по должина на бул. Илинден на потегот од крстосницата со бул. Гоце Делчев до крстосницата со ул. Љубљанска во Скопје. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	
42. Основен сообраќаен проект за воведување на линиска координација на светлосните сигнали (зелен бран) по		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација основен сообраќаен проект	2018 – 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	

должина на ул. 11-ти Октомври и ул. Димитрие Чуповски во Скопје.		за воведување на линиска координација на светлосните сигнали (зелен бран) по должина на ул. 11-ти Октомври и ул. Димитрие Чуповски во Скопје. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
43. Основен сообраќаен проект за линиска координација (зелен бран) по должината на бул. Србија и бул. Киро Глигоров.		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација основен сообраќаен проект за воведување на линиска координација (зелен бран) по должината на бул. Србија и бул. Киро Глигоров. Цел: Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2019 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај во овој дел од градот.	

Енергетска ефикасност					
Цели,мерки и проекти	Финална оценка / **ПРИОРИТЕТ**	**Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)**	**Период на имплемент ација / временска рамка/ рокови**	**Очекувани резултати**	**Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси**
1. Промена на типот на гориво во објектите – Гасификација		Стратешка цел: Енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Скопје, во зимскиот период, е енормно загаден град, со загаденост неколкупати поголема од дозволената. Ова особено се должи на фактот што голем број домаќинства и стопански капацитети, за загревање на објектите, користат огревно дрво, нафта и отпадно масло, гуми, пластика и друго. Поврзувањето на домовите на градскиот гасовод, ќе ја намали употребата на горивата кои ја загадуваат животната средина. План за гасификација на Град Скопје вклучува: - Доизградба на примарната гасоводна мрежа во западниот дел на Град Скопје - Изградба на секундарна гасоводна мрежа, приоритетно, за населбите од градот кои не се	Крај на 2019 година	Заштеда на електрична енергија Намалување на загаденоста во Град Скопје	

		поврзани на централниот топлификациски систем Цел: Намалување на употребата на горивата кои ја загадуваат животната средина, а со тоа и намалување на загаденоста на Град Скопје, преку приклучување на домаќинствата и стопанските капацитети на гасоводна мрежа. Целни групи/ носители: Граѓани Град Скопје			
2. Јавно осветлување		Стратешка цел: Енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Имплементација и одржување на паметен систем на управување со улично осветлување заради дополнителна заштеда на ел.енергија,зачувување на животна средина. Квалитетно водоснабдување со изградба на водоводни системи. Решавање на проблемот со отпадни води преку зафаќање и одведување на атмосверските и фекалните отпадни води Современи и подобри услови за работа на градската администрација Исполнување на договорни обврски по склушени договори за уредување на градежно земјиште.	2018 – 2020 година	Заштеда на електрична енергија Зачувување на животна средина	

		Цел: Обезбедување на квалитетно јавно осветлување согласно меѓународни стандарди и прописи на магистрални и собирни улици кои се во надлежност на Град Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
3. Мерки кај возен парк: Замена на градските автобуси со електрични		Стратешки цели: Енергетика и енергетска ефикасност и Паметен град Краток опис: Димензионирање на јавен превоз со електрични автобуси и со станици за полнење, како ново системско, функционално, еколошко и модерно решение за јавниот градски превоз. Постојните дизел-автобуси ќе се конвертираат во еколошки автобуси на гас. Значително ќе ја намалиме употребата на стари дизел-автобуси. Јавниот велосипедски превоз, исто така, ќе биде дел од овој систем. Цел: Заштита на животната средина и заштеда на горива преку замена на градските автобуси со електрични. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје	2018 – 2020 година	Заштеда на гориво Зачувување на животна средина Почист воздух	

		Град Скопје			
4. Центри за енергетска ефикасност во Градот		Стратешка цел: Енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Отварање на Центри за енергетска ефикасност во Град Скопје. Центрите ќе ги даваат потребните информации и насоки за граѓаните во делот на можности за субвенцио Нирање на поставување соларни панели, набавувањето на печки за греење на пелети и ќе обезбедува средства за замена на светилките по улиците, паркинзите и јавните објекти со нови ЛЕД-светилки. Цел: Сервисирање на барањата на граѓаните, јавните установи и претпријатија за проектите за енергетска ефикасност. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2020 година	Заштеда на електрична енергија Зачувување на животна средина Почист воздух	
5. Канцеларија за енергетска ефикасност поврзани преку централна национална мрежа на ЕЕ.		Стратешка цел: Енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Основање на канцеларија за енергетска ефикасност во секоја општина, кои ќе	2018 – 2020 година	Намалување на годишна потрошувачка на енергија од страна на општините	

		бидат меѓусебно поврзани во централна национална мрежа на ЕЕ. Со вклучување во програмата, секоја општина ќе преземе јавна обврска за намалување на сопствената годишна потрошувачка на електрична енергија. Се проценува дека овие заштеди се можни дури и со спроведување на промени само во организацијата и однесувањето. Цел: Намалување на сопствената годишна потрошувачка на електрична енергија од страна на општините. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Општини во Град Скопје Фонд за енергетска ефикасност		Зачувување на животна средина	
6. Софтверски пакет за спроведување на системи за енергетско управување (СЕУ).		Стратешка цел: Енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Да се воведе софтверски пакет за спроведување на системи за енергетско управување (СЕУ) Цел: Олеснување на мониторингот и анализата на енергетската потрошувачка во општинските згради од една централна локација .	2018 – 2020 година	Заштеда на електрична енергија Зачувување на животна средина Почист воздух	

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Општини во Град Скопје Фонд за енергетска ефикасност			
7. Денови на енергетска ефикасност		Стратешка цел: Енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Воведување на проект за денови на енргетска ефикасност, во кои ќе се промовира начењето на заштеда на енергија и користење на алтернативнитеизвори на енергија. Цел: Подигнување на свеста на граѓаните за значењето на енергетската ефикасност . Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2021 година	Заштеда на електирчна енергија Зачувување на животна средина	
8. Паметни клупи		Стратешки цели: Паметен град- модернизација на градот и Енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Градот Скопје ќе започне експериментална програма за урбана опрема, со поставување паметни клупи на јавните простори, што ќе емитуваат Интернет при секое седнување. Граѓаните ќе можат да одмораат на клупите, да	2018 – 2021 година	Заштеда на електирчна енергија Подобрување на квалитетот на животот Обезбедување на подобри услуги кон граѓаните Оптимизирање на	

		користат бесплатен Интернет и да ги наполнат своите телефони и преносливи компјутери (лаптопи). Младите ќе можат да го користат јавниот простор почесто и подолго, па дури и да завршуваат некои од работните обврски, на клупа, во парк. Цел: Воведување и користење на напредни дигитални технологии, во насока на подобрување на квалитетот на животот и обезбедување на подобри услуги кон граѓаните. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		градските ресурси	

Комунално работење

Цели,мерки и проекти	Финална оценка / ПРИОРИТЕТ	Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)	Период на имплементација / временска рамка/ рокови	Очекувани резултати	Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси
1. Изградба на централна пречиститлена станица на Град Скопје во Трубарево	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис:	2018 – 2021 година	Прочистени отпадни води Зачувување на животна средина	

		Реализација на проект за изградба на централна пречистителна станица на Град Скопје во Трубарево. <u>Цел</u>: Прочистување и третман на отпадните води. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
2. Изградба на десниот фекален колектор на реката Вардар – Град Скопје	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на десниот фекален колектор на реката Вардар – Град Скопје. Интегрално решение за третманот на отпадните води, со колекторски систем за собирање отпадни води и со нивно прочистување, во вода од втора категорија. <u>Цел</u>: Подигнување на степенот на чистотата на водата во реката Вардар и заштита на подземните води во скопската котлина, кои се користат за наводнување и пиење.	2018 – 2021 година	Почиста Река Вардар Заштита на подземните води Зачувување на животна средина	

		<u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
3. Одржување на коритото на река Вардар, нејзините притоки и отворени канали на подрачјето на Град Скопје	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за одржување на коритото на реката Вардар, нејзините притоки и отворени канали на подрачјето на Град Скопје. <u>Цел</u>: Редовно чистење и одржување на реката вардар и нејзините притоки. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2021 година	Почиста Река Вардар и нејзини притоки Намалување на опасноста од излевање на рекета Вардар и нејзините притоки Зачувување на животна средина	
4. Изработка на документација за изградба на главниот фекален колектор од левата страна на р. Вардар	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Изработка на проектна документација за изградба на главниот фекален колектор од левата страна на р. Вардар. Со проектот треба да се овозможи интегрално решение за третманот на отпадните води, со колекторски систем за собирање отпадни води и со нивно прочистување, во вода од втора	2018 – 2021 година	Почиста Река Вардар Заштита на подземните води Зачувување на животна средина	

		категорија. Цел: Подигнување на степенот на чистотата на водата во реката Вардар и заштита на подземните води во скопската котлина, кои се користат за наводнување и пиење. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
5. Изградба на фекална канализација за н.м. Ергеле, Трубарево, Гоце Делчев, Јурумлери, Колонија, Идризово и Дрма	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на фекална канализација за н.м. Ергеле, Трубарево, Гоце Делчев, Јурумлери, Колонија, Идризово и Дрма. Цел: Подобрување на квалитетотна живот на жителите во овие места и зачувување на животната средина. Целни групи/ носители: Граѓани на н.м. Ергеле, Трубарево, Гоце Делчев, Јурумлери, Колонија, Идризово и Дрма Град Скопје	2018 – 2021 година	Подобрување на квалитетотна живот на жителите во овие места Зачувување на животната средина	
6. Изградба на фекална мрежа на бул.	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети	2018 – 2021 година	Подобрување на квалитетотна живот	

Партизански одредиIIфаза ул. Мословска до мост Обединети нации		и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на фекална мрежа на бул. Партизански одреди II фаза ул. Мословска до мост Обединети нации Цел: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните и зачувување на животната средина. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		на граѓаните Зачувување на животната средина	
7. Континуирано подобрување на системите за управување со отпад	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Континуирано подобрување на системите за управување со отпад. Спроведување на концепт на Централниот комунален сервис, како централизирана инстанца, каде што граѓаните ќе можат да пријават проблем поврзан со комуналните услуги на градот Скопје и веднаш да добијат решение. На располагање на граѓаните ќе биде 24-часовен кол-центар, мобилна апликација, редовни известувања за информации од комуналната сфера, плаќање комунални	2018 – 2021 година	Унапредување на целокупниот систем за управување со отпад Воспоставување на централизиран комунален сервис Зачувување на животната средина	

		услуги и следење на статусот на решавање на пријавените проблеми. Овозможување на бесплатни контејнери за градежен отпад за граѓаните за полесно да најдат решение за ненадминливите проблеми со реновирањето на своите домови и со ослободувањето од отпадот. Цел: Воспоставување на централизирана инстанца, каде што граѓаните ќе можат да пријават проблем поврзан со комуналните услуги на градот Скопје и веднаш да добијат решение Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
8. Воведување на систем за примарна селекција на отпад (сув/влажен отпад), преку соодветна инфраструктура – првично садови за примарна селекција во индвивидуалното домување.	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Воведување на систем за примарна селекција на отпад (сув/влажен отпад), преку соодветна инфраструктура – првично садови за примарна селекција во индвивидуалното домување. Цел: Воспоставување на култура за примарна селакција на комуналниот отпад и истиот да се намали во количина во	2018 – 2021 година	Олеснување на понатамошно управување со отпадот преку воведување на примарна целекција во самите домови на граѓаните Намалување на количината на комуналниот отпад Зачувување на животната средина	

		индивидуалните домови. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје			
9. Подземни контејнери	27	Стратешки цели: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот и заштита на животната средина и природата Краток опис: Воведување на подземни контејнери. Отстранување на комуналниот отпад од улиците на Скопје, со мали инфраструктурни зафати. Уличните контејнери, со расфрлен отпад, и неподносливата реа, да бидат минато. Со подземните, вградени контејнери, покрај чиста средина, се овозможува и селекција на отпадот за рециклирање. Се придонесува за естетиката на градот како и на еколошкиот аспект, кон целосна урбана средина. Модерното време донесе нови практики, отпадот паметно да се управува и да се преработува. Цел: Намалување на загаденоста на животната средина преку правилна селекција и третман на отпадот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2021 година	Намалување на количеството на комунален отпад Намалување на загаденоста на животната средина преку правилна селекција и третман на отпадот Придонес кон естетиката на градот.	

10. Поставување на мобилни рециклажни дворови за одлагање на отпад од пакување, електричен и електронски отпад и преносливи батерии и и нивно времено складирање	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Поставување на мобилни рециклажни дворови за одлагање на отпад од пакување, електричен и електронски отпад и преносливи батерии и и нивно времено складирање. Цел: Селекција на овие типови на отпад, во насока на нивно понатамошно плавилно управување. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2021 година	Селекција и управување со отпад од пакување, електричен и електронски отпад и преносливи батерии Зачувување на животната средина	
11. Подигање и одржување на зеленило за јавна употреба	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Поставување и одржување на зеленило за јавна употреба. Цел: Разеленување на Град Скопје и заштита на животната средина. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2021 година	Разеленување на Град Скопје Зачувување на животната средина	

12. Изградба на комунална инфраструктура во Хиподром 2	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на комунална инфраструктура во Хиподром 2. <u>Цел</u>: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Општина Гази Баба Град Скопје (60%) Општина Гази Баба (40%)	2018 – 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните	800.000 ЕУР 2019 – 2022 (по 200.000 ЕУР годишно)
13. Изградба на отворен атмосферски канал над северната заобиколница	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Реализација на проект за изградба на отворен атмосферски канал над северната заобиколница <u>Цел</u>: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните и зачувување на животната средина. <u>Целни групи/ носители</u>:	2018 – 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните Зачувување на животната средина	1.000.000 ЕУР (2019 – 2020 год) (по 500.000 ЕУР годишно)

		Граѓани на Град Скопје Град Скопје (30%) Општина Гази Баба (30%) Влада на Р. Македонија (40%)			
14. Изградба на водоснабдителен примарен цевковод за Хиподром 2 и инд зона Северна Заобиколница	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на водоснабдителен примарен цевковод за Хиподром 2 и инд зона Северна Заобиколница. Цел: Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните. Целни групи/ носители: Граѓани на општина Гази Баба Град Скопје (100%)	2018 – 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните	3.000.000 ЕУР (2019 – 2021) Годишно по 1.000.000 ЕУР
15. Реконструкција на примарен цевковод за водоснабдување и отпадни фекалии за улица Лазар поп Трајков		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за реконструкција на примарен цевковод за водоснабдување и отпадни фекалии за улица Лазар поп Трајков Цел: Подобрување на квалитетот на живот на	2018 – 2020 година	Подобрување на квалитетот на живот на граѓаните Зачувување на животната средина	1.000.000 ЕУР (2019 – 2020) Годишно по 500.000 ЕУР

		граѓаните и зачувување на животната средина. Целни групи/ носители: Граѓани на општина Гази Баба Град Скопје (100%)			
16. Едукација на членови на здруженија на граѓани, администација и институции во состав на Град Скопје, едукација во училишта и предшколски установи за начините на селекција и намалување на создадениот отпад	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Спроведување на континуирана едукација на членови на здруженија на граѓани, администација и институции во состав на Град Скопје, едукација во училишта и предшколски установи за начините на селекција и намалување на создадениот отпад. Цел: Подигнување на свеста и креирање на култура за намалување и селекција на отпадот, со што би се овожможило негово понатамошно правилно третирање. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2021 година	Намалување на комуналниот отпад Правилна селекција на отпад	
17. Вклучување на Градот Скопје и Општините во Градот Скопје во заедничко обезбедување на	9	Стратешки цели: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот и заштита на животната средина и природата	2018 – 2021 година	Подобрена селекција, складирање и рециклажа на комунален отпад	

простор и потребна инфраструктура насочена на времено складирање и третман на селективно собрани фракции на комунален отпад во собирни центри и рециклажни дворови.		Краток опис: Вклучување на Градот Скопје и Општините во Градот Скопје во заедничко обезбедување на простор и потребна инфраструктура насочена на времено складирање и третман на селективно собрани фракции на комунален отпад во собирни центри и рециклажни дворови. Цел: Намалување на трошоците за транспорт на отпадот до малиот број центри или дворови. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје		Намлување на количините на комунален отпад Заштита на животната средина	
18. Поставување на контејнери во сите средни училишта за селектирање на отпад, со цел негово рециклирање		Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Воведување на систем за примарна селекција на отпад во средните училишта, преку поставување на контејнери во сите средни училишта за селектирање на отпад, со цел негово рециклирање. Цел: Подигнување на свеста кај учениците и воспоставување на култура за селекција и рециклирање на отпадот.	2018 – 2021 година	Подигнување на свеста кај учениците и воспоставување на култура за селекција и рециклирање на отпадот Намалување на количината на комуналниот отпад Зачувување на животната средина	

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Општини во Град Скопје Средни училишта во Град Скопје Град Скопје			

Туризам					
Цели,мерки и проекти	Финална оценка / **ПРИОРИТЕТ**	**Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)**	**Период на имплементација / временска рамка/ рокови**	**Очекувани резултати**	**Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси**
1. Овозможување на активност – развој на модел за управување на кањонот Матка	27	Стратешка цел: Заштита на животната средина и природата Краток опис: Развој на модел за управување на кањонот Матка. Целта на проектот е создавање на неопходен амбиент за отпочнување институционален развој и спроведување на инфраструктурни проекти за развој на Кањонот Матка. Правилното управување со кањонот Матка отвора многу повеќе можности за	2018 – 2019 година	Создавање на неопходен амбиент за отпочнување институционален развој и спроведување на инфраструктурни проекти Развој на туризмот на канојњот Матка Финансиски придобивки и работни места за	

		развој на туризмот и на рекреативните содржини на локацијата, а со тоа повеќе пари и работни места за локалните жители. Цел: Развој на туризмот преку понуда на рекреативни содржини и други активности на кањонот Матка. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје		локалните жители	
2. Паркинг простор на Матка	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Обезбедување на соодветен паркинг простор на Матка. Цел: Развој на соодветна инфраструктура и паркинг простор за посетителите на Матка. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	2018 – 2021 година	Развој на туризмот на каноњот Матка Олеснет пристап и безбедно паркирање на возилата	300000 Евра
3. Велосипедска патека – downhill на Водно	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети	2018 – 2021 година	Развој на туризмот	22000 Евра

		и функции на градот Краток опис: Обезбедување на велосипедска патека на Водно. Цел: Обезбедување на соодветна патека и инфраструктура за планински велосипедизам. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје		Поттикнување на велосипедизмот	
4. Пристапен пат обиколница до рекреативен центар Матка	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за обиколен пат од стариот пат Скопје – Тетово (наплатна рампа) до полициската станица Матка. Поврзување на Матка со автопатот Скопје-Тетово, во насока на нејзина лесна достапност до сите делови од Скопје. Намалување на сообраќајот на главната улица низ Сарај и Шишево. Зголемување на безбедноста на децата од селата и унапредување на животната средина. Пристапноста на Матка отвора многу повеќе можности за развој на туризмот и	2018 – 2021 година	Подобро функционирање, растеретување и побезбеден сообраќај до Матка Унапредување на туризмот	

		на рекреативните содржини на локацијата, а со тоа повеќе пари и работни места за локалните жители. Цел: Полесна и побезбедна достапност до каноњот Матка. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје			
5. Организирање на 4 манифестации квартално кои ќе го преставуваат културниот-социјалниот аспект на град Скопје и ќе бидат подвижувачи на туристичката индустрија на регионот	27	Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Организирање на 4 манифестации квартално кои ќе го преставуваат културниот-социјалниот аспект на град Скопје и ќе бидат подвижувачи на туристичката индустрија на регионот. Цел: Развој на туризмот преку промоција на културниот-социјалниот аспект на град Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	2018 – 2021 година	Унапредување на туризмот Унапредување на клутурно – социјалниот аспект на Град Скопје.	
6. Изградба на патна конекција и комунална	27	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети	2018 – 2020 година	Развој на туризмот	2.000.000 ЕУР (2020 – 2022) 1 год. и 2 год. по

инфраструктура за комплекс СРЦ Хиподром – Забава, Рекреација, ВЕЛНЕС		и функции на градот Краток опис: Реализација на проект за изградба на патна конекција и комунална инфраструктура за комплекс СРЦ Хиподром – Забава, Рекреација, ВЕЛНЕС. Цел: Развој на туризмот преку соодветни инвестиции во Спортско рекреативниот центар. Целни групи/ носители: Граѓани на општина Гази Баба Град Скопје (60%) Општина Гази Баба (40%)			500.000 ЕУР 3 год 1.000.000 ЕУР
7. Ревитализација и комерцијализација на тврдината Кале– симболот на Скопје.	18	Стратешка цел: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот Краток опис: Во рамки на културно -туристичката ревитализација на Скопско Кале предвидени се и места за одмор,сувенирници,мултимедијални центри итн. Скопското Кале има голем туристички потенцијал за промоција на вредното културно наследство. Цел: Развој на туризмот преку промоција на локалитетот Кале.	2018 – 2021 година	Унапредување на туризмот во Град Скопје Ревитализација на тврдината Кале.	

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје Министерство за култура Управа за заштита на културното наследство			
8. Природно - научен музеј и спасителна станица на локалитетот Матка.	18	Стратешки цели: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните и заштита на животната средина и природата Краток опис: Отварање на природно- научен музеј и спасителна станица на локалитетот Матка. Цел: Развој на туризмот на кањонот Матка. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	2018 – 2021 година	Унапредување на туризмот на кањонот Матка	300000 Евра
9. Висечки мост на локалитетот Матка (поврзување на пешачката патека со пештера Врело).	18	Стратешка цел: Подобрување на просторните квалитети и функции на градот и подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните	2018 – 2021 година	Унапредување на туризмот на кањонот Матка	180000 Евра

		Краток опис: Реализација на проектот за изработка на висечки мост на локалитетот Матка (поврзување на пешачката патека со пештера Врело). Цел: Развој на туризмот на кањонот Матка. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје			
10. Алпинистичка патека за аматери – Via Ferate.	18	**Стратешка цел:** **Поволно деловно опкружување и подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните** Краток опис: Реализација на проектот за изработка на алпинистичка патека за аматери - Via Ferate. Цел: Развој на понуда за алпинистички туризам во град Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	2018 – 2021 година	Унапредување на алпинистички туризам	280000 Евра
11. Голф игралиште –	18	**Стратешки цели:**	2018 – 2021	Унапредување на	

Општина Гази Баба		Подобрување на просторните квалитети и функции на градот и поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Отварање на голф игралиште во Општина Гази Баба. Цел: Развој на туризмот во општина Гази Баба. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	година	туризмот во општина Гази Баба	
12. Филмувана приказна по Митот за Скопје	3	Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Изработка на филмувана приказна по Митот за Скопје. Цел: Промоција на Град Скопје и поттикнување на туризмот. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	2018 – 2021 година	Промоција на Град Скопје Поттикнување на туризмот.	
13. Луминација (осветлување) на	2	Стратешка цел: Подобрување на просторните	2018 – 2019 година	Истакнување на убавините на	

пештера Убава.		квалитети и функции на градот Краток опис: Осветлување на Пештерата Убава во кањонот Матка. Цел: Истакнување на убавините на пештерата и поттикнување на туризмот во кањон Матка. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје		пештерата Убава Поттикнување на туризмот во кањон Матка	
14. Проширување на туристичката понуда / Промоција на регионална туристичка понуда	2	Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Проширување на туристичката понуда / Промоција на регионална туристичка понуда. Цел: Поврзување со регионални тур оператори, во насока на промоција на Р. Македонија и Град Секопје, како туристичка дестинација. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	2018 – 2019 година	Поврзување со регионални тур оператори Промоција на Р. Македонија и Град Секопје како туристичка дестинација	

		Тур оператори			
15. Излетничко место КРИВИНА	2	Стратешки цели: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот и подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните Краток опис: Некогаш познатото излетничко место на реката Треска денес е запуштено и полно со отпад и диви треви. Оваа локација е традиционално место за одмор од летните горештини на многу генерации. Враќање на Кривина на граѓаните со расчистување на просторот, со изградба на пристапен пат и поставување урбана опрема. Цел: Претварање на општина Сарај, заедно со езеро Треска и кањон Матково една од главните туристички и рекреативни дестинации во Скопје, Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје Општина Сарај	2018 – 2020 година	Општина Сарај – туристичка и рекреативна дестинација Унапредување на туризмот	
16. Излетнички центар „ТРЕСКА“		Стратешки цели: Подобрување на просторни квалитети и функции на градот и подобрување на квалитетот на животот и животниот	Крај на 2020 година	Заживување на Езеро Треска, во вид на излетнички и рекреативен центар	

		стандард на граѓаните Краток опис: СРЦ „Треска“ е еден од капиталните објекти во градот што треба да им остане на другите генерации. Со неговото заживување граѓаните на Град Скопје ќе добијат пристојно катче за рекреација и можност да избегаат од жештините и загадувањето. Изработка на колекторски систем на Треска за водите од оваа река да влегуваат чисти во Вардар и приспособување на Езерото за капење. Цел: Заживување на Езеро Треска, во вид на излетнички и рекреативен центар со чиста вода за капење. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Општина Сарај со договор за меѓусебно учество		со чиста вода за капење Унапредување на туризмот Унапредување на животната средина	
17. Втор градски цветен пазар во регионот на Бит пазар		Стратешка цел: Поттикнување на МСП и претприемништвото Краток опис: Скопје добива уште еден цветен пазар. Градот Скопје има разбирање за трговците коишто работат на нелегално поставените тезги ,дека вложуваат многу	До 2019	Две локации на цветен пазар и поддршка на трговците	

		труд за да заработат основни средства за живот. Затоа, во соработка со „Скопски пазар“ за сите трговци на нелегално поставени тезги со овој потег се обезбедува простор во рамките на „Бит-пазар“ под одредени поволни услови. Цел: Обезбедување на простор за цветните трговци Целни групи: Граѓани Трговци Град Скопје Општина Чаир Комора на трговци на РМ			
18. Градски Авто- Камп за туристи		Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Авто-кампот, како главна туристичка атракција, ќе овозможи привлекување на странските туристи, на кои ќе им бидат презентирани услугите од Кампот и ќе им биде овозможено да ја вкусат традиционалната македонска кујна. Како најатрактивни,ќе се постават дрвени куќи, со две големини, за две лица, односно цело семејство, кои ќе бидат комплетно уредени со стандард од високи перформанси.	До 2021	Промоција на туризам и привлекување на странски туристи	
19. Туристичко биро на		Стратешка цел:	2018 – 2019	Унапредување на	

град Скопје		Поволно деловно опкружување Краток опис: Екипирање и организирање на туристичкиот сервис со квалитетна поддршка за луѓето кои го посетуваат Скопје. Отворање на туристички пунктови на најфреквентните места, со препораки и материјали за информирање за сместувањето и за културните содржини, а на тој начин, да им се понуди помош на хотелиерите, угостителите, на малите бизниси и на уметниците, тие да имаат поголем пристап до клиентите и гостите. Цел: Достапоност до навремени и квалитетни информации за туристите во однос на сметувачките капацитети, туристичките места и културните содржини на Град Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје	година	туризмот во Град Скопје Достапност до навремени и квалитетни информации за туристите	
20. Уредување на просторот кај Скопскиот Аквадукт		Стратешка цел: Подобрување на просторните фукнции и квалитети на градот и заштита на животната средина и природата Краток опис: Скопскиот аквадукт има историско и	2018 – 2020 година	Унапредување на туризмот во Град Скопје Скопски Аквадукт – ревитализиран во туристички и културен простор	

		културно значење за граѓаните на Република Македонија и може да биде вистинска туристичка атракција. Целосна рехабилитација на оштетениот аквадукт и просторот околу него, чистење и уредување на реката, а просторот ќе биде заштитен како културен предел. град. <u>Цел</u>: Претворање на Аквадуктот и неговата околина во туристички и културен простор за сите граѓани на Македонија, како и за туристите кои го посетуваат главниот град. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Туристи Град Скопје			
21. Воз -жичара на Кале (Funicular)		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторни квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Возот-железница (Funicular) се состои од пар патнички возила (преносни вагони) кои се повлекуваат на падина од истиот кабел што се врти околу тркалото на макарата на горниот крај на патеката. Преносните вагони се трајно прикачени на краевите на кабелот и противтежаат едни со други. Тие се движат синхроно:	До 2021	Нови туристички атракции во градот	

		додека едно возило се искачува, другото се спушта на патеката. Преку реализација на овој проект, ќе се воспостави уште една туристичка атракција. Цел: Туристичка атракција и промоција на Кале Целни групи: Граѓани Туристи Град Скопје			
22. Регистар на угостителски објекти		Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Угостителските објекти за сместување (хотел, мотел, пансион, туристички апартман планинарски и ловечки домови), како и угостителскиот објект за исхрана – ресторан и национален ресторан – меана, категоризирани според условите и стандардите пропишани за одделни видови на овие објекти во поглед на уредувањето, опремувањето и квалитетот на услугите со ѕвездички. Регистарот на угостителските објекти ќе помогне да се има подобар увид во угостителските објекти, нивната состојба, квалитет на услуги и нивните добиени оценки од страна на опслужените гости. Цел: Увид во постојната состојба на	Средина на 2019	Регистрирани угостителски објекти	

		угостителските објекти Целни групи: Граѓани Туристи Град Скопје Министерство за економија - Сектор за туризам и угостителство			
23. Регистар на туристи		Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Преку воспоставувањето на регистар на туристи, ќе се овозможи подетален увид за посетите од страна на странските туристи во рамки на нашата држава и нашиот град.Ќе се земат податоци за тоа колку и каде престојуваат, од која држава се и нивна оценка колку се задоволни од престојот во РМ. На тој начин, ќе се утврдат посакуваните дестинации и ќе се направи статистика за тоа што странците претендираат при престој во нашата држава, со крајна цел - подобрување на угостителските услуги и поголема промоција на посакуваните дестинации. Цел: Подобрување на угостителски услуги Целни групи: Туристи			

		Понудувачи на угостителски услуги Град Скопје			

Занаетчиство					
Цели, мерки и проекти	Финална оценка ПРИОРИТЕТ	**Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)**	**Период на имплементација / временска рамка/ рокови**	**Очекувани резултати**	**Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси**
1. Имиџ кампања за занаетчиство и средно стручно образование	27	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Кампања која го промовира занаетчиството и неговото значење, средното стручно образование и доживотното учење и образованието на возрасни, да го подигне имиџот на занаетчиството и средното стручно образование и неговото значење за создавање квалитетна работна сила на пазарот на трудот,со цел создавање на соодветно средно стручно образование	Континуирано до 2021	Соодветно стручно образование и квалитетен кадар	

		кое продуцира квалитетен кадар Цел: Соодветно стручно образование Целни групи/ носители: Град Скопје, Министерство за образование			
2. Финансиска поддршка за обука на чираци и практиканти во занаетчиството	27	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Обука на чираци и практиканти во занаетчиството, преку разни финансиски поволности и поддршка , со цел нивна преквалификација и доквалификација. Главната цел на проектот е вмрежување на средношколци и чираци преку креирање мрежа од млади претприемачи, како и спроведување обуки за водење бизнис и бизнис план натпревар. Цел: Преквалификација и доквалификација на чираци и практиканти Целни групи/ носители: АВРМ Град Скопје	Континуирано до 2021	Преквалификација и доквалификација	
3. Подобрување на средно стручно	27	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и	Континуирано до 2021	Подобрено средно стручно	

образование кое создава вработлива работна сила со применливи знаења, вештини и компетенции		претприемништвото Краток опис: Постепено прилагодување на мрежата на стручнитеучилишта кон потребите на локалната економија и локалните развојнипланови. Развојот на работната сила и на вештините треба да ја следи логикатана релевантност за локалниот развој и локалната економија во контекстна економскиот развој на државата. Подобрување на соработката помеѓу бизнис секторот и школите кои даваат стручен кадар. Цел: Вработлива работна сила со применливи знаења и вештини Целни групи/ носители: Министерство за образование и наука Град Скопје Занаетчиска комора		образование	
4. Подршка на занаетчии во општини каде што ги нема или рурални општини во однос на бесплатен простор ослободување од комунална такса и сл.	27	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Поддршка на занаетчии од дефицитарните занимања и занаетите кои се во изумирање преку ослободување од плаќање на комунална такса како	Континуирано до 2021	Стимулирано и развиено занаетчиство	

		стимулативна мерка за заживување на занаетите. Цел: Стимулирање на занаетчиството Целни групи/ носители: Занаетчии Град Скопје			
5. Практична обука кај работодавачи - дуален систем во средно стручно образование , финансиска подршка за учениците и работодавачите	27	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Системот на дуално образование обезбедува тесна поврзаност на теоретските и практичните образовни содржини така што преку овој систем се образуваат кадри кои ќе соодветствуваат на фактичките потреби на пазарот на труд. Воспоставен т.н.златен триаголник кој подразбира, соработка меѓу приватниот сектор, државните институции (Министерството за образование и наука, средните училишта, факултетите) и бизнис заедницата. Обезбедување на стручен кадар со тоа што учениците уште за време на своето средно образование ќе бидат подготвувани за работа во конкретна компанија. И за двете страни имаме победничка ситуација, компаниите нема да губат време и финансии во едукација	Континуирано до 2021	Развиен дуален систем во средно образование	

		на новиот кадар и ученици, кои може да се чувствуваат сигурно дека по завршувањето на нивното средно образование ќе се вработат во компанијата во која се стекнале со пракса за време на своето средно образование. Цел: Обуки и соодветно образование на стручните средни училишта со создавање на компетентен кадар Целни групи/ носители: Ученици, фирми со дефицитарен стручен кадар Невработени лица Средношколци Град Скопје, Занаетчиска комора Приватен сектор			
6. Избор на сувенир на град Скопје и нивна поддршка	27	Стратешки цели: Поволно деловно опкружување и поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Дизајн и избор на сувенир што ќе биде унифициран белег на град Скопје преку отворени конкурси со поддршка од Градот. Создавање препознатлива, брендирана приказна за градот, што ќе биде унифицирана и, по теркот на светските метрополи, ќе се шири низ светот како белег за Скопје.	Континуирано до 2021	Поттикнување на креативните занаети и промоција на град Скопје	300 000 ден (награден фонд) 6 месеци

		Поттикнување на иновативноста и креативноста, културолошката вредност, практичност и реална можност за производство на дизајнот / сувенирот, како и еколошка издржаност на производот. <u>Цел:</u> Развој и поттикнување на креативните занаети и поддршка на промоцијата на градот Скопје <u>Целни групи/ носители:</u> Занаетчии,ракотворци,дизајнери, креативни занаетчии Град скопје, здруженија на граѓани, образовни институции, Занаетчиска комора			
7. Манифестации за избор на занаетчии на годината	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис</u>: Манифестација која има за цел да ги промовира занаетчиството и неговото значење, да го промовира средното стручно образование и доживотното учење и образованието на возрасни, да го подигне имиџот на занаетчиството и средното стручно образование и неговото значење за создавање квалитетна работна сила на пазарот на трудот. Преку изборот на занаетчии на годината ќе се поттикне конкурентноста меѓу занаетчиите и ќе се влијае позитивно врз			500.000 ден.

		целокупната иновативност. Цел: Промовирање на занаетчиството и поттикнување Целни групи/ носители: Занаетчии Занаетчиска комора Град Скопје Здруженија на граѓани			
8. Суфинансирање на Денови на занаетчиство на отворено со промоција на занаетчиство и средно стручно образование	27	Стратешки цели: Поволно деловно опкружување и поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Проектот "Денови на Занаетчиството" е манифестација која ќе има за цел да ги промовира можностите и услугите кои ги нуди Занаетчиската комора Скопје, како и доближувањена занаетчиството до младите луѓе, обичниот граѓанин како и до институциите на системот. Кампања за промоција на занаетчиството како фактор за економски развој, за зачувување на традицијата и културата на нашата земја, како и како можност за квалификација на идниот заанетчиски кадар. Цел: Подигнување на имиџот на занаетчиството и средното стручно	Континуиран о до 2021	Подигнување на имиџот на занаетчиството и средното стручно образование и неговото значење за создавање квалитетна работна сила на пазарот на трудот	

		образование и неговото значење за создавање квалитетна работна сила на пазарот на трудот Целни групи/ носители: Средни стручни училишта Занаетчии Невработени лица Занаетчиска комора Град Скопје			
9. Продавница за сувенири и ракотворби во централното градско подрачје или да се искористат сувенирниците на Министерство за култура кои ги има низ Центарот на Скопје	27	Стратешки цели: Поволно деловно опкружување и поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Отворање на продавница/продавници за македонски ракотворби и сувенири кои даваат обележје на традиционалните култури и начини на живеење, или воспоставување на соработка меѓу сувенирниците на Министерството за култура, за подобра промоција и поттикнување иновативноста во креативните занаети. Цел: Поттикнување на иновативност и соработка Целни групи/ носители: Креативни занаетчии, граѓаните и Туристи, посетители	2019	Поттикнување на иновативност и соработка	

		Занаетчиска комора Скопје и Град Скопје и Министерство за култура Здруженија на граѓани, занаетчии исл.			
10. Финансиска подршка за занаетчии за набавка на опрема, алати, реновирање на деловен простор	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис:</u> На доделевањето на финансиската подршка ќе претходи процес на обука од два дена од Занаетчиската Комора Скопје за законските обврски на занаетчиите, даночна регулатива и обука за маркетинг во просториите на Занаетчиска Комора Скопје. Финансирањето на проекти од обласста на занаетчиството се очекува да придонесе кон следните цели: • Набавка на опрема и алат, • Уредување и подобрување на деловниот простор • Изработка на веб странаилипромотивен материјал • Дизајн на производ • Субвенционирање на нови вработување • Стекнување на основни познавања за започнување, водење, одржување и развој на занаетчиството. <u>Цел:</u> Отворање на нови работни места кои ќе дадат поттик на понатамошни	Континуиран о до 2021	Отворање на нови работни места кои ќе дадат поттик на понатамошни потенцијалии можности за вработување и самовработување.	

		потенцијалии можности за вработување и самовработување. <u>Целни групи/ носители:</u> Занаетчии Министерство за економија, општини, град скопје			
11. Финансиска подршка за обуки за усовршување на занаетчиите (мајсторски испит, менторство)	27	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис:</u> Проектот опфаќа суфинансирање, од страна на локалната самоуправа и државата, на обуки за квалификација,доквалификација како инвестиција за развој на економијата, намалување на невработеноста и понуда на квалитетни производи и услуги и подобрување на продуктивноста <u>Цел:</u> Намалување на невработеноста и понуда на квалитетни производи и услуги и подобрување на продуктивноста <u>Целни групи/ носители:</u> Занаетчии Занаетчиска комора Министерство за култура, за образование и наука, Град Скопје, општини	Континуиран о до 2021	Намалување на невработеноста	
12. Финансиска подршка	27	<u>Стратешка цел:</u>	Континуиран о до 2021	Намалување на	

за преквалификација и доквалификација за занаетчиски занимања кои се побарувани на пазарот на труд		Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Преку финансиската поддршка за обуки за стручно усвршување на занаетчиите ќе се овозможи целосно спроведување на обуките за доквалификација и преквалификација, без финансиски трошоци за занаетчиите, со што ќе се зголеми продуктивноста на побарувачката на пазарот на трудот. Цел: Намалување на невработеноста и понуда на квалитетни производи и услуги и подобрување на продуктивноста Целни групи/ носители: Занаетчии Занаетчиска комора Министерство за култура Министерство за образование и наука Град Скопје Општини		невработеноста и понуда на квалитетни производи и услуги и подобрување на продуктивноста	
13. Вклучување на комората при донесување на одлуки за занаетчиството	27	Стратешка цел: Поволно деловно опкружување Краток опис: Вклучувањето на Занаетчиската комора во донесување одлуки значи од областа на занаетчиството воспоставува можност за засегнатите страни да влијаат во развојот на политиките кои ги засегаат и	Континуирано до 2021	Подобрена соработка меѓу институциите и Градот	

		на национално и на локално ниво. На тој начин, ќе се воспостави подобра транспарентност и отчетност; подобра респонсивност (одговор на дадени ситуации и решавање проблеми) и подобра ефективност во управувањето, како и зголемена можност за следење на работата на властите, зголемена јавна свест, знаење и способност за одредување и застапување за индивидуалните интереси и интерсите на локалната заедница; и зголемена доверба во институциите на системот. <u>Цел:</u> Соработка со подобра респоснивност и ефективност во работењето, со препознавање на вистинските потреби <u>Целни групи/ носители:</u> Занаетчиска комора Град Скопје			
14. Брендирање на традиционална храна (пити, бурек, колачи)	18	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис:</u> Македонија има специфични земјоделски производи и традиционални јадења од автентични состојки со вкусови карактеристични само за одредени региони. Љубителите на добрата кујна и старите домашни рецепти патуваат оддалеку за да ја пробаат макеонската	Континуирано до 2021	Брендирање на традиционална храна	

		храна. Интересот за македонските традиционални јадења во светот е зголемен поради единствениот вкус, автентичниот изглед и арома. Рецептите за подготовка на храната кои се пренесуваат од колено на колено се поинакви од индустриските, како на пример, вкусот на традиционалното сирење од бачило кое го прави подобро и побарано од производите во маркетите. Овие производи како и во Европа и во Македонија може да се се заштитат со закон. <u>Цел:</u> Брендирање на традиционална храна <u>Целни групи/ носители:</u> Угостителски објекти, пекари, слаткари			
15. Изнаоѓање на локации за занаетчиски работилници	18	<u>Стратешки цели:</u> <u>Поволно деловно опкружување и поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис:</u> Работилниците за изучување, изработување и сл. се дел од програмите за доквалификација и преквалификација, на кои се стекнува соодветно знаење и практика за изработка на соодветните предмети од занаетите. На тој начин, на средношколците, студентите и останатите лица им се презентира можноста за учење на нешто ново како и можноста за започнување со	До 2019	Локации за работилници	

		сопствен бизнис или занаетчиска работилница. Цел: Соодветни локации за занаетчиски работилници Целни групи/ носители: Занаетчии Занаетчиска комора Министерството за Култура Град Скопје			
16. Подршка на занаетчиите за поставување на соларни панели	18	Стратешки цели: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото и енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Соларните панели овозможуваат значителна заштеда и бесплатна енергија. Преку поддршка на занаетчиите за поставување на соларни панели, ќе се придонесе за намалување на трошоците за електрична енергија, како и за заштита од климатски промени. Цел: Намалување на трошоците за електрична енергија и заштита на животната средина. Целни групи/ носители: Занаетчиски дуќани Град скопје, општини, министерство за економија	Континуирано до 2021	Намалување на трошоците за електрична енергија и заштита на животната средина.	

17. Поставување на куќички за креативни ракотворби	18	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Поставување на куќички на атрактивни локации, привлечни за туристите, на кои можат да се изложат креативните ракотворби. Цел: Промоција на креативни ракотворби Целни групи/ носители: Занаетчии, ракотворци,невработени Град скопје, општини	До 2019	Промоција на креативни ракотворби	2 000 000 ден.
18. Изработка на промотивен материјал,брошури за традиционални занаети	12	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Промотивен материјал и брошури за традиционалните занаети преку кои ќе се информира јавноста за можностите и услугите кои се нудат во рамките на занаетчиството,кое се јавува како фактор за економски развој, за зачувување на традицијата и културата на нашата земја, како и како можност за квалификација на идниот заанетчиски кадар. Цел: Промоција на занаетчиството Целни групи/ носители:		Промоција на занаетчиството	

		Туристи и посетители Град скопје, занаетчиска комора			
19. Развој на креативни индустрии кои ќе го поттикнат локалниот развој	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис:</u> Поттикнување на развојот на креативните индустрии преку популаризирање, анимирање и инволвирање на целиот креативен потенцијал на дизајнери, уметници, индивидуалци од една страна и компаниите, фирми и правни субјекти од друга страна, кои даваат особен придонес за развојот на креативните индустрии во нашата метропола. <u>Цел:</u> Поттикнување на регионалниот и локалниот развој и промоција на разноликоста на културното изразување <u>Целни групи/ носители:</u> Уметници, ракотворци, невработени лица Град Скопје, здруженија на граѓани, здружение за унапредување на уметничкото занаетчиство и ракотворење - „МАТА“, Занаетчиска комора	Континуиран о до 2021	Поттикнување на регионалниот и локалниот развој и промоција на разноликоста на културното изразување	
20. Образовен центар за побарувани занаетчиски занимања на пазарот на труд	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис:</u> Образовниот центар се воспоставува со	До крај на 2019	Атрактивни кандидати на пазарот на трудот	

		цел учесниците да се стекнат со вештини и компетенции во областа на стручното образование за вршење на занаетчиски дејности. Активностите на Центарот ќе бидат директно насочени кон следење на потребите на занаетчиите и стопанството. Преку различни настани, средби и состаноци организирани на ниво на секции групирани по соодвенти или слични дејности, компаниите ќе ги изразуваат своите потреби и проблеми со кои се соочуваат за квалификуваноста на кадарот кој е потребен да се вклучи во процесот на работа. <u>Цел:</u> Стекнување со стручни квалификации, вештини и компетенции за одредени занаетчиски профили со кои кандидатите стануваат атрактивни на пазарот на трудот <u>Целни групи/ носители:</u> Занаетчии,невработени Работнички универзитет, занаетчиска комора, средни стручни училишта			
21. Развој на соработка со збратимени градови на Град Скопје	12	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поволно деловно опкружување</u> <u>Краток опис:</u> Соработката со збратимените градови придонесува за подобрување на протокот на информации, технологии, know-how, во рамки на глобализираната економија.	Конитнуиран о до 2021	Соработка со збратимени градови	

		Цел: Продлабочување на соработката со збратимените градови Целни групи/ носители: Град Скопје -Меѓународна соработка			
22. Финансиска подршка за обука на чираци и практичанти во занаетчиството	8	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Проектот опфаќа суфинансирање, од страна на локалната самоуправа и државата, на обуки за квалификација, доквалификација на чираци и практиканти во занаетчиството , како долгорочна инвестиција за развој на економијата, намалување на невработеноста и понуда на квалитетни производи и услуги и подобрување на продуктивноста Цел: Намалување на невработеноста и понуда на квалитетни производи и услуги и подобрување на продуктивноста Целни групи/ носители: Занаетчии Занаетчиска комора Министерство за култура, за образование и наука, Град Скопје, општини, здруженија на граѓани			

23. Средно стручно образование кое создава вработлива работна сила со применливи знаења, вештини и компетенции	8	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис:</u> Групирањето по струки оди во правец на создавање на поширока образовна основа која ќе овозможи поголема квалификациона флексибилност и адаптибилност. Во случај на технолошки, економски и структурни промени, работната сила лесно ќе се прилагодува на потребите на пазарот, со мали дообуки и преквалификации. <u>Цел:</u> Создавање квалитетен и стручен кадар <u>Целни групи/ носители:</u> Ученици Град скопје	Континуиран о до 2021	Квалитетен и стручен кадар	
24. Поддршка на занаетчии во општини каде што ги нема	4	<u>Стратешка цел:</u> <u>Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото</u> <u>Краток опис:</u> Преку финансиска, организациска или деловна поддршка на занаетчиите во општините во кои ги нема, ќе се овозможи и поттикне развојот на нови занаетчии, нови бизнис идеи, креативно занаетчиство и сл. Финансирањето на проекти од областа на занаетчиството може да се однесува на: • Набавка на опрема и алат,	Континуиран о до 2021	Отворање на нови работни места	

		• Уредување и подобрување на деловниот простор • Изработка на веб странаилипромотивен материјал • Дизајн на производ • Субвенционирање на нови вработување • Стекнување на основни познавања за започнување, водење, одржување и развој на занаетчиството. Цел: Отворање на нови работни места кои ќе дадат поттик на понатамошни потенцијалии можности за вработување и самовработување. Целни групи/ носители: Невработени лица, занаетчии Општини,Занаетчиска комора, Град скопје			
25. Намалување на комунална такса за занаетчиите во руралните подрачја	4	Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис: Преку утврдување на дефицитарните занимања и занаети во изумирање на подрачјето на општините и руралните подрачја ,ќе се преземат соодветни мерки ослободување илинамалување на комуналната такса за занаетчиите во руралните подрачја.	До 2019	Стимулирање на заживувањето на занаетите	

		Цел: Стимулирање на заживувањето на занаетите Целни групи/ носители: Невработени лица, занаетчии Општини,Занаетчиска комора, Град скопје			

Образование

Цели,мерки и проекти	Финална оценка / ПРИОРИТЕТ	Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)	Период на имплементација / временска рамка/ рокови	Очекувани резултати	Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси
1. Финансирање на проекти, активности, манифестации и натпревари со цел надградување на знаењата на учениците, поттикнување на интересот и развој на талентите кај учениците, во секојдневниот образовен процес	27	Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните Краток опис: Воведување на посебен фонд во градскиот буџет за поддршка на младите таленти во градот. Поддршката за најдобрите ученици и млади значи инвестиција во иднината на градот. Цел: Инвестирање, поддршка и поттикнување на интересот и развојот на талентите кај	2018 – 2021 година	Инвестирање и поддршка на млади таленти Задржување на младите дома и нивен иден влог во иднината на Град Скопје	

		учениците, нивно задржување дома и нивен иден влог во иднината на Град Скопје. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за образование и наука Образовни институции во град Скопје			
2. Модернизирање на условите за работа во училиштата, подобрување на енергетската ефикасност и на безбедноста на учениците.	18	Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните, енергетика и енергетска ефикасност Краток опис: Инвестиции за модернизирање и унапредување на условите за работа во училиштата. Цел: Подобрување на енергетската ефикасност и на безбедноста на учениците во училиштата. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за образование и наука Образовни институции во град Скопје	2018 – 2021 година	Модернизирање на училиштата Подобрување на енергетската ефикасност на училиштата Подобрување на безбедноста на учениците	
3. Иницирање постапки за верификација на нови образовни профили	8	Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните	2018 – 2021 година	Поголем интерес кај учениците за стручното образование	

		Краток опис: Иницирање постапки за верификација на нови образовни профили. Цел: Поттикнување поголем интерес кај учениците за стручното образование. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за образование и наука Образовни институции во град Скопје			
4. Опремување на работилниците и лабораториите во стручните училишта со набавка на училишна опрема, наставни средства и помагала.		Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните Краток опис: Опремување на работилниците и лабораториите во стручните училишта со набавка на училишна опрема, наставни средства и помагала Цел: Подобрување на условите за практична работа на работилниците и лабораториите во стручните училишта. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2021 година	Подобрени услови за практична работа на работилниците и лабораториите во стручните училишта Опремени работилници и лаборатории во стручните училишта	

		Министерство за образование и наука Образовни институции во град Скопје			
5. Ново средно училиште во О.Аеродром- Гимназија „КУЗМАН ЈОСИФОВСКИ ПИТУ“		<u>Стратешка цел:</u> <u>Подобрување на просторните квалитети и функции на градот</u> <u>Краток опис:</u> Отварање на ново средно училиште во О.Аеродром- Гимназија „Кузман Јосифовски Питу“, како решение за концентрацијата на средношколците во постојните гимназии. Изградба на ново средно училиште по европски стандарди, согласно современите потреби на средношколците, за повисоки стандарди на условите во образовните установи - за европско образование во домашни услови. <u>Цел</u>: Растеретување на концентрацијата на средношколците во постојните гимназии,преку отварање на нова гимназија со европски стандарди. <u>Целни групи/ носители</u>: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за образование и наука	2018 – 2019 година	Растеретување на концентрацијата на средношколците во постојните гимназии Ново средно училиште согласно современите потреби на средношколците	
6. Нова гимназија „КОЧО		<u>Стратешка цел:</u>	2018 – 2019	Модернизирање на	

РАЦИН“ во О.Ѓорче Петров		Подобрување на просторните квалитети и функции на градот Краток опис: Изградба на нова зграда за гимназијата „Кочо Рацин“ во општина Ѓорче Петров. Подобрување на условите во кои учат учениците, преку замена на дотраените бараки на постојната гимназија со нова, модерна, енергетски ефикасна гимназиска зграда. Цел: Унапредување и модернизирање на условите во кои учат учениците. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за образование и наука	година	училиштето Подобрување на енергетската ефикасност на училиштето Подобрување на безбедноста на учениците	

Култура					
Цели,мерки и проекти	Финална оценка / **ПРИОРИТЕТ**	**Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)**	**Период на имплементација / временска рамка/ рокови**	**Очекувани резултати**	**Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси**

1. Деметрополизација и децентрализација на културата		Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните Краток опис: Деметрополизација и децентрализација на културата. Цел: Пристап до културата за сите граѓани подеднакво. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за култура	2018 – 2021 година	Пристап до културата за сите граѓани подеднакво	
2. Заживување на културната сцена во сите општини		Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните Краток опис: Заживување на културната сцена во сите општини преку понуда на соодветни културни содржини. Цел: Пристап до културата за сите граѓани подеднакво. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје	2018 – 2021 година	Пристап до културата за сите граѓани подеднакво Понуда на соодветни културни содржини во секоја општина	

		Министерство за култура			
3. Основање на Домови на култура во општините кои немаат		Стратешка цел: Подобрување на квалитетот на животот и животниот стандард на граѓаните Краток опис: Децентрализација на културата во Град Скопје, преку отварање на Домови на културата во општините кои немаат, со однапред утврдени програма и буџет. Во нив, младите ќе можат да членуваат во драмски, танцови, ликовни и музички секции, но и да ги имаат првите настапи пред публика. Овие културни домови ќе се користат за различни културни манифестации и за возрасните во општините. Цел: Пристап до културата за сите граѓани подеднакво. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за култура	2018 – 2021 година	Пристап до културата за сите граѓани подеднакво Понуда на соодветни културни содржини во секоја општина	
4. Поттикнување на развојот на нови идеи и иницијативи за креативен културен бизнис од областа на		Стратешка цел: Поттикнување на развојот на МСП и претприемништвото Краток опис:	2018 – 2021 година	Развој на нови бизниси во областа на културата и уметноста	

музиката, ликовната уметност, издаваштвото, дизајнот, новите медиуми како и изнаоѓање други форми кои ќе овозможат развој на креативни индустрии.		Воведување на стимулативни мерки за развојот на нови идеи и иницијативи за креативен културен бизнис од областа на музиката, ликовната уметност, издаваштвото, дизајнот, новите медиуми како и изнаоѓање други форми кои ќе овозможат развој на креативни индустрии. Цел: Поттикнување на развојот на кретивни бизниси во делот на културата и уметноста. Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за култура			
5. Ревитализирање / изградба на Универзална сала		Стратешка цел: Подобрување на просторните квалитети и функции на градот Краток опис: Ревитализирање/ изградба на Универзална сала, според најсовремените стандарди за безбедност, удобност на гледалиштето и пристапност. Цел: Раздвижување на културната сцена и враќање на сјајот на Универзална сала, како една од омилените културни институции во Град Скопје.	До крај на 2019 година	Раздвижување на културната сцена и враќање на сјајот на Универзална сала, како една од омилените културни институции во Град Скопје	

		Целни групи/ носители: Граѓани на Град Скопје Град Скопје Министерство за култура			
Сектор за информатички технологии и модернизација					
Цели, мерки и проекти	Финална оценка / **ПРИОРИТЕТ**	**Краток опис Цел и целни групи /корисници (beneficiary)**	**Период на имплементација / временска рамка/ рокови**	**Очекувани резултати**	**Финансиска констр. (износ), трошоци за неопходни ресурси**
1. Е-совет	27	Стратешка цел: Паметен град- модернизација на градот Краток опис: Надградба на системот за електронско водење седница со воспоставување систем на електронско гласање во Советот на Градот. Спроведување на системот за електронско водење на седницата на совет на Град Скопје, со можност за размена на мислења меѓу администрацијата, советот на Град Скопје и институциите, по електронски пат. Ќе биде овозможено автоматизирање на процесот за креирање на наративниот текст на документи уште во почетна фаза	2020 год.	Воспоставен и функционален Е-систем и Целосна модернизација на работењето и дигитализација на услугите кои се нудат на граѓаните и бизнис заедницата	

			на подготовка на материјалите за седници. Цел: Подобрување и модернизирање на функционирањето на градската управа и продлабочување на соработката со институциите и јавните претпријатија Целни групи/ носители: Град Скопје			
2.	Интегриран информатички систем	27	Стратешка цел: Паметен град- модернизација на градот Краток опис: Систем што ќе ги интегрира системот за управување документи, системот за финансиски менаџмент и ГИС и ќе овозможи следење статуси на предмети преку интернет. Интегрираниот информатички систем со своите меѓусебно поврзани потсистеми, унифицирани и компатибилни сервиси и податоци, ќе може да учест-вува во размена на податоци и на документи со други институции во РМ. Цел: Подобрување и модернизирање на функционирањето на градската управа и продлабочување на соработката со институциите и јавните претпријатија	до 2021	Целосна модернизација на работењето и дигитализација на услугите кои се нудат на граѓаните и бизнис заедницата	

		Целни групи/ носители: Град Скопје			

Прилог 1 – Учесници во проектот

	Учесници	Контакт лице
	Град Скопје и општини во градот	
1.	Град Скопје – кабинет на градоначалник	Марко Тодоров, Тони Масевски
2.	Град Скопје – сектор за Локален Економски Развој	Слободан Ќосев, Даниела Тримчевска
3.	Град Скопје - одделение туризам	Димче Смилев
4.	Град Скопје – одделение енергетска ефикасност	Огнен Димитров
5.	Град Скопје – одделение занаетчиство	Драгана Спасовска
6.		
7.	Град Скопје - сектор образование	Биљана Пауновска
8.	Град Скопје - сектор комунални работи	Христина Трипуновска

9.	Град Скопје - сектор животна средина	Лилјана Oнчевска, Александра Димитриевска
10.	Град Скопје - сектор сообраќај	Миле Бошковски, Славче Влахов
11.	Град Скопје - сектор култура	Шукран Сали, ЏевдетВејсели
12.	Град Скопје - сектор планирање и уредување на просторот	Александар Јанакиески, Снежана Сотировска
13.	Град Скопје - сектор меѓународна соработка и НВО	Сашо Митров
14.	Град Скопје – сектор ИТ и модернизација	Оливера Јакшиќ-Транталовска
15.	Комисија за локален економски развој на Град Скопје	Светлана Колариќ
16.	Општина Центар	Емир Ќориќ, Ивана Спасовска, Иван Миновски, Анастазија Бабуловска
17.	Општина Карпош	Маја Филипчева, Александра Теова, Роберт Јановски
18.	Општина Гази Баба	Сашо Трајков
19.	Општина Ѓорче Петров	Саша Максимовски, Васка Трпковска,
20.	Општина Кисела Вода	Павлина Рибарска , Катерина Силјаноска
21.	Општина Аеродром	Владимир Стевков, Дана Гапковска
22.	Општина Шуто Оризари	Ерхан Фејзов
23.	Општина Бутел	Ивана Рајчинова ,
24.	Општина Чаир	Соња Ѓоргиевска
25.	Општина Сарај	Барјам Дураку, Фари Реџепи
	Министерства и други институции на централно ниво	
26.	Министерство за економија	Сузана Арсова –Костадиновска
	Мали и средни претпријатија, односно нивни здруженија, асоцијации, комори, фондации, НВО	
27.	Сојуз на стопански комори на Македонија	Маја Савеска
28.	Стопанска комора на Македонија	
29.	Занаетчиска комора на Република Македонија	Снежана Денковска
30.	Занаетчиска комора Скопје	Снежана Денковска
31.	Организација на работодавачи на Македонија	
32.	Фондација за развој на МСП	Светлана Киревска
33.	Фондација за менаџмент и индустриско истражување	
34.	Псм фондација –YES инкубатор	Оливера
35.	Национален центар за иновации	Тамара Чоловиќ

36.	Центар за управување со промена	Мартин Тодевски
37.	Здружение на граѓани – Центар за рурален развој	
38.	Здружение за наноматеријали и нанотехнологии НАНОМАК	
39.	Здружение ЦЕЛОР - центар за локален развој	
40.	Здружение граѓани за унапредување на уметничкото занаечиство и ракотворење - МАТА	Весна Аврамовска
41.	Институт за Одржлив Рурален Регионален Развој-БЕЛА ВИСТА-ИОРРР	Сашо Матовски
42.	Центар за истражување и креирање политики ЦИКП	
43.	Здружение за волонтеризам -Волонтерски Центар	
44.	Скопски легури	Горан Митевски
45.	Скопје Лаб	Софија Богева
	Образовни и научнни институции	
46.	Економски Институт	

Завршни одредби

Стратегијата за локален економски развој на Град Скопје, со акционен план, за периодот 2018-2021 година, влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен гласник на Град Скопје“.